

VEČERNIK

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 242

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE: Prešernova 3. tel. 280
POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, 21. in 22. oktobra 1939

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1—

Obnovitev pogajanj med Finci in Rusi

Paasikivi odpotuje drevi znova v Moskvo — Trije nemški poslaniki poklicani v Berlin — Počasno reševanje bolgarske vladne krize — Nov poizkus nemškega napada na Anglijo — Nadaljnji odmevi turško-angleško-francoskega pakta — Na zahodnem bojišču nobenih akcij

Paasikivi se drevi vrne v Moskvo

HELSINKI, 21. okt. Reuter. Finska tuda je imela včeraj sejo, na kateri je razpravljala o protipredlogih, ki jih želi staviti kot podlago za nova pogajanja v Moskvi. Nato je zunanji minister Erkkö dal zadevna navodila finskemu delegatu Paasikiviju, ki se bo nocoj vrnil v Moskvo. Računajo, da bodo ponovna pogajanja v Kremli trajala dva do tri dni. Na uradnem mestu izjavljajo, da so tu vse vesti iz tujih virov, češ da nemške vrnitve v Moskvo zaradi odločene vrnitve finske delegacije in da je konference v Stockholmu in moralna opora ostalih 20 ameriških republik okoli položaja Finske.

Poklic treh nemških poslanikov v Berlin

BERLIN, 21. okt. V Berlin so bili nujno poklicani na poročanje nemški veleposlanik v Moskvi von Schulenburg, nemški veleposlanik v Ankari von Papen in nemški veleposlanik v Rimu von Mackensen. Po dveh je v zvezi z neuspešnimi nemško-sovjetskimi pogajanj, kakor tudi vprašanji nadaljnjega razvoja nemško-sovjetskega razmerja, poklic treh na najnovejšim razvojem italijanske zunanje politike. Pri kancelarju Hitlerja se vrše neprestana posvetovanja z

Bolgarska vladna kriza še ni rešena

SOFIJA, 21. okt. Kralj Boris je tudi včeraj nadaljeval konzultacije in sprejel v evidenci voditelje raznih političnih skupin, med njimi kmečkega voditelja Gičevca, voditelja socialnih demokratov Pastu-terja ter dalje Petrova in Omarčevskega. Kakor se zdi, je kraljeva želja, pritegniti v novo vlado zastopnike vseh političnih skupin in ustvariti tako široko nara-

Nemški načrti z usodo Poljske

BERLIN, 21. okt. Kakor se zatrjuje, bo pripravljena nova Poljska s posebnim razpisom 1. novembra. Po velikosti naj bo nekoliko tako velika kakor Bolgarska. Glavno mesto bi ostalo Varšava. Nemški pokrajine bi bile priključene Poljski in od tam bi se morali v teku leta izseliti vsi Poljaki, na njihovo mesto pa bi prišli Nemci iz tujine in okolišev. Zidje, za katere bi se ustala Poljska bi bila pod protektoratom Nemčije, ne bi pa uživala tako široke avtonomije kakor Češka. Protektor naj bi postal neki nemški general.

AMSTERDAM, 21. okt. Dopsnik »Telegraf« iz Berlina zanika vesti, da se bo nova poljska vlada razglasila 1. novembra. Dopsnik pravi, da to vprašanje NOBENE NOVE OFENZIVE.

LONDON, 21. okt. Reuter. Rotterdam-
ski dopsnik »New Cronicle« trdi, da po
letih iz berlinskih krogov Nemci za en-
krat ne bodo započeli nobene nove ofen-
zive.

pomeni Stalinova želja za čimprejšnje nadaljevanje pogajanj nove napore za finskega delegata, drugi pa opozarjajo na to, da je Stalin zelo dobro poučen o fin-
skih razmerah. Varnostni ukrepi Finske se smatrajo za dokončane in so čete že zbrane v področjih Karelije, Viipurija in Kusamo. Domnevajo, da Rusija ne namerava uporabiti proti Finski kake represalije, ki bi privedle do vojne, ker ima na meji le malo vojaštva. Iz vseh krajev Finske pošiljajo ljudje obleko, denar in potrebščine za vojsko.

HELSINKI, 21. okt. Namestnik finskega zunanjega ministra je izjavil danes, da je Finska zadovoljna z rezultati skandinav-
ske konference v Stockholmu. Zunanji mi-
nister pa je dal sinoči instrukcije finski de-
legaciji, ki odpotuje danes znova v Mos-
kvo. Ta delegacija ni sestavljena čisto tak-
o, kakor je bila prva, vodi jo pa še ved-
no poslanik Paasikivi.

vodilnimi državniki in generali. Širijo se
vesti, da se pripravlja nova mirovna ofen-
ziva, ki pa naj bi bila tokrat omejena sa-
mo na Francijo, katera naj bi se oddelila
od Anglije. Na uradnem mestu teh vesti
ne potrjujejo.

BERLIN, 21. okt. Nemški poslanik v
Ankari von Papen je prispel v Berlin in
imel večurno konferenco s Hitlerjem. V
Turčijo se bo vrnil čez nekaj dni. Podpis
pakta med Turčijo, Anglijo in Francijo v
nemških listih še ni bil komentiran.

dno koncentracijo, ki je z ozirom na se-
danji mednarodni položaj vsekakor po-
trebna. Splošno se pričakuje, da bodo
danes konzultacije končane in da bo tak-
oj na to tudi formalno podeljen Kiose-
vanovu mandat za sestavo nove vlade. —
Vendar ni izključeno, da ne bi sestavil
vlade tudi kdo drugi in ne Kiosevanov.

sploh še ni aktualno. Nemški nameni z
bodočnostjo Poljske še niso jasni in pre-
teklo bo še veliko časa, preden bodo do-
bili dokončno obliko.

Skrivnostni dogodki na morju in v zraku

Nov poizkus nemškega napada na Škotsko — Danci poročajo o misteriozni bitki na Balt-
skem morju vzhodno od Danske in njenih otokov

LONDON, 21. okt. Včeraj ob 11. uri
dopoldne je bil izvršen nov nemški na-
pad na Škotsko. Napad je trajal samo 10
minut in v obrambno akcijo so stopile
protiletalske baterije in eskadrilje angle-
ških letal. Napadalni alarm je bil objavl-
jen čez pol ure. Naknadno se je izve-
dalo, da so nemška letala prišla znova v
bližino zaliva Firth of Forth.

LONDON, 21. okt. Nemška letala so
včeraj letela v izvidniškem poletu nad
Edinburghom in Dundyem. Bomb niso
metala. Izginila so še preden so jih an-

Nomura o stališču Japonske

TOKIO, 21. okt. DNB. Zunanji minister
Nomura je dal časnikarjem izjavo o zu-
nanji politiki. Med drugim je dejal, da
ruski pakt ni v ničemer vplival na od-
nošaje Japonske do Nemčije in Italije. O
položaju na Daljnem vzhodu je Nomura
poudaril — najbrže v odgovor na poiz-
kus zastraševanja od strani Amerike —
da je Japonska dosti močna in odločena
izpeljati nov red na Kitajskem, a ne na
podlagi ekskluzivnosti, niti ne tako oz-
kosrčno, kakor to neke države stalno tr-
dijo. Odnošaji Japonske z Anglijo in
Francijo se bodo po Nomurini izjavi še
nadalje ravnali po tem, ali hočeta ti dve
sili priznati novi položaj na Kitajskem.
Od tega so odvisna tudi nadaljnja poga-

janja z Anglijo. Glede na položaj na Ti-
hem oceanu je Nomura poudaril, da ima-
ta Amerika in Japonska skupen interes
na obvarovanju miru na Pacifiku, kakor
tudi na tem, da se ne vmešata v evrop-
sko vojno. Japonska mora iskati od
Amerike soglasja glede na novi razvoj
na Daljnem vzhodu. Amerika naj bi rajši
na to pristala, kakor pa da postavlja za-
hteve. Na kraju svoje izjave je Nomura
dejal, da Japonska želi miroljubnih odno-
šajev z Rusijo. Nomohanski sporazum bi
mogel biti srečen začetek takega raz-
merja. Vsa druga odprta vprašanja med
Japonsko in Rusijo bi se morala urediti
v tem smislu.

Italijanski glas o položaju

MILANO, 21. okt. DNB. List »Rela-
zioni internazionali« ponovno poudarja,
da je fašizem od vsega začetka zastopal
revizionistične zahteve. Vsa pot, po ka-
teri je vodil Mussolini svojo mednarodno
politiko, je bila vseskozi revizionistična.
Ta politika je bila prežeta s prepriča-
njem, da se more mir v Evropi doseči
samo na temelju pravičnosti. Evropa
preživlja zdaj čase največje napetosti.
Chamberlainov govor ni prinesel tiste
svetlobe, ki so jo pričakovali narodi. Od
treh sil, ki so si zdaj medsebojno razde-
lile Poljsko, se je samo Nemčija izjavila
za ponovno vzpostavitev poljske države.
Zdaj pa je Nemčija edina, ki jo obsojajo.
Kako se more jemati v poštev nov ver-
sajski, torej drugi nasilni mir in ne po
sporazumu dosežen, ko je Versailles iz
leta 1919. prinesel toliko strupenih pli-

nov? Evropa dere v teh dneh v nekaj,
kar se nikdar več ne bo dalo popraviti.
Veliko iluzij demokracij je zasanjanih na
račun dolgotrajne blokade, ki mora iz-
črpati sovražnika. Toda treba je zrelo
premišljati o dejstvu, da so že potopljene
vojne ladje, ki so izredno dobro zavaro-
vane in ki so jih smatrali za nepremag-
ljive. To dejstvo dopušča predvidevanje
zelo črnih dni tudi za najmočnejšo mor-
narico, ki ima nalogo, vzdrževati bloka-
do. Niso stanovitni niti solidni izgledi na
tako imenovano »tiho« vojskovanje na
suhem pod zaščito utrjenih zidov, z upa-
njem stavljenim v čas. Kar zadeva Ru-
sijo, je že skrajni čas, da zahodne sile
tudi o tem razmišljajo. V dvajsetih letih
je Rusija razvila svoj vojaški napredek
in zavzema zdaj vnovič imperialni po-
ložaj.

Gandhi zahteva takojšnjo re- šitev indijskega vprašanja

KALKUTA, 21. okt. Indijski voditelj
Mahatma Gandhi je izjavil na objavo in-
dijskega podkralja, da bo problem polo-
žaja dominiona za Indijo rešen na kon-
ferenci okrogle mize po končani vojni,
da Indija ne more čakati tako dolgo in je
zato potrebno, da se ta konferenca skli-
če čimprej, na vsak način pa pred kon-
cem evropske vojne. Ako bi morala In-
dija čakati na rešitev svojega vprašanja
do konca vojne, potem bo morala tudi
Anglija čakati do tedaj na pomoč Indije.

DOSLEJ POTOPLJENIH 9 KANADSKIH LADIJ

OTTAWA, 21. okt. Od začetka vojne
je doslej bilo potopljenih po sovražniku
devet kanadskih ladij s potniki ali bla-
gom, ki so bile namenjene v razne luke
sveta. Poročilo dodaja, da so bili storjeni
vsi potrebni ukrepi, da se v bodoče ka-
nadske ladje bolje zavarujejo pred sovra-
žnimi napadi.

Mariborska napoved. Prevladovalo
bo spremenljivo oblačno in malo vetrov-
no vreme. Včeraj je bila najvišja tempe-
ratura 16,8, danes najnižja 6,8, opoldne
pa 11,4.

gleški lovci dosegli.

KJEVENHAVEN, 21. okt. Še vedno ni
znano, kaj se je dogajalo predvčeršnjim
na gladini Baltskega morja vzhodno od
Danske. Po vesteh iz vseh krajev na
vzhodni obali Danske in njenih otokov
se je slišalo v četrtek popoldne in vse do
večera na morju silovito topovsko stre-
ljanje, videti pa ni bilo ne ladij ne letal.
Po grmenju se je dalo sklepati, da so bili
v akciji topovi najtežjih kalibrov. Kakšna
bitka in s kom se je vodila, pa ni bilo
mogoče doslej prav nič izvedeti ne z

ene ne z druge strani. Zvečer je grmenje
utilnilo, ponoči so se pa strelji znova
oglasili. Po mnenju opazovalcev se zdi,
da so angleške bojne ladje skušale vdre-
ti na Balt in prekiniti trgovski promet
med skandinavskimi državami in Nem-
čijo, ki postaja vedno večji, zlasti kar
tiče dobave švedskih rud. Napad velikih
angleških ladij naj bi imel namen kriti
vdor angleških podmornic v to morje.
Čudno je le, da niti z nemške niti z an-
gleške strani ni nobenega poročila o teh
skrivnostnih dogodkih.

Ukrepi za varnost turških meja

Okrepitev turških čet na ruski in bolgarski meji — Pred konferenco zunanjih ministrov Turčije, Iraka, Irana in Afganistana — Sporazum z Italijo — Nemška sodba: Turčija je stopila na pot Poljske — Vrnitev Saradžogla v Ankaru

ANKARA, 21. okt. Podrobna posvetovanja med zastopniki angleške, francoske in turške vojske so se nadaljevala tudi še po podpisu skupnega vojaškega pakta. V zvezi s sedanjim položajem je Turčija, kakor se tu zatrjuje, poslala večje število svojih čet na bolgarsko in sovjetsko mejo. Strateškega pomena je pa tudi bila včerajšnja slovesna otvoritev nove železniške proge, ki vodi iz Sivasa v Erzerum. Ker je iz Erzeruma do meje Rusije na Kavkazu železniška zveza doslej že obstajala, je dobila sedaj Turčija direktno zvezo Ankaru—Rusija. Velik pomen se pa končno pripisuje tu tudi sestanku zunanjih ministrov vzhodne zveze, t. j. Turčije, Iraka, Irana in Afganistana, ki bo v kratkem in je gotovo v zvezi z najnovejšim razvojem politike sovjetske Rusije.

RIM, 21. okt. Tu se je razširila vest, da se bodo v kratkem pričela pogajanja za sklenitev prijateljskega pakta med Italijo in Turčijo. Pri teh pogajanjih naj bi se najprej odstranila vsa nesoglasja, ki so doslej obstajala med obema državama.

BUDIMPEŠTA, 21. okt. Stefani. Komentirajoč turško-angleško-francoski pakt piše poluradni »Pester Lloyd«, da vzajemna pomoč, ki se predvideva v tem paktu, v Sredozemlju ne bo uporabljena,

kar se je treba zahvaliti modri in daljnovidni politiki Mussolinija, ki je ustvaril na Sredozemlju mir in odstranil s tega dela sveta vse komplikacije.

BERLIN, 21. okt. V nemških uradnih krogih izjavljajo k sklenitvi turško-angleško-francoskega vojaškega pakta, da je Turčija stopila na pot Poljske in more zato računati na enako usodo.

LONDON, 21. okt. Angleški kralj in predsednik turške republike sta izmenjala telegrame, v katerih je izražena želja, da bo novi pakt plodonosen za mir v Evropi. Podobne želje sta izrazila Lebrun in Ineni. Turški predsednik je prejel tudi od Daladierja pozdrave.

ANKARA, 21. okt. Zunanji minister Saradžoglu je prispel včeraj ob 12.15 s sovjetsko križarko »Moskva«, katero je spremljal sovjetski rušilec, v Carigradu. Križarka je pozdravila mesto ob prihodu z 21 topovskimi streli. Ob sprejemu so pozdravili Saradžogla carigradski guverner, župan in garnizijski poveljnik ter zastopniki raznih drugih oblasti in tiska. Ko je zunanji minister stopil s križarke, je ta oddala še 19 pozdravnih strel. Na kopnem je pričakovala ministra častna četa in ogromna množica ljudstva. V njegovem spremstvu se je vrnil tudi sovjetski ankarski poslanik Teren-

tijev. Zvečer se je Saradžoglu odpeljal dalje proti Ankari.

CARIGRAD, 21. oktobra. Pred svojim odhodom v Ankaru je podal zunanji minister Saradžoglu izjavo, v kateri je dejal: »V Moskvo sem šel, da vrnem obisk Potemkinu in da se informiram o vprašanjih, ki interesirajo Turčijo in sovjetsko Rusijo. Moji razgovori s sovjetskimi voditelji in ostalimi osebnostmi so potekali v pristranskem ozračju in so bile z mojim obiskom samo še okrepljene že obstoječe dobre zveze med obema državama. Iz Moskve sem odpotoval z najboljimi utisi in v pričakovanju, da se bodo pogajanja nadaljevala. Moj obisk je bil koristen in je znova potrdil naše medsebojno prijateljstvo.«

MOSKVA, 21. okt. Sovjetski listi ne objavljajo ničesar o sklenitvi turško-angleško-francoskega pakta, objavljajo pa na prvih mestih brzojavki, kateri sta izmenjala Saradžoglu in Molotov, ko turški zunanji minister ugotavlja »oboje-stransko pristranskost«, dočim naglašuje Molotov »prijateljske odnose med sovjetsko Rusijo in Turčijo«. Glede turške gospodarske delegacije, ki se sedaj mudi v Moskvi pod vodstvom ministra Erkmena, se pa tu sodi, da nima nobenih političnih ciljev.

Angleški glas o Italiji

LONDON, 21. okt. Reuter. »Times« se motrivajo položaj Italije in pravijo, da Italija lahko svobodno izbira, ali bo ostati popolnoma nevtralna ali pa kateri strani dajati oporo. Politika, ki je bila doslej vedno logična in ni dala da se bo Italija tudi nadalje dala samo od svojih dobro pojmovanih resov.

SKLEPI PODONAVSKE KOMISIJE

BUKAREŠTA, 21. okt. Stefani. Evropska podonavska komisija je danes začela svoje posle. Na zasedanju, ki ga predsedoval nemški delegat, je bilo sklenjeno, da bosta poslovanje izvršila odbora te komisije v bodoče vodila dva delegata nevtralnih držav, ki se bosta na vsaka dva meseca menjala. To bo trajalo, dokler ne prenehajo sovražni stii.

AMERIŠKA REAKCIJA NA NEMŠKO GROZNJO

WASHINGTON, 21. oktobra. Hava. Sporočila nemške vlade, ki naznanjajo, da bodo nemške podmornice »potopile« opozorila vse ladje nevtralnih držav, katere bi bile spremljane od vojnih razveznikov, v Washingtonu še niso prejeli. Ameriški krogi naglašajo, da bi ravnanje od strani rajha nalezlo na splošno obsodbo v USA v imenu mednarodnih načel in mednarodnih pogodb. Stvari pa bi ostalo brez praktičnega pomena za USA. Pittmanov načrt ameriškega zakona prepoveduje ameriškim ladjam kluti v luke vojskujočih držav, pa je tako zmanjšana nevarnost pediranja.

HULLOVA IZJAVA O TERITORIALNIH VODAH

WASHINGTON, 21. okt. Hava. Zunanji minister Hull je danes izjavil, da je vrhovno sodišče odločilo, da je teritorialne vode v nevtralnem pasu treh milj, odnosno 5 km od obale, teritorialne vode v nevtralnem pasu trije mile, odnosno 5 km od obale. Če države so dale večkrat teritorialnih vodah in je bila prej teritorialnih vodah in je bila prej na mejo 12, odnosno nekaj milj od obale. Zdej je po Rooseveltovi proklamaciji na pravni način ločen pas, v katerem se bo smatral nastop tujih vojnih edinic za kršitev riške suverenosti.

HITLERJEVE GARANCIJE NEVTRALNOSTI

LONDON, 21. oktobra. Podtajnik nanjega ministrstva je v parlamentu vprašanje nekega poslanca povedal, kaj je Hitler dal nevtralnim državam garancije. Belgija je dobila garancijo 13. oktobra 1937, ponovljena ji je bila 26. avgusta letošnjega leta po nemškem poselniku v Bruslju. Luksemburg in Danska sta dobili nemške garancije 28. avgusta. Holandska pa 26. avgusta letos.

POVODENJ NA ANGLEŠKEM

LONDON, 21. okt. Poplave v Midlandu so vpadle. Iz vode so potegnili 19 krav, ki so plavale 7 km daleč. Ljudje stanejo samo v prvih nadstropjih, ki so pritičja pod vodo.

Borza. Curih, 21. okt. Devize. Pariz 10.12½, London 17.86, Amsterdam 446, Bruselj 74.80, Milano 22.50, Stockholm 106.20, Berlin 178, Oslo 101.25, Kopenhagen 86.07½, Buenos Aires 105.

Odločitev Amerike prihodnji teden

WASHINGTON, 21. oktobra. Večina novih govornikov v senatni debati o izpremembi nevtralnostnega zakona se je izjavila za Rooseveltove predloge glede ukinitve prepovedi izvoza orožja in ostalega vojnega materiala. Pričakuje se, da bo krenila debata v pričetku prihodnjega

tedna v odločilni stadij, in sicer z debato o Pittmanovem amandmanu. V vladnih krogih gledajo z zaupanjem na izid debate. Računajo, da bo že prihodnji teden izvršeno glasovanje v senatu, in sicer v smislu vladnih predlogov.

Vračanje baltskih Nemcev

GDANSK, 14. oktobra. DNB. V tukajšnja luko so prispele prve ladje z Nemci iz Letonske in Estonske. Parnik »Utländsheren« pa vozi 464 baltskih Nemcev. Nemskim rojakom je bil prirejen navdušen sprejem. Posebna narodno-socialistična organizacija je prevzela skrb za izseljence, ki svetlih oči zro v novo bodočnost. Saj jim je poverjena

nova velika nemška naloga. Njihovo novo bivališče bo kopališče Adlerhorst, kjer je že zbranih okoli 700 Nemcev iz baltskih dežel. V kolikor posamezni izseljenci ne ostajajo v tem kraju, pa se odpravljajo v notranost zahodne Prusije, kjer bodo razporejeni po istih poklicih, ki so jih opravljali doslej.

POGREB DVEH NEMŠKIH LETALCEV V ANGLIJI

EDINBURGH, 21. okt. Reuter. Danes sta bila tukaj pokopana nemški letalski podčastnik Seidl in letalec Schleicher. Nagrobni govor je imel duhovnik angleških letalskih čet, ki je slavil junaško smrt nemških letalcev ter jima želel na onem svetu mir, ki ga nista imela na tem svetu.

TUJA PODMORNICA BLIZU AMERIKE

NEWYORK, 21. okt. Reuter. Tukajšnji listi prinašajo brzojavko iz Dayton Beacha, ki poroča, da so trije ribiči opazili neznano podmornico deset milj oddaljeno od ameriške obale.

ANGLEŽI PONOVO DEMANTIRAJO

LONDON, 21. okt. Vojno ministrstvo ponovno demantira nemške trditve, da je poslalo Poljakom strupene pline. Te trditve naj bi bile samo kritje za bodoče napade s plini.

AMERIŠKA POŠTA ZA NEMČIJO ČEZ ITALIJO

WASHINGTON, 21. okt. Ameriško ministrstvo pošte je odredilo, naj se odslej pošta za Nemčijo pošilja samo preko Italije, da se prepreči morebitni zapletljaji.

LITVA RAZPISUJE POSOJILO

KAUNAS, 21. oktobra. Hava. Parlament je odobril razpis posojila od 50 milijonov litov. Ministrski svet je bil predhodno to sklenil povodom nove priključitve Vilne. Posojilo bo obrestovano s 4.5% in bo izplačljivo po desetih letih.

DVE STALINOVİ KANDIDATURI V ZASEDENEM OZEMLJU

MOSKVA, 21. okt. Sovjetska Rusija pripravlja že vse za izvedbo volitev v bivših poljskih pokrajinah, ki jih je zasedla. Za volitve v osrednji državni zbor je postavil tudi Stalin sam svojo kandiduro. Kandidiral bo v zahodni Ukrajini v okrožju Buda in v zahodni Belorusiji v okrožju Novogrodek.

KAJ SE JE ZGODILO V LITVI?

KAUNAS, 21. okt. Hava. V zvezi z manifestacijami, ki so se dogodile tukaj 12. oktobra, so oblasti odposlale v delovna taborišča 36 oseb. Po pisanju listov so te manifestacije izzvali in podpisovali trockisti.

ZNAČAJ HEDINOVEGA OBISKA PRI HITLERJU

STOCKHOLM, 21. okt. DNB. Sven Hedin je dal švedski brzojavni agenciji izjavo, v kateri pravi, da je pot v Berlin in obisk pri vodji rajha napravil na lastno pobudo in da ni bil o tem ničče na odgovornem mestu obveščen. Vsakemu bo jasno, pravi Sven Hedin, da me je na to pot nagnala skrb za Švedsko in vroča želja po miru.

VELIKE STAVKE V AMERIKI

DETROIT, 21. okt. Hava. Poroča: Včeraj je pričelo v tovarni avtomobilov Dodge, ki je podružnica družbe Chrysler, 22.000 delavcev stavkati. Zaradi ustavitve dela v teh tovarnah je ustavljeno delo tudi v Chryslerjevih tovarnah in v tovarnah za sestavne dele avtomobilov Briggs ter je zaradi tega ostalo 35 tisoč delavcev brez dela.

POVODNIJI V ANGLIJI

LONDON, 21. oktobra. Okoli tisoč kvadratnih kilometrov ozemlja v Modlandu je pod vodo zaradi velikih nalivov.

NORVEŠKA OBRAMBA

OSLO, 21. oktobra. Norveška je pojačala obrambne priprave v Laponiji ob Finski meji.

RIM, 21. okt. Dunajski emigrantski židovski odbor si prizadeva, da bi Italija dovolila vselitev 50.000 avstrijskim Židom v Vzhodni Afriki. Načrt je že izdelan, potreben je samo še Mussolinijev podpis.

Na zahodnem bojišču nič novega

Deževje je ustavilo vse operacije — Nemci zanikujejo, da bi bili napravili kak večji napad na francoske pozicije, a tudi nove mirovne ofenzive ne nameravajo pričeti

PARIZ, 21. okt. Sinočnje francosko poročilo pravi, da na desnem krilu zahodne fronte, t. j. med Saro in Renom, ni bilo bojov, na levem krilu, t. j. med Saro in Mozelo, pa so Francozi ujeli nekaj nemških vojakov. Na vsej fronti je veliko deževje.

BERLIN, 21. okt. DNB. Nemško poročilo o prvi fazi vojne na zahodni fronti komentirajo v tujini s posebnim poudarjanjem dejstva, da Nemci niso preganjali Francozov na umiku tudi na drugo stran francoske meje. V zvezi s tem dejstvom se govori o novem nemškem poizkusu, stopiti v pogajanja s Francozi.

in krožijo glasovi, da bo Nemčija po nekem posebnem potu stavila francoski vladni predlog za sklenitev miru z rajhom. Nemško vojno poročilo je samo objektivno poročanje tega, kar se je stvarno dogodilo na zahodni fronti. Gledati v tem ofenzivo za sklenitev miru, je čisti nesmisel. Položaj je jasen. Anglija in Francija sta odbili roko, ki jima jo je ponudil vodja. Oni sta vrgli rokavico Nemčiji in ta jo je sprejela.

BERLIN, 21. okt. DNB. Nasproti francoski trditvi, češ da je pri zadnjih operacijah nemških čet na zahodu šlo za ofenzivo večjega obsega, izjavljajo v nem-

ških vojaških krogih, da včeraj objavljeno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva pobija tako trditve, ki so se na stovoljno zapustili področje, ki so ga na poprej zasedli. V skrajnem primeru bi se moglo reči, da je teža nemškega sila iznenadila Francoze, kajti Nemci so znatno krajšem času zavzeli nemško mejno črto kakor pa so ga potrebovali Francozi, da jo zasedejo. Razen tega je sni izhaja iz včerajšnjega vojnega poročila, da niti ni prišlo do kake večje bitke. Moč francoskih čet, uporabljenih pri posameznih akcijah, je bila samo enkrat en celi polk, drugače pa so uporabljali po največ eno četo vojakov.

V zgodovinskem in odločilnem času...

Sporazum s Hrvati in Slovenci
Adolf Ribnikar

Že nestrpno pričakovani sporazum s Hrvati je bil v Sloveniji sprejet od ljudstva z velikim zadovoljstvom. Slovenci smo bili vedno med prvimi, ki smo z navdušenjem in brez premisleka pozdravljali vsak velik dogodek v Jugoslaviji, ki smo v njem spoznali veliko korist za našo državno skupnost. Pri hrvaškem vprašanju pa je bilo z velikimi občudovanjskimi interesi povezanih še nešteto drugih, za vse Jugoslovane življenjskih zadev, od katerih izpolnitve zavisi zadovoljnejše in pravičnejše sožitje tudi našega naroda. Zato je razumljivo, da smo Slovenci pričakovali od sporazuma kar največ.

Kam ni znano, zakaj se z ustanovitvijo banovine Hrvatske ni rešilo istočasno vprašanje samostojnosti ostalih banovin. Nedvomno pa je sedaj nadaljnja prireditve države po principih, na katerih je bila osnovana banovina Hrvatska, postavljena na dnevni red tudi za Slovene in Srbe. Že načelo enakopravnosti onemogočuje, da bi Slovenci in Srbi ne dobili tega, kar se je v principu dalo Hrvatom. Čeprav še ni gotovo, kdaj pride do realizacije banovine Slovenije, je vendar ta zadeva v principu rešena. Banovina Slovenija se lahko že danes smatra kot gotova stvar. Kdorkoli bi se proti njej upiral, bi se zaman boril in njegova borba bi bila že vnaprej izgubljena. Zato je pri vsaki prerokavi za ali proti banovini Sloveniji zlohotna in za posebne namene preračunana demagogija in hujškarja, ki odkriva staro rak-rano Slovencev: strankarsko nestrpnost.

Pri vsaki novi stvari, ki je v načelu sklenjena, nastaja za doseg končnega ugodnega rezultata važno vprašanje, kako naj se stvar realizira. Prav tako se postavlja sedaj pred realizacijo banovine Slovenije kot glavno in najvažnejše vprašanje, kako naj se ona izvede, da bo v Sloveniji večja blaginja in večje zadovoljstvo, da ne bo Slovenija še kaj izgubila, pač pa da bo še kaj pridobila.

Citajte „Večernik“!

Samo tako je mogoče, da se ustvari v splošno zadovoljstvo trdna osnova za vsestranski napred in napredek Slovencev, ki bo medsebojno znanost in pomirjenje, brez katerega se odpirajo samo še najbolj žalostne perspektive za bodočnost slovenskega naroda. Kakor vseh zadnjih dvajset let nas Slovenec tudi sedaj ni mogla srečati polna zvest in zrelost. Polemika, ki se je se razvila o banovini Sloveniji, dokazuje, da smo Slovenci nepopolnejši in da sploh ni mogoče pomagati.

Citajte „Večernik“!

Če bo že kakor hoče: pri reševanju slovenske samouprave bi se morali Slovenci najprej zavedati, da bo vsaka samostojnost Slovenije prinesla blaginjo, ki temelji na resnični demokraciji, ki bo vedno in za vsakogar jamčila pravičnost, poštenost in nepristranost v javni stvari, ko bo za vedno in za vsakogar enakovredno osebna in verska svoboda, svoboda tiska, govora in razmišljanja ter tudi politična enakopravnost. Vsakega Slovenca pred zakoni in

žabnega življenja, če bodo tudi ustvarjena poročstva, da se bodo vsa javna sredstva smotno, pravično in pošteno porabljala le po stvarnih, vidikih, v splošno narodno korist.

Citajte „Večernik“!

Citajte „Večernik“!

V življenjskem interesu slovenskega gospodarstva, zlasti slovenske industrije in obrti, našega tujkega prometa, a tudi v interesu nujnega eksporta samega slovenskega človeka je, da smo Slovenci pri realizaciji banovine Slovenije dovolj modri in previdni. Vse, kar je v interesu našega gospodarstva, je gospodarstvo najtrdnjeji temelj narodne svobode in neodvisnosti.

Važna izjava slovenskih intelektualcev

Akademsko starešinsko društvo „Jadran“ v Ljubljani pozdravlja notranjo preureditev države, ki se je začela z uredbo o banovini Hrvatski

Akademsko starešinsko društvo »Jadran« v Ljubljani je zavzelo na seji svojega glavnega odbora od 2. X. 1939 naslednje stališče:

I. Vprašanje notranje ureditve naše države je ostalo na škodo države in naroda nerешeno vseh 20 let našega skupnega državnega življenja. Dosedanje izkušnje so vsakogar prepričale, da je notranja preureditev, ki upošteva i potrebo državne enotnosti i utemeljene zahteve posameznih delov, neizogibna. Z uredbo o banovini Hrvatski je to vprašanje rešeno glede pomembnega dela naše države. Vsi iskreno želimo, da bi ta ureditev omogočila Hrvatom razvoj vseh narodnih sil, ki se doslej niso mogle pozitivno uveljaviti.

II. Z ureditvijo banovine Hrvatske je urejeno sedaj najbolj pereče notranjepolitično vprašanje. Prepričani smo, da mora imeti ta ureditev dalekosežne posledice za ureditev ostalega državnega ozemlja. Zato smatramo, da bo mogoče po skrbnih upravnih, posebno pa gospodarskih

raziskavah ter po povratku normalnega političnega reda v državi in torej ob sodelovanju vseh političnih skupin našega političnega življenja s potrebno preudarnostjo ter v miru in slogi rešiti tudi to vprašanje kot enoten problem notranje preureditve Jugoslavije.

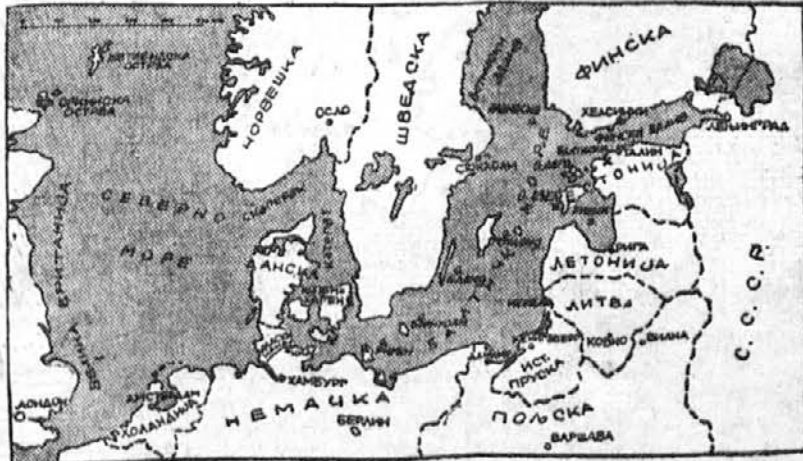
III. Sedaj je dolžnost vsakega jugoslovenskega državljanca, da posveti tako v svojem poklicu, kakor tudi v svojem narodnem delu vse svoje sile naši državi in narodni skupnosti v pravem spoznanju, da je v teh burnih dneh Jugoslavija s svojo enotno silo najmočnejši in tudi edini varuh naše svobode in neodvisnosti. Zato pozivamo vse poštene ljudi, da delajo le kot člani naše državne in narodne zajednice za njeno okrepitev, proti vsakršnim pojavom notranjega nemira in proti vse mdrugim škodljivim pojavom našega javnega življenja, od koder koli bi prihajali.

IV. Člani naše starešinske organizacije so kot narodni intelektualci dolžni, da v

Finska, dežela 60.000 jezer

Tasavalta Suomi, republika Finska, ali tudi Suomenmaa (dežela jezer) je stopila te dni po tolikih drugih državah zadnjih dveh let v ospredje svetovnega zanimanja. To zanimanje je vzbudila sovjetska akcija, ki je po podreditvi Estonije, Letonije in Litve segla s svojimi imperialističnimi lovskami po njej ter ogrozila njeno svobodo in neodvisnost. Kakor vse države ob Baltu, ki so dobile svojo sedanjo obliko šele po svetovni vojni, je

pa med najmanjše. Tasavalta Suomi meri namreč 388.300 kvadratnih kilometrov, torej samo 90 manj, kakor republika Poljska pred razkosanjem. Njeno prebivalstvo pa šteje samo okoli 3.800.000 duš. Po narodnosti je skoraj 90 odstotkov prebivalcev Fincev, ostali so Švedi, Lapenci in drugi. Po veri so vsi Fini in vsi Švedi protestanti, 1,8 odst. je pravoslavnih, 2,2 odst. katoličanov in drugih ver. Finsko ljudstvo in finski jezik pripadata

tudi Finska pri nas malo znana. Veliki večini Slovencev je tako rekoč — španska vas. In vendar bi se morali prav mi bolj zanimati zanjo in za vse severne države in državnice, ker so po usodi, razvoju in kulturi svojih narodov v marsičem precej podobne nam.

POVRŠINA IN PREBIVALSTVO

Po svojem površinskem obsegu spada Finska med največje države na evropski celini, po številu prebivalstva

ugrofinski skupini, h kateri štejemo v Evropi še Estonce, Kareljce, Madžare, Samojede itd. Okoli 80 odst. prebivalstva Finske živi na deželi, 20 odst. pa v mestih. Največje in glavno mesto so Helsinko z okoli 300 tisoč prebivalci, potem slede: Turku (Abo) z nad 80.000, Tampere (Tammerfors) s 70.000, Viipuri s 60.000, Vaasa s 30.000 prebivalci itd.

TLA IN PODNEBJE

Po obliki tal je južna in zahodna

NARAVNO

Samoprodaja **L. LUŠICKY,**
Maribor, Koroška c.11
Anton Bremec, Celje

Prodaja tudi na obroke

iskrenem stiku z narodom pojasnjujejo pomen usodnega časa, v katerem živimo, ter da poudarjajo, da bomo mogli prebroditi vse težkoče in nevarnosti samo, če bomo v pravem spoznanju vsebine sedanjega evropske krize ostali složen, močan, pošten in odločen narod.

Finska nižina, in tu je tudi gostota prebivalstva največja. Tod je največ jezer, katerih ima republika skupaj nad 60.000 in pokrivajo skoraj 10 odst. njene celokupne površine. Ob obali se širijo brezštevilna školja, ob katerih se lomijo morski valovi. Proti vzhodu in severu prehaja dežela v bregove in je za poljedelstvo vedno manj prikladna. Na samem severu raste le visokogorska ali severna flora. Morje, ki jo oblija na jugu, zahodu in skrajnem severu, površina nešteti jezer, velika razprostranjenost gozdov, mala nadmorska višina, bližina Zalijskega toka in ugodna smer vetrov, vse to povzroča kljub visokemu severnemu položaju precej ugodno klimo. Vendar je podnebje v posameznih delih precej različno. Dočim pokriva južni del sneg le 3 do 4 mesece v letu, pokriva srednji del 5 in severni del 7 mesecev. Ker je zima prilično dolga, a ne premrzla, je kakor ustvarjena za razvoj zimskega sporta in Fini so med najboljšimi zimskimi sportniki, kakor tudi sploh vsemi sportniki na svetu.

NARODNA, POLITIČNA ZGODOVINA

Finci so prišli že 4 do 5 tisoč let pred Kristom iz notranje Azije na ozemlje zahodno od Urala in Volge, od koder so se pomikali vedno bolj proti severozahodu, dokler niso bili potisnjeni na svoje sedanje narodno ozemlje. Svoje samostojne države so pa imeli že v pradavnini. V sedanji domovini so bili vedno v tesnih, bodisi prijateljskih, bodisi sovražnih sti-

kih z germanskimi Skandinavci, posebno s Švedi, ki so nazadnje nad njimi popolnoma zavladali. Švedski kralj Erik, razglašen pozneje za svetnika, je napravil prvi večji pohod proti tedaj še poganskim Fincem, a ti so se krščanstvu trdno upirali in „apostol Fincev“ Henrik iz Upsale je našel med njimi mučeniško smrt. Istčasno je bila Finska tudi priključena Švedski. V 16. stoletju so postali Finci skupaj s Švedi protestanti. V švedsko-ruski vojni leta 1743. je morala Švedska odstopiti Karelijo in Ingermanijo Rusiji, leta 1809. je pa dobila Rusija še vso preostalo Finsko. Vendar je bila združena z Rusijo prav za prav le v personalni uniji in ruski car je bil obenem finski „veliki vojvoda“. Pozneje so jih hoteli Rusi porušiti, a se jim to ni posrečilo. Leta 1917. se je pa Finska popolnoma osvobodila in postala svobodna, ustavna republika.

SOLSTVO, LJUDSKA PROSVETA

Finci so že po naravi izredno nadarjen narod. Kultura in prosveta sta na Finskem visoko razviti. Nepismenih sploh ni, celo ne med Laponci na skrajnem severu. Finci imajo visoke, srednje, strokovne, meščanske in ljudske šole izvrstno organizirane. Ljudska šola se mora po zakonu ustanoviti v vsakem kraju, ki ima najmanj 15 otrok, godnih za obisk. Kjer je otrok manj, se prireajo šolski tečaji. Šole vzdržujejo politične in verske občine, niso torej državne, a jih država vendarle podpira. Značilno je, da imajo mali finski narod dve popolni univerzi, eno v Helsinkih in eno v Turkuju, razen tega pa obstaja za nekaj manj ko 400.000 Švedov še tretja, a nepopolna švedska univerza. Vse knjige in vsa učila dobe vsi šolarji brezplačno. Razen tega je pa še veliko „delavskih šolskih institutov“, to je večmesečnih večernih tečajev. Povsod so ustanovljene ljudske univerze in knjižnice. Samoumevno je tudi društveno življenje močno razvito.

KULTURA IN LITERATURA

Finska kultura in posebno literatura ni znamenita samo doma, ampak si je utrla tudi široko pot v svet, dasi je po svojem nastanku celo nekaj mlajša ko slovenska. Prvi knjigi sta bili finski narodni ep „Kalevala“ in zbirka narodne lirike in epike „Kantelar“, ki ju je izdal pesnik Lönnrot. (Finskičina se izgovarja tako kot se piše. Op. pis.) Najznamenitejši finski pesniki in pisatelji so od prejšnjih Oksahem, Suonio, Kivi in Päivrinta. Moderni realisti so Juhani Aho, Peuvo Pakkala in Esko Virtala ter novejši Eino Leino, Koskeniemi, F. E. Sillanpää in dr. Med finskimi učenjaki so dosegli poseben sloves Henrik Portan, pravnik Calenius, socialni politik Chydenius, zvezdoslovec Sundman, Ilmari Bonsdorf in fiziolog Tigerstedt. Med glasbeniki je najslavnejši Jan Sibelius. Mnogo je arhitektov, slikarjev, kiparjev, igralcev itd. Finsko gledališče je na visoki ravni.

SOCIALNO SKRBSTVO, GOSPODARSTVO

Kakor so vzorno rešeni prosvetni in kulturni problemi, tako so tudi socialni. Na Finskem ni beračev. Za vse bolne, onemogle in stare, ki nimajo ne sredstev ne nikogar, so ustanovljeni posebni zavodi. Povsod so urejene ambulanice in bolnišnice. Za otroke brez staršev skrbe posebna zavetišča. Poleg poljedelstva je silno razvito gozdarstvo z veliko lesno industrijo in trgovino. Pa tudi ostala industrija je že zelo pomembna, a v lepem razvoju je končno pomorstvo. Železnice merijo skoraj 8000 km. Nasledek vsega tega so lepo urejene finance in Finska je edina evropska država, ki je že plačala Zedinjenim državam Severne Amerike vse vojne dolgeve.

—r.

Ljudje radi govorijo o pravici, ta beseda jim je posebno draga. Ali je to krepenje po neklih nedosežnih idealih ali pa ščit, izza katerega se krije najhujša krivica? (Tolstoj.)

Močna je ista individualnost, ki se odraža kolektivnem mnenju. (Masaryk.)

Novo razdobje v razvoju Severnih Slovanov

Ivo Lapajne / Narodnostna trenja med Labo, Odro in Visio — Umik težišča na vzhod

Narodnostna poseljenost Evrope, ki bi jo v vseh fazah njenega razvoja primerjali z zgodovinsko razporeditvijo politič. mej državnih tvor, bi nam nudila kaj nenavadno sliko. Dočim so geopolitično razvite enote naše celine, tako Skandinavija, Britsko otočje, Iberski, Apeninski pa Balkanski polotok že zgodaj imele jasneje začrtano osnovo narodnostne porazdelitve, se je močno osrednje jedro evropske sredine skozi stoletne boje srednjega in novega veka neprestano preoblikovalo v mozaik premikajočih se narodnih celic.

PRIZORIŠČE VELIKIH DOGODKOV

Na prevažnem prostoru med ustjem Labe in Jadranom na eni ter Klajpedo in Odeso na drugi strani je Evropa zaporedoma izpreminjala svoj obraz. Tu je bilo za preseljevanja narodov najživahnije, tod so umirali in vstajali novi narodi, v ta prostor in do njegovih zahodnih mej so vdrali azijski narodi, Turki z Balkana in Švedi s severa. In ko se je razlil po srednji Evropi val Severnih in Južnih Slovanov, ko so se pokazale prve, še nejasne oblike kasnejšega usodnega dotika na mejah treh ras. Romanov, Germanov in Slovanov, se je že takoj pokazala slabost, da slovanski rodovi niso bili sposobni, ustvariti si državno-pravno temeljno osnovo, ki bi čvrsto držala zahodno fronto svojega jezika, zakoreninjenega v močnih državnih tvorbah.

SLOVANSKA POSELJENOST

Globoko na Tirolsko, pred vrata Bavarke, v Furlansko nižino se je bil zarinil klin Južnih Slovanov. Tam iz Polesja, kjer se je pred tedni zapečatila usoda samostojne poljske države, so se dvignili Severni Slovani, posedli zemljo med Odro in Labo ter v posameznih otokih še dalje do Hamburga, Maine in Porrenja. Velik, prevelik je bil prostor za razrahljano nasekitev prednikov, ki niso

umeli ustvariti kompaktne državne sredine, ki bi morala slediti. Kajti v trenutku, ko so se razšli po Karlu Velikem sprti sinovi in stvorili tri države, ko so nastajali prvi zarodki sedanje Francije in Nemčije na obeh straneh Rena, je bila usoda polabskih Slovanov zapečatena. Že Karl Veliki, za njim Oton Hohenstaufec in nasledniki so se z vso silo vrgli na slovanski vzhod in korak za korakom so jemali zemljo podjarmljenim Slovanom. S severnega nadškofijskega Devina je pljuskala iniciativa in prav kakor na našem jugu s strani Bavarcev, so zgoraj Sasi povezali vojaška osvajanja z izpovedjo luči resnice.

UMIK POLABSKIH SLOVANOV

Mogočna država polabskih Slovanov in Pomorjanov je postajala zmerom manj slovanska. Nesloga in križarski pohodi so pomagali Nemcem, da so že v XII. stoletju podrgli slovansko zemljo tja do Odra. Tuji element se je naseljeval med Slované, zadnji slovanski Pomorjanci so izginili z otoka Rujana v XV. stoletju. Nekdaj obsežna zemlja polabskih Slovanov se je skrčila na otočje današnjih Lužičkih Srbov, ki umirajo zmerom bolj. Od 1910 do danes je padlo število Benjamina med Slovani za 35 odst., komaj nekaj nad 130.000 zavednih ljudi še čuti v sebi slovansko kri.

Resda so Češka in Moravska ter Poljska videle nekaj slavnih desetletij svoje zgodovinske samostojnosti. Toda vprav v njihovi preteklosti se je kakor v polpreteklem času pokazala nevaležna slabost med vsemi Slovani — nesloga. Nauk Svetopolkove zapuščine, butare palice, je bil zanje brez haska. Znali so si ga prisvojiti, idealizirati v slogi Italijani in Francozi. Kar ni zmogla nesloga, je pospešila še nespametna politika tako čeških kakor poljskih vladarjev, ki so vabili v svojo zemljo tuje, jih zaposlovali

v obrti ter kasneje industriji na šodo in v pogubo lastnega naroda. Tako je nastajal med Odro in Vislo na jugu konglomerat Sumavo in Beskidi na jugu konglomerat nemških celic, ki so se, oprte na zavezništvo in državni podpori, krepko vpile v glasne pobornice svojih prav. Nastajal je problem, ki je v zadnjih letih privedel do usodnega obračuna.

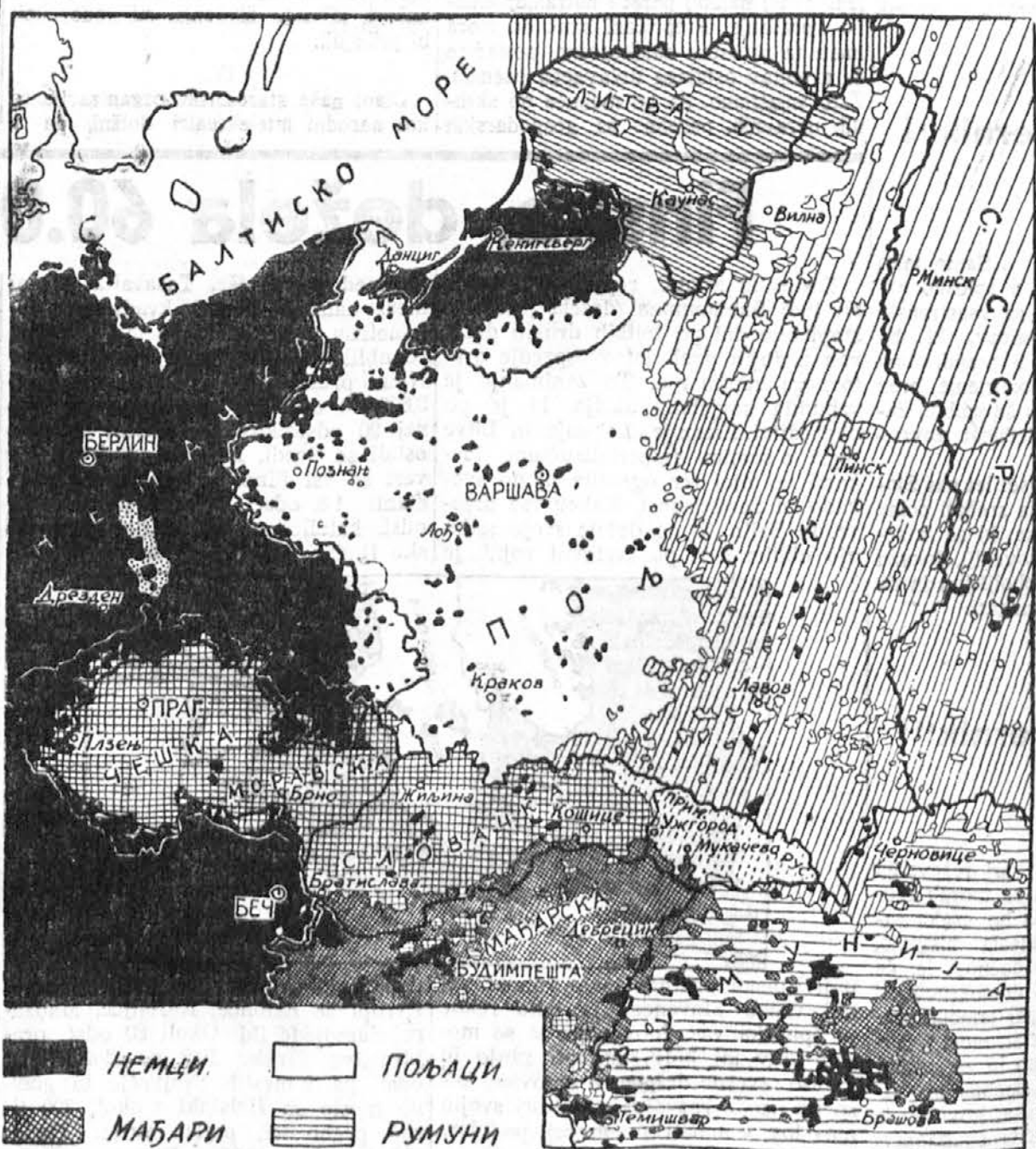
NOVE RAZMEJITVE

Mirovna konferenca zaveznikov je po svetovni vojni ukrojila meje Poljske in marsičem proti lastni volji. Dočim so utemeljevali Čehi svoje zgodovinske lhteve po mejah na zemljepisno zaključnih gorah, ki so že od nekdaj dajale tej zemlji državno obliko, so Poljski vprav zaradi zgodovinskih razlogov vztrajali pri svojem, dokler niso dobili zase skoro 12 milijonsko manjšino Ukrajincev in Belorusov na vzhodu. Ostalo je še nekaj poljske manjšine v Nemčiji na Pomorjanskem, v Gornji Slezijski in Vzhodni Prusiji, nemški manjšinski so bili razkropljeni po vsej Poljski.

Po poljski statistiki dne 1. jan. 1939 je bilo na Poljskem 63 odst. Poljakov (11 milijonov 600.000), 24 odst. Rusov (8.300.000), 10 odst. Ukrajincev (8.300.000), 3 odst. Nemcev in drugih. Zdej se je kazalo, da je bilo ruske manjšine na vzhodu 12 milijonov na prostoru, ki obsegal 40 odst. vse poljske države, zadnjih 10 letih je padla industrija v ruskem delu vzhodne Poljske za 40 odst. Na ozemlju, ki je predstavljalo po prostoru 32 odst., po prebivalstvu pa 17 odst. vse poljske države, je bilo 4 odst. industrijskih podjetij. V 1. 1939 je proizvajala Poljska 2.500.000 kilovatih ur, od tega je odpadlo na vzhodni pokrajine manj kakor en odstotek. Zatorej je bila tu na najnižji stopnji v Evropi, ukrajinski narod je vodil boj za svobodo, kakor ga je opisal znani ruski pisatelj Gogolj v svojem »Taras Bulba«.

Problem je jasen. Severni in Južni Slovani, ki še nedavno posedali 900.000 kv. kilometrov zemlje. Jugoslovani in Bolgarija ter deloma Slovaška si kroljo v Sloveniji po svobodnih narodnih načelih, med Sumavo, Polesjem in Vislo, Prusijo pa je nastopila v narodnostnem pogledu novo stanje. Češka in Moravska sta pod zaščito Nemčije, o usodi ostanka velike Poljske še ni odločeno. Zgoča zadeva kordonske, poseljenega v veliki večini od Poljakov, je čez noč rešena. Razje vključen rajni. Trenesni drobci nemških manjšin na Poljskem so postali svobodni, veliki otok Poljakov med Belorusijo, Ukraim, Slovaško in Nemčijo je zopet enkrat v zgodovini v mnogočem po lastni krivdi, postavljen na milost in nemilost odločujočim.

Zgodovina se tu ponavlja. Umik slovanstva z Labe in Odra je bil v preteklosti v svetu manj opazen, zdaj postaja problem, ki ga sporazumno rešavata dva največji velesili, Nemčija in Rusija. Dotik nemških manjšin iz balkanskih držav in njih slovanske težnje prevesti zemlje utegne prevesti ledo težnja slovanskega odpora z njo proti vzhodu. Bodočnost bo pokazala, v kolikosti se dajo zakoreninjene osnove izpreminjati brez pretresljajev za interese velesil.

Novice

Ureditev trgovine s poljedelskimi pridelki

Aktualno vprašanje v našem gospodarstvu, ki prizadene kmeta in konzumenta

V uvodniku dne 18. oktobra je v zvezi z zahtevno po direktni državni intervenciji pri nakupu nekaterih kmetovih pridelkov, med drugim tudi ugotovil »Hrvatski dnevnik«, da je bil letos kmet obremenjen pri prodaji pšenice za okrog 140 milijonov din. Številka dovolj jasno kaže, da trgovina s poljedelskimi pridelki ne temelji na zdravi podlagi. Vsoto 140 milijonov din so namreč večinoma zaslužili spekulant, mešetari in prekupčevalci.

Primer ni osamljen. Pri trgovini s sadnim vinom, lesom, živino itd., bi prav tako pokazal račun, da je kmet občutno obremenjen, tudi pri sedaj veljavni ceni na trgu. Ako bi samo približno izračunali škodo, ki jo letno kmet utrpel zaradi neurejenosti načina trgovanja, bi dobili ogromno vsoto, ki bi pomenila zanj težko postavko pri dohodkih.

Znano je, da je pri nas cena pšenice umetno določena. Vemo tudi, da mora Slovenija velike količine pšenice uvažati iz tujih držav. Dr. J. Flerš v reviji »Tehnika in gospodarstvo«, št. 9-10 omenja, da Slovenija plača zaradi te umetne cene, 50 milijonov din več, kakor pa bi plačala, če bi veljala pri nas cena na svetovnem trgu. Gotovo je, da pade glavno breme tega milijonskega odvška zopet na socialno šibke Slovenije, v nemali meri tudi na kmeti.

Ze zaradi tega so za Slovenijo važnejše cene pridelkom, ki so pri nas predmet izvoza. To so: živina, les, sadje, vino itd. Za te pridelke prihaja torej vprašanje direktno državne intervencije, katere glavni namen mora biti, da skrajša na domačem trgu pot od producenta do konzumenta in tako izrine s trga vse tiste cene, ki povzročajo znižanje cen. Določiti naj za nekatere prilike na domačem trgu umetne cene, katere seveda ne smejo prizadeti socialno šibke stoječih stanov in določiti naj ceno pridelkom, ki se izvažajo v tujino.

Pravno trdi »Hrvatski dnevnik«, ko pravi približno tako: ako je dana pomoč za izvoz krajem, ki so izredno bogati (v Sloveniji — izvoz pšenice), potem ta pomoč tudi pripada krajem, ki so siromašni od njih.

Kakor je to vprašanje važno za Hrvatsko, tako je važno za Slovenijo. Tendence po državni intervenciji na trgu pa se kaže v pravi obliki tudi pri ljudstvu. Narod vidi v tem posredovanju možnost odprave neprijetnosti, katerim je

sedaj izpostavljen kot prodajalec. Sestane vinogradnikov v Ljutomeru letos pred trgatvijo pa je pokazal, da vinogradniki n. pr. tudi zahtevajo od banovine določitev najnižjih cen letošnjemu moštu, itd.

Čas je že, da se to pereče vprašanje že enkrat reši na najbolj ugoden način. Trdimo lahko, da se s strani oblasti lahko marsikaj pozitivnega stori, četudi vemo, da te rešitve ne morejo biti trajne.

Ker se je torej na Hrvatskem postavilo vprašanje direktno državne intervencije v zvezi z vprašanjem umetnega zvišanja cen tudi drugim izvoznim pridelkom, ne samo pšenici in ker ima Hrvatska še za enkrat izjemen položaj v državi, pričakujemo, da bo minister trgovine po njegovi zadevni izjavi, vsa vprašanja pravilno rešil in jim dal obliko, ki bo veljavna kakor za Hrvatsko, tako tudi za Slovenijo.

Vladimir Kreft.

Predavanje Ljudske univerze v Ptuj

Čeprav je v sedanjem neugodnem času kulturno delo precej oteženo, bo ptujska Ljudska univerza kmalu pričela z rednimi predavanji. Odbor se je odločil, da bo pritegnil k sodelovanju domače moči, kar je bilo vpeljavno v Ptuj že v prvih letih Ljudske univerze. Predavatelji, ki so obravnavali v prvi vrsti domače najrazličnejše probleme, so tedaj vzbudili med najširšimi plastmi splošno zanimanje. Medtem pa se je odbor obr-

nil tudi na nekatere priznane slovenske kulturne in znanstvene delavce, ki so že obljubili predavanja. Predavanja bodo redno vsakih 14 dni, vsak drugi petek. Ljudska univerza se je obrnila na razne institucije za podpore, pa tudi mestna občina je podprla to našo važno prosvetno organizacijo. Odbor se nadeja, da bodo sodobna predavanja privlačevala občinstvo in da jih bo obiskovalo v čim večjem številu.

Prekmurski drobci

Sokolske tekme soboškega moškega naraščaja so bile preteklo nedeljo. Za tekme v višjem oddelku se je prijavilo 5 naraščajnikov, v nižjem oddelku pa 8.

Sokolsko soboško društvo priredi v nedeljo, 22. t. m. »trgatev grozdja« in »prekmurske koline«. Prireditel bo v Sokolskem domu. Začetek popoldne ob 16. Vstopnine ni.

Sejem plemenskih bikov bo v sredo 25. okt. ob 8. uri zjutraj na sejmišču v Beltincih. V poštev prihajajo samo lepi biki v starosti 12 do 22 mesecev. Pojasnila dajejo sreski kmetijski referenti ter rodovniška društva.

Za bodočo žandarmerijsko kasarno je darovala soboška občina Komandi žandarmerije v Beogradu dve stavbeni parceli. Pravijo, da bodo začeli graditi kasarno že drugo leto.

Poučni tečaj »Trgovskega izobraževalnega društva« iz komercialne stroke in slovanskih ter drugih jezikov bodo zvezani z majhno šolnino. Učnina za vsak predmet bo znašala mesečno ca 20 din. Za vse tri komercialne predmete skupno znaša 25-30 din. Tečaji bodo trajali 6 mesecev ter so začetni. Pouk začne v novembru.

Grajski kino v Soboti predvaja od nedelje 22. okt. do srede 25. okt. risani Disneyevi vefilmi »Snežuljica«.

Umrl je grof Szápary László, bivši lastnik soboškega gradu ter ogromnega veleposstva v Prekmurju in na Madžarskem. Bil je tudi znana osebnost v ogrskem javnem življenju. V ogrski diplomatski službi je zavzemal mesto guvernerja na Reki ter poslanika v Londonu. Umrl je na Dunaju v visoki starosti. Izgubil je svoje premoženje zaradi zadolženosti. Prekmursko posestvo je dobila banka ter je le deloma prišlo pod agrarno reformo. Ogromen kompleks gozdov je večinoma sedaj last veleposestnikov, deloma pa je bil razparceliran ter prodan.

Terezin sejem v Soboti je privabil precej ljudi kljub veliki zaposlenosti pri jesenskih delih.

Podružnica sv. Cirila in Metoda v Vel. Polani je imela 20. avg. občni zbor, na katerem je bilo izvoljeno zopet staro vodstvo. To je najlepši dokaz slege in napredka. Podružnica je od ustanovitve do danes obdarovala 105 siromašnih otrok z obleko, čevlji itd. Upamo, da bodo tudi letos za božič naši največji primerni obdarovani. Podružnica razpolaga že z nad 300 lepimi knjigami, katere na željo izposoja vsako nedeljo po maši svojim članom. Prekmurci pozdravljamo takšne ustanove. Podružnica CMD v Vel. Polani je tudi solastnik šolskega odra za katero je družba v Ljubljani darovala 500 din.

Celje

c Zagrebški metropolit Dositej poseti jutri dopoldne Celje in bo prisostvoval ob 10. službi božji v pravoslavni cerkvi sv. Save.

c Na zagrebški univerzi je bil diplomiran za inženirja agronomije g. Ivan Saksida iz Celja.

c Umrla je v Petrovčah pri Celju 52 letna žena tovarniškega mizarja gospa Marija Rehar. Zapušča devet otrok.

c Glasbena Matica v Celju ima občni zbor v četrtek, 26. t. m. ob 20. v učilnici Glasbene Matice.

c Dražba listja v parku bo jutri 22. t. m. ob 9. dopoldne.

c Podporno društvo za uboge učence na drž. realni gimnaziji v Celju bo imelo občni zbor v četrtek, 26. t. m. ob 14. v gimnazijski zbornici.

c Mestno gledališče. V sredo 25. t. m. ob 20. bo drugo gostovanje Narodnega gledališča iz Maribora. Vprizorila se bo Bratko Kreftova drama »Celjski grofje«. Predstava je za abonma. Neabonenti dobe vstopnice v knjigarni Slomškove tiskovne zadruge.

c Nočno lekarniško službo ima od 21. do 27. oktobra lekarna »Pri Križu« na Kralja Petra cesti.

c Zdravniško dežurno službo za člane OUZD ima jutri zdravnik dr. Drago Mušič, Cankarjeva cesta 7.

c Popravi! V večeršnjem telefonskem poročilu o samomoru v Trnovljah pri Celju se je vrnila pomota. Mladenč je Martin Bincel, ne Vincel.

c Atletski meeting priredi atletska sekcija SK Celja danes popoldne in jutri na Glaziji. Sodelovali bodo odlični slovenski atleti.

c Nogomet. Jutri popoldne ob 15. bo na Glaziji prvenstvena tekma med SK Celjem in SK Olimpijo.

c Najvažnejši je jesenski izlet na one višine, kjer so planiška zavetišča, ki nudijo streho in potrebna okrepčila, da se pripravijo za svojo nadaljnjo pot. Izletnike vabi Celjska koča. Golška planina z Mozirsko kočo, Mrzlica, Menina, Logarska dolina in Okreselj, kjer je dom ob nedeljah še vedno oskrbovan.

c Smrtna nesreča. 47letni posestnik Franc Senker iz Bukovja pri Slivnici pri Celju je bil zaposlen pri podiranju drevesja. Pri tem je padlo drevo na njega in ga smrtno nevarno poškodovalo. V celjski bolnišnici je dobljenim poškodbam podlegel.

c Napad. 26letnega dninarja Martina Pergamaša iz Kristanvrha pri Sv. Petru na Medvedovem selu, je v preprihu zabodel z nožem v laket desne roke posestnikov sin Miha Kranjc od Sv. Petra na M. selu. Pergamaš se zdravi v celjski bolnišnici.

c Sketavo gostilno v Laškem je zopet prevzela domača hčerka ga. Anica Hofbauerjeva.

ASPIRIN
TABLETTE

v. novem

zavrtku od celofana

pri prehladu, reumi, hripitju in groznici.

Oglas reg. pod S. br. 5839 I. III. 1939.

c Vlom na Polzeli. V eni zadnjih noči so vlomili neznanec v Stupalovo trgovino. Odnegli so raznega blaga za okrog 8000 din. Vlomilce zasledujejo.

c Zelje glave prodajajo na celjskem trgu po 75 par za kg. Zelje je letos slabeje obrodilo v celjski okolici, zato je tudi cena nekoliko višja, kakor lani.

c Tatvina v Laškem. Neznani tat se je te dni splazil na vrt dr. Jerine v Laškem, iz vrta pa skozi nizko okno v sobo g. Ernesta Majerja. Odnegli je obleke v vrednosti okrog 3500 din.

n Penzionirani konj. Na Petrovičevi kmetiji v Pečuhu pri Valjevu uživa že več kakor leto dni penzijo konj, ki ga je kmet penzioniral v znak hvalečnosti za njegovo 20 letno delo. Vsi pri hiši gledajo na konja kakor na svetlinjo, če pa odide kmet kam po opravkih, ga konj spremlja, medtem ko jezdi kmet drugega konja.

Ptuj

p Vandalizem v mestu. Neki zlikovci, ki se brez dvoma prištevajo med kulturne ljudi, so v noči stregli vse plakate re-prize »Kralja Edipa«. Očividno jim je trn v peti uspeli način žizkove režije.

p Dravski steg skavtov in planink v Ptuj bo imel v nedeljo 22. t. m. ob 10. dop. v stegovem stanu v Čučkovi hiši na Zrinjsko-Frankopanski cesti redni občni zbor. Za člane je obvezna udeležba v krojih.

p Ne pozabite na Strnišče! V Strnišču na Dravskem polju, nedaleč od Hajdine, leži sredi med samotnimi borovimi gozdovi obsežno vojaško pokopališče. Tukaj počiva iz svetovne vojne na tisoče vojakov, ki so različnih narodnosti. Do lanskega leta so bili ti grobovi pozabljeni in zapuščeni, da se je preko njih že trnje prepletalo. Lansko leto pa je ptujsko vojaštvo okopalo in uredilo vse grobove in ptujska društva so jih za vse svete okitila s cvetjem in prižgala sveče. Tudi letos ne pozabite na Strnišče! To bo vaš najplemenitejši spomenik na vojne žrtve!

p Odhodnica. Sokolsko društvo v Ptuj bo priredilo jutri zvečer v »Narodnem domu« odhodnico železniškima uradnikoma Ivanu Delpinu iz Ptuja in Ivanu Čučku iz Ormoža.

p Napad. Ludvika Rakušo, 37 letnega kočarja iz Slatine pri Sv. Barbari je napadel ponoči na cesti iz nepojasnjenega vzroka neki vulgo Rameček in ga z ročico obtočkel, da se je moral zateči v ptujsko bolnišnico.

p Nesreči. Gabre Antonija iz Pavlovskega vrha obč. Svetinje v Slov. goricah se je vsa poparila s kropom. Zerko Franc iz Mergove se je teže poškodoval pri popravljanju studenca.

p Konji so se splašili. Vozniku Skazi Vincencu iz Slovenje vasi so se splašili konji. Skaza je padel pod voz in dobil težke poškodbe na prsih. Prepeljali so ga v ptujsko bolnico.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Nezvestoba«. Pretresljiva drama.

Akcija trgovcev za reorganizacijo prodaje soli

Že večkrat so trgovci zahtevali odpravo težav, ki jih povzročajo sedanj način veleprodaje soli, doslej niso imeli uspeha. Sedaj so se trgovci, posebno na deželi zedinili za temeljito reorganizacijo prodaje soli, ki naj bi zadovoljila trgovce in konzumente.

Vsaka banovina je imela doslej enega zakupnika soli, bansko upravo samo. So sicer še tako zvani zakupniki, ki pa so v resnici le nameščenci banovine kot zakupnika. Zdaj zahtevajo naj se veleprodaja soli poveri izvežbanim trgovcem na sedežu sodnega okraja, naj se tudi na

teh sedežih postavijo zakupniki soli. Solne knjižice naj se že vendar enkrat odpravijo, ker so odveč, detajlistom pa povzročajo le zelo in sitnosti.

Detajlisti prejema sedaj po 30 par provizije za kg soli. Ta znesek je večinoma mnogo premajhen, ker je kalo zelo velik, ob dežju celo do 10% in še več. Na deželi je prevoz zelo drag, posebno na slabih cestah, v hribih, pri velikih razdaljah itd. Dobiček naj se zviša na 50 par pri kg.

Zelo nerodno je, da smejo prodajati ži-

vinsko sol, ki jo v veliki množini potrebujejo živinorejci, le veleprodaje oziroma zaloge soli. Živinsko sol naj prodajajo tudi trgovci na drobno. Saj vendar ni mogoče zahtevati od kmeta, da bo na pri s Pohorja ali Kozjaka še nadalje hodil ure daleč v Maribor po par kilogramov takšne soli in izdal za vlak ali avtobus veliko več, kot ga stane živinska sol.

Zahteva vseh trgovcev pa je, da naj bo prodaja soli popolnoma prosta in naj si jo trgovec svobodno nabavlja kot druge predmete, vendar s tem za enkrat gotovo še ne bodo prodali.

PRAGERSKO V TEMI

Včeraj popoldne je divjala tudi nad Pragerskim silna nevihta. Med bliskom in treskom se je vili velika ploha, ki je poplavlila ceste. Strela je udarila v transformator na Pragerskem. Zaradi pokvarjenosti električnega voda je bil ves kraj v temi.

POMETNA NESREČA NA PRIHOVSKEM KLANCU

Včeraj je povozil na znanem prihovskem klanecu neki osebni avto 15-letno poslastnikovo hčerko Magdo Leskovarjevo iz Prihove, ki se je peljala na kolesu nad svojo očetovo. Nesreča se je zgodila na strmem ovinku. Dekle, ki ima avtomobil, je padla na tla in se je poškodovala. Voznik je prejel poškodbe, so naložili na avto ter jo prepeljali v mariborsko bolnišnico. Avtomobilist, ki je povzročil nesrečo, je sicer pobegnil, vendar si je že preden je zapomnil njegovo šte-

OGENJ UNIČIL FARNI HLEV

Pri večeru je predvečernjim začel v farnem hlevu cerkve Sv. Miklavža pri Ormožu požar. Poslopje je bilo v trenutku v plamenu. Vendar pa se je sosedom posrečilo, da so rešili gospodarski inventar in živila. Vkljub temu pa je napravil ogenj škodo za 45.000 din. Škoda, ki je pa le deloma zavarovalnina.

Človek mora biti gospodar svojih strahov in ne sme dopustiti, da bi one nad njim zavladale.

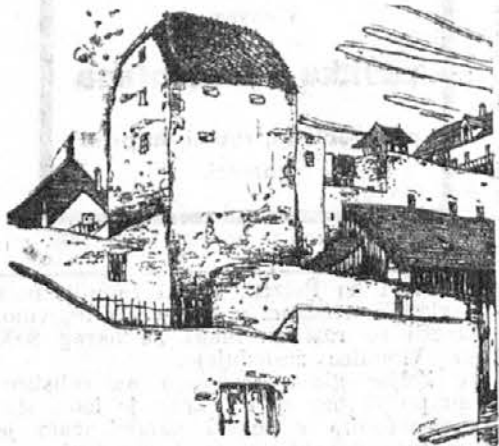
(Stritar.)

Maribor

Iz težkih dni obleganega Maribora

Junaški odpor branilcev proti Turkom v obupapolni jeseni pred 410 leti

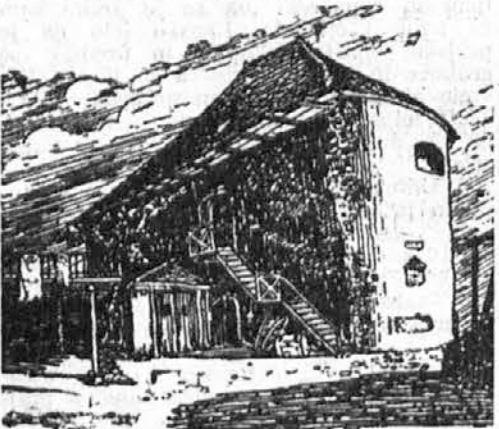
Tritedensko obleganje Varšave, ko se je morala poljska prestolnica sstradana predati, nas spominja letos na žalostno jesen davnih prednikov, ko so pred 410 leti Mariborčani junško odbijali napade Sulejmanovih turških čet. Ni bilo še takrat sedanje silovite in udarne vojne tehnike, toda za mirno obdobje prestolnice, ki je bila stisnjena v obzidani četverkot nad dravskimi terasami na levem bregu, je bil naskok mnogoštevilne

turške vojske nemajhna stvar, pred katero so se upravičeno tresle mariborske mamice in na pretek molile za rešitev.

Sultan Sulejman je že julija 1529 udril z močno vojsko na takrat pun-tarsko Ogrsko. Pregnal je cesarja Ferdinanda, svojega zaveznika Zapoljo je pa oklical za kralja. Z 200.000 možmi in 300 topovi je zamen oblegel Dunaj, v divjem srdi so se turške čete razkropile po štajerskem in plenile povsod, kar jim je prišlo pod roke.

Maribor se je pripravil na obrambo. Duša meščanov je bil hrabri mestni sodnik Krištof Wildenreiner, ki je imel svojo hišo na Koroški cesti (zdaj št. 12), ter obširna posestva pri Sv. Magdaleni in v Skokah. Že med obleganjem Dunaja je pripravil mesto za primer napada. Peki so nakupili velike zaloge žita, noč in dan so popravljali obzidje, postavili so nanj topove in vsak branilec je dobil svoje delo. Pridno so pomagali tudi okoličani, za poslednje pribežališče, če bi Turci vdrl v mesto, so pa pripravili

utrjeni del okrog pokopališča pri župni cerkvi.

V pozni jeseni so se Turki preko Arveža, Plača in Košakov prikazali pred mestom. Napadli so Maribor, toda junški branilci so jih trikrat odbili. Turki so streljali z ognjenimi puščicami, na Koroški cesti so le s težavo pogasili požar. Ko je bila stiska najhujša, je Wildenreiner odprl skladišče in delil meščanom ter okoličanom, ki so pomagali braniti, živež. Bolniki in ranjenci so se zatekli v Wildenreinerjevo hišo, ki je bila izpremenjena v obvezovališče. Mesto je tedaj rešil iz stiske Žiga Višnjegorski, ki je s Kranjci prihitel na pomoč in pregnal Turke. Pri Melju so se sovrage na napihnenih mehovich in splavih prepeljali čez Dravo, pustošili so po Ptujskem polju, dokler jih ni Višnjegorski na Lipniškem polju pobil in pregnal.

Na cesarjevo povelje so Mariborčani pomladi 1532 popravili mestno obzidje in se založili s strelivom. V aprilu se je sultan Sulejman znova vlek proti Dumaju. Po tritedenskem ob-

leganju Kiseka se je premislil in jo z vso vojsko ubral na štajersko. Od Gradca so krenili Turki na jug, se razkropili na več oddelkov. Del vojske se je pa 14. septembra utaboril pred Mariborom. Dva dni kasneje je došel sam Sulejman z glavno vojsko, ki je štela 100.000 mož. Pozval je meščane, naj mu dovoli prehod skozi mesto in plačajo večjo vsoto denarja. Wildenreiner je to odklonil. Turki so navalili na obzidje. Branilcem Maribora so pomagale celo ženske, donšale so strelivo in hrano.

Sulejman se je naveličal in jel graditi most. Turki so podrli dva mlina

in pobrali deske z brodov. Se prej so grdo onečastili cerkev v Kamnici. Sultan sam in veliki vezir sta nadzorovala gradnjo mostu pri Viltušu na levem bregu Drave. Ves dan 18. septembra so potem korakale turške čete čez most, glavna sultanova vojska je šla na drugo stran Drave 20. septembra.

Dne 21. septembra so Turki podrli most in odšli. Na Dravskem polju so se združili s četami, ki so prekoračile Dravo pri Vurbergu ter neusmiljeno pustošili po vsem vnožju Pohorja ter dalje v Savinjski dolini. Žalost, jok in stok je ostajal za njimi. Maribor sam si pa dolgo ni opomogel. V me-

Pred gradnjo protituberkuloznega azila

Nedavno so na anketi razpravljali o gradnji azila za jetične v Mariboru. Sprejet je bil predlog, da naj Protituberkulozna liga v Mariboru v doglednem času realizira velikopotezni načrt. Liga bo v kratkem kupila v Mariboru ali bližnji okolici primerno parcelo, na kateri bo zgrajena bolnišnica za tuberkulozne.

Vsa javnost bo pozdravila delavnost, požrtvovalnost in nesebičnost te huma-

nitarne organizacije, ki bo postavila velik in moderno opremljeni azil za najbednejše bolnike. V ta namen je Protituberkulozna liga zbrala z dinarsko akcijo in drugimi prireditvami že okoli pol milijona din. Seveda bodo pomagale k uresničenju načrta tudi javne ustanove in našla se bodo med meščani še plemenita srca, ki bodo pomagala pri skupni borbi proti zavrtni jetiki.

m Inž. Terzan poklican v kmetijsko ministrstvo. Na prelog kmetijskega ministra je bil postavljen za načelnika oddelkov za kmetijsko industrijo, pri direkciji za proučevanje kmetijstva za prehrano pri kmetijskem ministrstvu v skup. 3-2 g. inž. Jožef Terzan, agrarni konzultant tvornice dušika v Rušah.

m Premješčen je na pošto v Sv. Lenart v Slov. goricah Franc Šuman, poštni kontrolor na pošti Maribor II.

m V novem premogovniku pri Holcu je kopljejo premog. Ta premog je nekoliko slabši od leškega.

m Pri mestnem magistratu, kjer že deluje odbor za podporo družinam vojaških vpoklicancev, imajo toliko dela, da bo za reševanje prošnje sestavljen še en odbor, da bo ta odbor razpravljala ločeno za mesto in okolico.

m Vodnikova družba v Ljubljani je pripravila letos svojim članom in prijateljem lepe knjige, prijetno presenečenje. V svojih letošnjih publikacijah bo namreč izdala meščansko kriminalno povest „Neznani storilec“ izpod peresa mlade veliko obetajoče pisateljice Ljube Premerjeve. Napeti zaplet in razplet dogodkov, presenetljiv konec in zdrav humor, ki veže iz te knjige, bo nudil obilo razvedrila tudi razvajenim čitateljem. — Ljubitelji lepe knjige — včlanite se takoj v naši ljudski knjižni družbi. Poleg te knjige dobi vsak član Vodnikove družbe še tri druge knjige: bogato ilustrirano Vodnikovo pratio za leto 1940; Ivana Albrehta povest „Nebo gori“ ter vsaki družini neobhodno potrebno knjigo zdravnika-specialista dr. Janka Hafnerja „O boleznih ušesa, nosa in grla, za mali znesek borih 20 din.

m Namesto venca na grob pokojne ge. Olge Balonove je darovala tverka Pinter & Lenard 300 din, dr. Vrtovec 400 din, za Počitniški dom kraljice Marije na Pohorju.

Ali že Foto Japelj

se je preselil v Gosposko 18/1.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičnim svojcem bo imel v nedeljo 22. okt. zdravnik g. dr. Velker Hugon, Maribor, Pobreška cesta št. 2.

m Zlato uro je ukradel neki mlajši moški, ki je nedavno prišel iz norišnice, vdovi Alojziji Rotzerjevi s Koroške ceste.

Sokolski planinski dom na Pohorju pred otvoritvijo

Dela na Sokolskem planinskem domu na Pohorju se bližajo h kraju. Ugodno vreme je mnogo pripomoglo, da je bil dom že 15. avgusta, v dobrih šestih tednih, pod streho. Fasada je dobila oblogo iz desk v svetlorjavem tonu, ki je v zvezi s svetlozelenimi podboji in rdečimi oknicami ter napravlja kar najugodnejši vtis. Impozanten je pogled na široko prednjo stran, ki nosi na sredi 1.80 m visok sokolski smučarski znak. Na ožjem delu proti dohodni cesti je 5 m dolg napis iz modernih lesenih črk.

Notranjost stavbe preseneča vsakogar po smotrni in estetski ureditvi. Prostorji v pritličju, prostorno stopnišče, zračne skupne spalnice z velikimi okni in umi-

valnicami v prvem nadstropju, hčne sobe v II. in III. nadstropju z vodovodom, z mrzlo in toplo vodo, s higiennimi napravami, moderna kopalnica.

Pri opremitvi so z vso vneto na delu mariborske Sokolice. Otvoritev doma je predvidena za nedeljo, 12. novembra, ko

Dan za dnem nove deložacije

Na sodni oddelček prihajajo vsak dan nove stanovanjske odpovedi. Večimoma so prizadete slovenske družine, ki so prejele predhodno stanovanjsko odpoved v tujem jeziku. Seveda stanovanjski najemniki niso vzeli takih odpovedi za znanje, zato so dobili sodno odpoved. Jav-

stu je bilo razdejanih več hiš, prva valstvo je obubožalo. Bili so naseljeni leto oproščeni davkov, polja in vinogradi v okolici so ostali več let neobdelani. Povsod so pričala porušena kmetijskih domov o turškem pohodu. Še 1543, 11 let po teh dogodkih, je bilo v Slov. Bistrici mnogo hiš praznih. Vuzenica je bila slaba vsa zapuščena.

Kasneje se je Maribor spet dvignil. Zacetela je v njem trgovina, obrt, prva industrija. Mesto se je izmalo trdnjavskega obzidja, zmerom več pa predmestij je raslo izven srednjega večkega četverokota. Dandanes je njem še precej vidnih sledov obdobja, ki je videlo nekoč turška kropla pred njim. Ostal je pa v polovni ulici tudi spomin na junško branitelja Wildenreinerja, ki so v davni predniki bili lahko hvaležni, jim je bilo prizanešeno najhujše gorje, če bi Turki vdrl v mesto.

* Dr. G. Galle, Aleksandrova c. II. 2, pet ordinira.

* Zlato po zvišani ceni kupuje J. Jurčič, urar - draguljar Maribor. Jurčičeva ul. 1. m. Nočna lekarniška služba (od 10. do vključno 20. t. m.): lekarna pri tonu, Frankopanova 18, tel. 27-01; pri Mariji pomagaj, Aleksandrova c. I. tel. 21-79.

Kino

* Grajski kin. Film, ki prekaša do sedaj prikazane zgodovinske filme, nedvomno „SUEZ“. Nemška verzija.

* Kino Esplanade. Čarobno lepa op. v barvah triumfalnega petja in glasbe, ljubljenska, Jeanette Mac Donald, Nelson.

* Kino Union. Do ponedeljka Gordonov pot na Mars, fantastični film, glavni vlogi Buster Crabbe.

* Zvočni kino Pobrežje 21. in 22. okt. prekrasni film „Mačja brv“.

Radio

Nedelja, 22. oktobra
Ljubljana: 8. Plošče: 9.15 Solistični koncert; 10.15 Prenos cerkvene glasbe; Komorna glasba (plošče); 11.30 Koncert RO; 12.30 Ruske pesmi; 13.30 (po želji); 17. Oddaja za vas; 18.30 Izjava domačo glasbo; 19.20 Nar. pesmi ob trgatvi; 20.45 Balaena (plošče); 21.15 Harmonika solo; 21.30. — Zagreb: 21. Lahki večer. grad: 18.15 Popoldanski koncert; 20.10 Narodno blago. — Sofija: 8. nja oddaja; 10.30 Koncert; 21.50 glasba. — Rim: 21. Donizetijeva „Ljubavni napoj“. — Firenca: 21. dijeva opera „Rigoletto“. — Amerika: 20.15 Radio revija „Halo Amerika“ in 22.05 Ciganska kapela; 19.25 Flauta. — Stockholm: 20.30 Festival bovskega. — Praha: 23. Pisan nočni red.

Ponedeljek, 23. oktobra
Ljubljana: 7. Jutranji pozdrav; 12.30. 13.20 Radio šramel; 18. Zdravstveno predavanje; 18.20 Plošče; 19.20 Koncert RO; 21.10 Koncert; 21.15 Ljubljanskega godalnega kvarteta; 22.15. — Zagreb: 22.20 Plesna glasba. Beograd: 13.55 Popularni simfončni koncert (plošče); 21.40 Vokalni koncert; Sofija: 5.45 Jutranja oddaja; 6.10 Simfončni koncert; 12.50 Koncert; 20. Simfončni koncert. — Stockholm: 21. Bizetova opera „Carmen“. — Budimpešta: 20.10 Simfončni koncert; 12.10 in 23.25 Ciganska kapela. — Rim: 21. Simfončni koncert.

Mariborsko gledališče

Sobota, 21., ob 20. Veriga. C. Nedelja, 22., ob 20. Nepravilna mo. Ponedeljek, 23. Zaprt. Čim dalje več zanimanja vlada za to glavno komedijo iz šolskega življenja. Neopravičena ura. Onim, ki nimajo ob oporičena ura, se v nedeljo zvečer na prilika, da si ogledajo ta letošnji dramski slager.

Celjsko gledališče: Sreda, 25. ob 20. Celjski grofje. stovanje mariborskega gledališča.

* Izročitev častne diplome. V soboto, 28. oktobra bo izročena diploma častnemu članu AKKJ, bivšemu dolgoletnemu zaslužnemu predsedniku mariborske sekcije Avtomobilskega kluba

g. Ferdu Pinterju Slovesnot bo v okviru neprisiljenega družabnega članskega sestanka. Vabljeni so najpristnejše vsi člani in njih dame ter prijatelji našega kluba, da se udeležijo te slavnostne izročitve diplome v soboto, 28. oktobra t. l. ob pol 9. uri zvečer v Lovski sobi hotela Orel v Mariboru.

* „GRIC“-Oset, vinski sladki most 8°, vino 10° — din liter.

* Sokolsko društvo Maribor II Pobrežje vljudo vabi na naraščajsko akademijo, ki bo v nedeljo 22. t. m. ob 19. uri v Sokolskem domu na Pobrežju. Po akademiji družabni večer.

Zenski kotiček

Zbirka ženskih grehov

STOTERO ŽENSKIH NAPAK — KAKO SI ZAMIŠLJA MOŽ IDEALNO ŽENO

Samo poslušajte, kaj vse so skritizirali moški na nas ubogih ženskih parah:

Preveč smo nepazljive in raztresene, kadar nam pripovedujejo o raznih svojih zadevah. Nikdar nismo točne in pri-

mo na vsako mesto (bodi sestanek ali kaj drugega) z najmanj 10-minutno zamudo. Imamo to grdo navado, da vsa-remu moškemu postavljamo vedno dru-ge za vzgled, nikoli pa ne hvalimo ti-stega, s katerim govorimo. Da se v dru-žbi o svojih fantih, oziroma možeh ved-

no posmehljivo izražamo ter jih s tem nepopisno žalimo, če pa ne to, pa muči-mo ves obdajajoči nas svet s svojo lju-bosumnostjo in z razlagami o moški ne-zvestobi.

Nadalje trdijo, da hočemo imeti v vsa-ki stvari prav, pa četudi je jasno kot bel dan, da smo v zmoti. Naš največji greh pa je, da nimamo nikoli pravočasno skuhanega obeda, ko bi se vendar lahko za vedale, da je možu dober in tečen obed ljubši od najslajšega poljuba. Med naše slabe navade spada tudi večen očitek, da mož premalo zasluži. Oblačimo se ali preslabo ali pa predrago, torej nikoli v skladu z moževimi dohodki. Može žele, da smo vedno dobre volje, ko pridejo domov, me smo pa navadno sitne. A naj-strašnejše je to, da ob določenih dnevih čistimo stanovanje in s tem moža nepo-pisno razburjamo.

Kdaj se bomo poboljšale?

Svojevvrsten domislek rokavičarjev

Dandanes pač nismo v času, ko bi si lahko kupovali zlato okrasje, torej med drugim tudi tako priljubljene zlate za-pestnice, ki posebno na plesnih priredit-vah igrajo veliko vlogo. Pa so si brihtni rokavičarji tudi iz te zagate izmislili neki zločin, ki pa bo seveda njim prinašal lep dobiček, kajti ženski svet se pač za vsa-ko, posebno še praktično novost kaj rad tavduši.

Za predstoječo zimo predstavljajo namreč veliko novost večerne rokavice iz črne švedske kože, ki so dolge in ima-jo v gornjem delu vtisane v obliki reliefa zlate obročke, ki bi naj nadomestovali zaplestence. Obročkov bo na rokavicah različno število (od 1 do 8), kakor bo pač zahtevala razkošnost prireditve in pa se-veda tudi »gizdavost« lepe plesalke. — Razen tega bodo velika novost tudi ro-

kavice iz iste kože, posejane z zlatimi zvezdicami, ki pa morajo biti diskretne.

Kar se tiče sportnih rokavic, bo pre-vladovalo črno ševro-usnje in bela anti-ropa, prava posebnost pa bodo rokavice iz istih kož v raznih barvah.

Kuhinja

Bobov pire. Skuhaj mehko 1 kg bobov, odcedi vodo in ga stolci v loncu, vlij nanj bobove vode ali juhe in precedi, ostali bob zopet potolči in precedi. Na-redi svetlo prežganje iz žlice masti in dveh žlic moke, prideni bob, dve žlici smeta-ne in potrebno sol. Ko še malo prevre je gotov.

Amerikanski kruh. Tolci četrť ure v snež-nem kotliču 5 jajc in 22 dkg sladkorja. Pri-mešaj še 14 dkg moke, 1 dkg narezanih man-deljnov, 1 dkg rozin in malo limonove lupi-ne. Deni v pomazan model ter peci v srednje vroči pečici.

Buče ali cesarska repa. Olupi še mlado zeleno bučo, zribaj jo kakor kisto repo, po-tresi s soljo in kumno, oblij s kisom, pre-mešaj in pusti, da stoji. Medtem naredi bledorumeni prežganje, h kateremu si pri-dejala in zarumenila malo čebule. Zdaj rahlo ožmi bučo, deni jih v prežganje, zalij z juho, prideni par strokov sesekljane-česna, in če treba, še kisa in soli, lahko tudi par žlic smetane in par skuhanih in pretlačenih paradižnikov ter pusti, da še malo prevre. (Ako vre predolgo, postane zelo vodeno in neokusno.)

Georgina kot solata. Natrgaj mlade listke od vrtnice cvetlice georgine, jih operi, zabeli s soljo, oljem in kisom ter rahlo zmešaj.

Mlečni kruh z rozinami. Naredi kvas iz 3 dkg kvasu, koščka sladkorja in 1/8 l mlečnega mleka. Deni v skledo 2 l moke. Mešaj, da dobro naraste, 15 dkg presnega masla, 5 rumenjakov in 15 dkg sladkorja. Temu prilij polagoma približno 3/8 mla-čne kavne smetane in vzhajani kvas. Vse to zamesi v moko in prideni dobro žlico soli in malo fino stolčene korijandre. Dobro pogneti testo, ga pokrij in pusti, da dobro vzhaja. Potem ga razvaljaj, potresi dobro z rozinami, trdo zavij in naredi hlebec ali štruco, ga pusti, da zopet vzhaja, nato še pomazi z jajcem ter peci 1—1 in pol ure.

Orehov puding. Mešaj, da dobro naraste, 10 dkg presnega masla, 7 rumenjakov in 10 dkg sladkorja. V to zamešaj 4 obrbane ter v mleku namočene ožete in skozi sito pre-tlačene žemlje ali 20 dkg kruha, 9 dkg fino zrezanih orehov, malo limonove lupine in va-nilje. Naredi iz 7 beljakov trd sneg ter ga rahlo primešaj. Deni v namazan in z drob-tinami potresen model in kuhaj v sopari.

Čokoladni kruh. Mešaj pol ure 8 rumenja-kov in 21 dkg sladkorja z vaniljo. Primešaj še 8 dkg fino zrezanih lešnikov. Napravi iz 8 beljakov trd sneg ter ga z 20 dkg zribane čokolade in 13 dkg moke rahlo primešaj. De-ni v namazan podolgast model ter počasi peci 3/4—1 uro. Ko je kruh še gorak, ga do-bro potresi s sladkorjem.

Zvezani krapl. Vmešaj 17 in pol dkg presnega masla, primešaj 7 rumenjakov in 1 celo jajce, nato še 21 dkg stolčnih mandeljnov in 21 dkg sladkorja, 1 žlico kisle smetane, žlico vina, limonove lu-pine, cimeta in dišave ter slednjč še 56 dkg bele moke. Deni testo na desko, po-treseno z moko, pokrij ter pusti, da ma-lo počiva. Potem ga razvaljaj za nožev rob debelo, razreži na 4 cm široke in 6 cm dolge koščke, pokladaj jih na pripravljen model, povij rahlo z vrvico, ki je pri modelu, in v maslu ocvri. Ko so po eni strani lepo rumeni, vrvico odvij in pusti, da se ocvro še po drugi strani, nakar jih jemlji ven, devaj na papir, da se odte-čejo, potresi s sladkorjem ter postavi gorke ali mrzle na mizo; boljši so gorki.

Praktični nasveti

Očiščen pliš. Pohištvo iz pliša postane kakor novo, če ga očistiš z navadnim, ne premokrim kislim zeljem.

Kako očistiš slike? Dobro kredo stolci v fin prah. Namочи kos flanela v čisti vodi, dobro izprešaj vodo ter namoči fla-nelo v krednem prahu. Če s tem nalahko natars slika, odstraniš s slike ves prah in drugo nesnago. Nato slike opereš s čisto vodo in posušiš z mehko, suho krpo. Tako ravnanje ne škoduje niti najnežnejši barvi.

Mlade kokoške, jarčice, kapunčki ali race belo pražene. Deni v kozico malo masti in v to rezinice, narezane iz prekajene slanine. Potem prideni peteršilja, zelene, korenja, malo čebule, vse to zreži na kolesčke; nadalje pri-deni zrnca dišave, 1 klinček in malo limono-ve lupinice. Osnaženo jarčico, ali 1—2 s sla-nino pretaknjena in osoljena piščanca (kadar soliš, vselej s soljo stlači peresce majerona in znotraj žival po sredi zgoraj podrgni pri-

Iz starih ostankov prikupen plašč in jopica

Danes je vsak košček blaga poraben. Razni ostanki se lahko prikupno ukrojijo za zimske obleke. Seveda je treba še kaj dokupiti, vendar pa lahko razna pepina

blaga posebno praktično izkoristiš. Ve-seli smo, da nam ni treba mnogo žrtvo-vati za nove obleke. Vsak košček, ki ga umremo spretno vsiti k ostalemu blagu, je za nas pridobitev. Zimski plašč bomo posebno skrbno prikrojili. Ponošeni ovrat-nik nadomestimo z drugim primernim bla-gom, katerega robove prirežemo v zaokro-ženo fasono. S tem pridobi plašč novo lini-jo na ramenih in namesto kožuhočinasta-ga prišitka pristaja plašč tudi tako prav ljubko. Ovratnik in sprednjo zapono pre-večemo z enotnim, pristajajočim blagom. Tudi pri volnenih bluzah se dajo priložno-stni ostanki na ovratniku in zaponi prak-tično izkoristiti.

raci pa s soljo in majeronom stlači tudi 4 zrnca kumne, pa s tem raco znotraj podrgni), položi v kozico, kani nanjo malo juhe, po-krij in pri ognju počasi praži, da bo krog in krog enako oprazeno, ter ju včasih obrni, da bosta bledorumeni. Potem ju vzemi ven, od-ljij mast, naredi prežganje na njej, zelenjavo pa zalij z juho, da prevre, potem jo na pre-žganje precedi. Kadar zavre, deni piščanca noter; ko še malo prevre, ju vzemi ven, zreži ter po vrsti na krožnik zloži, vlij omako čez in daj na mizo. Lahko priliješ omaki par žlic kisle smetane, pusti da prevre.

»Jaz nočem ničesar,« pravi Magnus. »Jaz mislim samo na to, kaj bo s teboj.« »Vse, kar se more s takim človekom zgoditi, se je z menoj že zgodilo,« pravi Ericsson. »O tem si ni treba delati ni-kakih misli več.«

Po trenutku molčanja pravi Magnus: »Ali te bom zopet našel tu, ko se vr-nem iz Reykjavika?«

»Našel me boš, drugače bi ti sedajle rekel besedo v slovo. In, Magnus —«

»No?«

»In njej moraš povedati.«

Magnus je stopil k čolnu in udaril po deskah. Potem se je obrnil k svojemu prijatelju.

»Tega ne morem. To je več, kakor je mogoče zahtevati od človeka.«

»Vedno si mi bil dober prijatelj; stori še to zame. Drugače bo mislila, da sem pobegnil od tod in jo pustil na cedilu. Ta misel mi je neznosna. Zaradi nje te prosim, da ji poveš, meni bi bilo tisoč-krat ljubše, če bi nikoli ne izvedela ni-česar o tem. Če bi jaz umrl kake spo-dobne smrti, bi me obžalovala, tako se ji moram pa vendar gnusiti. In vendar je boljše zanjo, kakor da trpi.«

(Dalje.)

Komu ne bi teknilo!

Marika Röck in Johannes Heesters v no-vem Ufinem filmu »Halo Marika, halo Ja-hann«! Marika Röck bo igrala poleg Zarah Leander eno izmed glavnih ženskih vlog

v filmu »Simfonija življenja«, ki je posnet iz življenja velikega skladatelja Čajkovske-ga. Slavnega skladatelja bo igral v tem filmu Hans Stüwe.

ISODNA LJUBEZEN MORNARJA ERICSSONA ROMAN 46

Njegovi možgani, zaradi katastrofe ka-nar otrpeli, niso bili sposobni za nobeno misel več. Komaj da je mogel pra-šati razumeti pričujoči trenutek. Eno samo brepenenje ga je napolnjevalo — brepenenje po morju.

Prav za prav ni čutil niti groze pred tem, kar se je z njim zgodilo.

Malu po enajsti uri je vstal, da bi na-čel svojo pot. Nad Sharsstödrom je bilo polnočno sonce in dremajoče strehe so se rahlo lesketale.

Šel je po stezi. Prišel je mimo Gud-mundssonove hiše, in s čudnimi čustvi je mislil na vse... Potem je spet šel...

Prav domačiji in njegove oči so lepele na svetlo okno. Okno je bilo priprto; vi-der je bele zavese, ki so se rahlo pregiba-le v vetru, kakor da bi mu migale, naj se vedno zrl v okno.

Nikoli v življenju je ne bo videl — ona je ležala v pokojnem snu tu gori in ne ve ničesar o njegovem trpljenju.

Globoko, skoro ihteče je vzdihnil. Tam, na doseg blizu, leži njegov paradiž — in tu zunaj stoji on — izvržen — upropa-ščen — mrtev.

Rahlo je pogladil z roko belo pobar-vano ograjo, potem se je obrnil in šel na-prej.

Šel je mimo cerkve, župnišča, mimo gostilne, mimo svoje hiše; šel je mimo Gudmundssonove pisarne. Toda videl ni ničesar, dokler ni uzrl Magnusa, ki je na obali čakal nanj.

Magnus je zvelkel skupaj vse, kar bi samo mogel rabiti Ericsson; rjuhe, para-finski kuhali in vse kar je našel jedil-nega pribora v hiši. Magnus je odrinil, namestil jadro in segel po veslu.

V pravilni svetlobi neba je ležal tem-nomodri fjord pred njima. Niti najrahljša meglica ni zastirala obzorja in holmov. Ves svet je počival v globokem molčanju, ki ga je motilo samo udarjanje valov ob breg.

Bližala sta se Fulmarju, na katerem so se lesketali speči galebi kakor bele lise.

Ko je prišel čoln bliže, so se galebi zbudili, udarili s krili in zavreščali.

Magnus je krmaril proti majhnemu za-livu na južni strani Fulmarja; zavozil je s čolnom v pesek in ga z Ericssonovo po-močjo potegnil še bolj na suho.

Košček obale, velik kakih trideset ko-rakov, je tvoril vhod v veliko votlino, ki je tudi najvišja plima ni dosegla. Nav-zgor je vodila ozka steza na ravnico, pokrito s smaragdno zeleno travo.

Znosila sta stvari v votlino. Magnus ni ničesar pozabil: vžigalice, olje za kuhal-nik, prepečenec za cel mesec, nekaj kon-zerv, trnek, da, celo sodček z vodo je prinesel s seboj, čeprav je bil zgoraj med skalovjem naraven studenec, v katerem je vedno, razen ob časih najhujše suše, ležala deževnica.

Ko sta se razložila, sta zapustila votli-no in se vrnila na breg.

»Jutri se pelji z »Jugolfjuriem« v Rey-kjavik,« pravi Ericsson. »Zadevo s Ste-fanssonom želim opraviti prej ko mogo-če. Nikake družine nimam, nikogar, za katerega bi moral skrbeti; v vsem gre samo zame. Ne vem, kako bi vse to ure-dil najbolje, toda ti si vendar moj družabnik, in zato ne vem, da bi mogel ugovarjati proti temu, če dobiš vse ti. Stefansson bo to najbolje vedel.«

Prirodopisna kramljanja

Za mrzlo zimo, ki se obeta - topel kožuh

Dr. Stanko Bevk / Pod liste banan sta Adam in Eva skrivala svojo nagoto

Jesen se je uveljavila: polja so pospravljena za zimo. Živali si iščejo zavetij in skrivališč, si nabirajo tolščo pod kožo za slabe čase, druge se preselijo v boljše kraje, mnogo pa jih pogine, ko pritisne prvi mrz; človek si poskrbi za toplo obleko in zimsko kurivo. Pečarji in krznarji imajo polne roke dela. Krznarji največ zaradi vladajoče mode, kajti pozimi, najsi tudi ni mraza, se zahteva kožuh, z dlako na ven, kakor so nosili živalske kože naši davni predniki, ko še ni bilo statev, mrz pa že! V toplih in vročih krajih se ljudje seveda niso odevali v živalske kože, ampak so si kvečjemu iz velikih rastlinskih listov stikali ali vezali kakšen zastoreček ali kratko haljico.

BANANA — RAJSKA SMOKVA

Precejšnjo vlogo v tem pogledu so imeli listi raznih vrst banan. Po mnenju prirodopiscev so bili listi banane, s katerimi sta skušala prva dva človeka Adam in Eva pokriti svojo nagoto, zato se imenuje banana tudi rajska smokva, znanstveno »musa paradisiaca« ali »musa sapientium«. To slednje ime banana menda od tod, ker so grški modrijani (sapientes) za vojevanja Aleksandra Velikega v Indiji, kjer je ta rastlina doma, polegali v senci banan in tamkaj modrovali o dnevnih dogodkih.

Banana ali pisang je pritalna rastlina s podolgastimi, do štirih metrov dolgimi listi. Listne nožnice tvorijo navidezno steblo. Med listi zraste velikanski cvetni bel, ki se potem pod težo številnih plodov upogne. Znani, oglati, gladki krastavcem podobni plodovi vsebujejo sladko kašo, prijetnega duha. V nekaterih tropskih pokrajinah so banane poglavita hrana ondornim prebivalcem. V naše kraje so jih začeli v večji meri uvažati v preteklem stoletju in delati zanje reklamo. Posebni redilni ali morebiti zdravilni snovi nima v sebi in je naše domače jabolko zdravejše od nje.

Banane goje že izza pradednih časov; danes poznamo okoli dve sto sort. Kadar banana dozori, usahnejo nadzemni deli, takoj pa požene iz korenike druga, ki hitro raste in v štirih mescih že dozori. Tako more na istem mestu banana v enem letu trikrat obrodit, kar da čisto do 100 kg plodov. Kultivirane rastline ne izgajajo več semen in jih razmnožujejo samo s korenikami, odnosno poganki. — Abesinska banana nima užitnih plodov, pač pa so njeni brsti in notranji deli stebila izborna zelenjava. Plodove nekaterih sort kuhajo, drugih meljejo za moko. Po naših parkih goje pogostoma neko zvrst kot lepoto rastlino.

KRZNO ZA KOŽUHE

dobivamo od raznih živali. Naši domači krznaši so predvsem kunci v mnogih pasmah ter ovce, potem domača in divja mačka, vidra, kuna, lisica, polh, hrček, krt. Od teh prihajajo v poštev za damske kožuhe v prvi vrsti kunci, katerih krzno je razmeroma ceno in še dokaj trpežno. Večje krznarje in barvarje znajo dlako postriči in prebarvati, da nadomeščajo s tako obdelanim krznom dražje kože. Take imitacije se potem v krznarstvu imenujejo po krznu ali živali, ki jo posnemajo, z dostavljeno končnico »-et«, n. br. biberet, ali pa z dostavkom »kanin«; kar pomeni kunca, n. pr. sil-kanin. Največ kumčjih kož prihaja na trg iz Avstralije, potem pa iz Rusije. V novejšem času se je gojenje kumcev razširilo tudi v naših krajih, kar je vsekakor le pozdraviti.

Koža odraslih ovc je težka in primer-na le za podlogo kožuhom za posebno rabo, kakor za voznike, vlakovne spremeljavalce i. p. Kmečki, okrašeni kožuhi brez prevleke so izginili. Jagnečja koža se porablja še za podlogo v kratke kožuhe ali za otroške plaščke.

Domača in divja mačka sta prišli iz mode, starejši moški pa si še radi dajo podložiti suknjič z mačjim krznom, češ, da zdravi revmatizem. V krznarji se pravi sivim in črnim mačkam genoti.

Z vidrino kožo pošivamo ovratnike boljših moških kožuhov. Krzno je jako

trpežno. Kune se nosijo z glavo in nogami vred okoli vratu kakor lisice. H kunam spada tudi hermelin ali kepen, kojega belo zimsko krzno z vštimi črnimi repki nosijo knezi in drugi dostojanstveniki. Tudi za garniture za deklice in za obšive se rabi hermelin. Kepen živi tudi pri nas, toda za tržišča prihajajo v poštev največ sibirski kepeni in sorodne podlasice iz Severne Amerike. Polhove kože se rabiyo največ za čepice, pa tudi za jopice in plašče. Ker so te kožice tanke, jih je treba podšiti. Isto velja za krtove kožice. S hrčki podlagamo lažje moške kožuhe. Hrčkovo krzno je jako trpežno.

Mnogo bolj v rabi, zlasti za damske kožuhe, so

KRZNA TUJIH ŽIVALI

Prvo vlogo igrajo sil, perzijsko krzno,

astrahan in ploskorepka, potem krimsko krzno, dalje bober, nutrija, pižmovka (bizam), razni svizci (murmeli), veverica, konj, pijiki, viskača i. dr., za štole, boe in ovratnike pa se čislajo činčila, sinja lisica, srebrna lisica, skunk, oposum in suhen

Sil (seal, sealskin) je na poseben način izdelano in prebarvano krzno morskega medveda, ki je pa postal zaradi preganjanja že precej redek. Iztrebili bi ga bili že popolnoma, da niso prizadete države z zakoni in predpisi omejele uničevanje. Svoj čas so morskih medvedov n. pr. na Pribilovih otokih pobili letno do 150.000, danes jih toliko komaj sploh še živi. — Samci so do 300 kg težki, samice pa do 100. Kadar gredo morski medvedje po plemenu, prilazejo iz morja na kopno, kjer so jako okorni. Lovci jih obkolijo in pobijejo. Obdelano krzno je črno, jako mehko in se svetli kakor svila. Na Angle-

škem in v Ameriki je bil plašč iz sila ob izbežen komad v bali elegantne dame. Danes je silskin na trgu redkost.

Perzijsko krzno (perzijanec) astrahan in ploskorepka (britschwan) so strojene kože posebnih pasem ovce tolstorepke. Najboljše perzijsko krzno dajejo mladiči ovce karakul, ki jo goje v velikih čredah v stepah vzhodno od Kaspijskega morja. Mladič mora biti še posebej, ko ga zakoljejo. Rastlinska hrana bi mu skvarila sijaj dlake in razpela kožo. Trditelj, da je perzijsko krzno iz kože še ne rojenih mladičev, spada med bajke. Tudi ploskorepko rede v teh in sosednjih pokrajinah. Tolsti rep te ovčje pasme je ploščat in velja Turkmenom ali Buharcem za posebno slastičico. Astrahan prihaja iz kirgiških step. Te ovce so manjše od karakule, krzno pa ima enako veljavo. Manj cenjeno je krimsko krzno (krimer) s polotoka Krima in sosednjih pokrajin, ki ima večje kodre in manj sijajo. Perzijsko krzno, astrahan in ploskorepka so navadno barvani na črno, krimsko krzno pa se čisto pušča v naravni sivi barvi.

(Konec prihodnje sobote)

Življenje v pragozdu, večjem od Evrope

Ob največji reki sveta, Amazoni v Južni Ameriki, se razprostira ogromen pragozd, ki je večji kakor vsa Evropa. Je to nepregledna oblast divje razraslih dreves, z bujnim tropskim rastlinstvom in živalstvom. Mravlje, termite, kače, aligatorji, mačke, kolibri, opice, papige, orhideje, liane, palme in nešteta vrsta druge flore se je udomila med orjaškimi drevesi južnoameriškega pragozda.

V veliki dolinski kotlini, ki jo namaka vele-reka Amazona z njenimi pritoki Rio Negro, Madeira, Purus, Rio Branco, teči devet mesecev v letu obsežno močvirna voda. Palme so tod tako goste, kot nikjer drugod na svetu. Rdeče cvetlice tipa kapucničkov cveto povsod v ogromnih množinah. Na rekah se dan in noč kadi bela megla, iz katere dežuje brez oblakov. Skozi to vlažno vzdušje le težko prodira sonce. Prenasičenemu ozračju se je zahvaliti, da tod ne poznajo sončarice, kakor v Indiji in ob Rdečem morju.

Štirideset ali šestdeset metrov visoko sega

gozdni zid. Od tal do vrha ga prepletajo lijan-e. Ta lepota pragozda, s svojimi očarljivimi cvetovi se oklepa gozdnih velikanov in kot prava zajedalka jih je premnože že spravila k smrti. Posušena, iztrohnela drevesa štrle povsod pod nebo, plezalka lijana se je v njih preselila na druge žrtve. Čudo orhidej se skriva med drevjem, prekrasni cvetovi, ki jih v Evropi plačujejo z zlatom, so plen mnogih ladij, ki priplovejo semkaj na lov za orhidejami. Krasni, zeleno rubinasti metulji sedajo na njihove cvete, so to kolibri, majhni ptički, ki niso večji od metuljev.

Cvetlice, kolibri in mravlje — to so trije stalni gostje južnoameriškega pragozda. Prestone so dalje južnoameriške muhe, ki bajno razsvetlujejo tropsko noč. Metulji, kresnice in mravlje stvarjajo tu največje čudeže za prirodopisce, ki si lahko nabere ob Amazoni najpopolnejšo zbirko teh žuželk in mrčesov.

Znana je brazilska »Dama s tančico«, cvet-

lica goba, ki ima ponoči belo svetlikajočo krinolino. Je to najbolj očarljiva gozdna hkratu pa izpušča tako zoprn duh, strahovonj, da bi človek pred njo skoro omedlel.

In živalski svet! Prepoln je najrazličnejših zastopnikov. Pragozdno tišino preskačajo nje in cviljenje pestre brazilske favne. Med porečji veletoka se spreha mrzlica, divja plemena nagih Indijancev preže s strupenimi sulicami na sovražnika. Njih glave so okrašene s papiginih perjem, ženske nosijo barvno obleko iz perja, v uhljih okraske iz rož-sčevih peruti in ogrlice iz semenskih zrn-medtem ko si moške nadevajo zaplestene in gaščične kože. Indijanska plemena, ki se petapajo po brazilskem pragozdu, so najprejnejši gozdni ljudje na zemlji. Pisani kakor leopardi se plazijo Indijanci za plenom, barvajo se z rastlinskimi barvami. V tem pragozdu je človek vprav roparsko, strupeno in požrešno bitje.

Avtomobil z brzino 580 kilometrov

Kakor poročajo ameriški listi, je konstruiran nevaren tekneec slavnemu »Thunderboltu«, avtomobilu, ki je svo-ječasno dosegel svetovni brzinski rekord, a ga je lani v septembru premagal Eysten. Ta novi avtomobil je konstruiral John Cobb ter ga razstavil sedaj na newyorški svetovni razstavi. Gre za vozilo, težko samo tri tone, dočim je »Thunderbolt« tehtal šest in pol tone. Posebna značilnost tega avtomobila je v

okviru, na katerem se lahko montirata dva motorja, eden za sprednja in eden za zadnja kolesa. Konstruktor Cobb upa, da bo mogoče doseči s tem avtomobilom brzino 580 kilometrov na uro, in sicer na cesti Bonneville—Salt Flats. Sportniki njegovim trditvam še ne verujejo popolnoma in pravijo, da bodo počakali rajši na prvi praktični poizkus tega pošastno naglega vozila.

Naročniki ne moreja dobiti lista zastavlj!

Štirinožci v Yellowstone Parku

Nedavno so bili objavljeni podatki o položaju živali v znamenitih severno-ameriških rezervatih. Mac Kinley National Park na Aljaski obsega 7000 kvadratnih kilometrov in v njem živi okoli 20 tisoč planinskih ovc. Spomladi in jeseni je tam tudi 50.000 karibov, pozimi pa od-

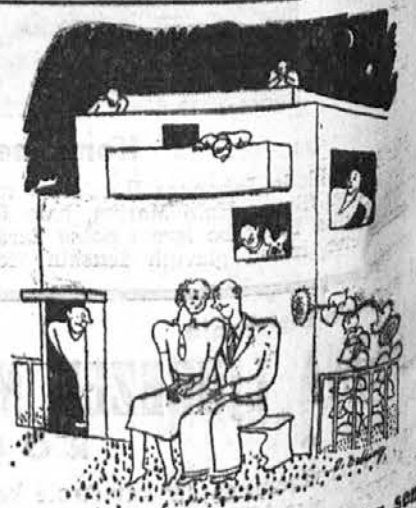
Ko se je politiku Dechanelu primerila nezdoga, da je nagnivši se skozi okno, padel iz vagona, je dejal Clemenceau, ko je za to zvedel:

— Neumnosti! Njegova glava vendar ni tako težka...

idejo večinoma proti jugu. V park prihajajo čisto grizliji (ameriški medvedi) in losi, ker se počutijo tam najbolj na varnem. V parku Mount Rainier v Oregonu ima uprava obilo skrbi zaradi prevelikega razmnoževanja črnih medvedov. Tam je stalno okoli 600 črnorepih jelenov in 300 gorskih koz. Ne manjka pa niti pum in orlov.

Največ divjih živali živi vsekakor v znanem Yellowstone Parku, katerega obišče vsako leto okoli pol milijona ljudi. Grizljev je sedaj tam 167. Sprva so po-

vzročali mnogo vznemirjanja, sedaj pa baje obnašajo že zelo »dostojno«. Zadnjih letih niso napadli niti enega človeka, mega obiskovalca, dasi postopajo na teri zelo neprevidno. Manj discipline kažejo črni in rjavi medvedje. Ze večkrat »so se izpozabili« in obgrizli tudi mimogredne obiskovalce parka. Dalje živi tam 16.000 črnorepih jelenov, mnogo gorskih jelenov, pum, divjih mačk, divjih psov, lisic in nešteto drugih divjih živali, ptic itd. Streljati ali loviti jih seveda ne sme nihče.

— Ah, draga moja, kako srečen sem, da sva končno le sama.

Živalstvo na otokih Jadranskega morja

Lajk težko razume, kakšnega pomena je n. pr. raziskovanje plazilcev, hroščev, mušic itd. in meni čisto popolnoma napačno, da je brez vsake praktične vrednosti. V resnici pa ni tako: raziskovanje živali, tudi najmanjših, je odkrilo človeštvu marsikatero uganko in rodilo tudi čisto praktične nasledke. Uporabili so se v zdravstvu, narodnem gospodarstvu, industriji itd. Taka raziskovanja pa utegnejo zelo koristiti tudi geologu, geografu in zgodovinarju.

To nam dokazuje nazorno raziskovanje živalstva na otoku Hrvatskega Primorja in Dalmacije, ki ga vodi že vrsto let zagrebška Akademija pod vodstvom prof. dr. Miroslava Hirtza. Ta razisko-

vanja so ugotovila, da je na jadranskem otočju isto živalstvo, kakor na celini, kar dokazuje, da so bili ti otoki v sivi davniini zvezani s kopnino in jih je šele pozneje morje oddelilo od nje. Da pa se je to res zgodilo v sivi davniini, dokazuje drugo dejstvo, da se je živalstvo na otokih razvijalo že dolga tisočletja samostojno in zato dobilo marsikatero novo potezo, ki je različna od onih na celini. To velja seveda za tisto živalstvo, kumu je morje v oviro, da se ne more seliti z otokov na celino ali narobe in tudi ne z otoka na otok. V prvi vrsti prihajajo tu v poštev kače, kuščarice, polži, stonoge, škorpionji itd. Po tem, kakšne so razlike, ki so se razvile na teh živalih

na posameznih otokih, je pa mogoče tudi ugotoviti, kdaj se je ta ali oni otok ločil od celine, t. j. prej ali kasneje in kdaj in kako so se tudi bližnji otoki oddelili drug od drugega.

Že to je viden dokaz, kako velikega pomena je raziskovanje živalstva za našo geologijo in sploh zgodovino. S pomočjo raziskovanj prof. dr. Hirtza si bo mogoče v dolednem času ustvariti jasno podobo o preteklosti vzhodnega dela Jadrana. Tu, kjer geološko raziskovanje ne bi moglo dati nobenega odgovora na mnoga pereča vprašanja, bo razločno in zanesljivo odgovorilo raziskovanje živali.

Šah

Največja šahovska knjižnica

Znani holandski problemist dr. M. Nic-meyer je nedavno v Rotterdamu odprl raz-stavo, katere osnova je njegova šahovska knjižnica, ki vsebuje okoli 6000 šahov-skih knjig in časopisov iz vsega sveta. Pravilo, da je to največja šahovska bi-blioteka na svetu. V njegovi knjižnici je shranjena tudi celotna šahovska litera-tura iz Jugoslavije. Obenem z razstavo je priredil tudi razstavo okoli 100

šahovnic iz celega sveta. Med njimi so tudi tri iz Jugoslavije. Ena je izdelana v Skoplju v znanih južnosrbijanskih izrezih, druga je beogradska: kmetje so naši vo-jaki, lovci častniki, stolpi tanki, konji pa konjeniki. Tretja garnitura je iz Zagreba in predstavlja hrvatsko narodno nošnjo iz Zagorja. Vse tri šahovnice vzbujajo mno-go zanimanja.

Dva Laskerja

Šahisti po svetu so večkrat v neprili-kih, ko čitajo da je dr. Lasker odigral zanimivo partijo v Moskvi, isto-časno pa zagledajo poročilo, da je La-sker zmagal na turnirju v New Yorku. Zmola pa kmalu postane jasna, kajti na svetu sta dva Laskerja: eden je svetovno zmagoviti prvak dr. Emanuel Lasker drugi pa je Eduard Lasker, ali kakor ga imenujejo »ameriški Lasker«. Le-ta je 10 let mlajši od bivšega svetovnega prvaka

ter je sedaj v svojem 54. letu spet začel igrati na turnirjih. Na nekem klubskem turnirju v New Yorku je zmagal, dobil pa je tudi več dvomatchev. Njegov največji uspeh je bil l. 1924, ko je premagal na mednarodnem turnirju Retija in dr. Tarta-kowerja ter remiziral z dr. Emanuelom Laskerjem, Aljechinom, Capablancu, Mar-shalom, Bogoljubovom in še z nekaterimi drugimi vele mojstri.

Navzlic vojni in težkim časom igrajo še vedno šah v Pragi. Koncem meseca bodo igrali brzopolezno klubsko prven-stvo kluba »Prager Schach Klub« in »Stein-ritz« najbrže ne bosta smela sodelovati, ker je šahovska zveza uvedla proti njima preiskavo zaradi velikega števila neari-jnih članov.

tretje z 21 točkami mojster Lešnik, če-trto z 18 Mijo Udovčič in peto s 16 in pol točke mladi mojster Svetozar Gligorič.

Šah klub »Vidmar« v Beogradu je priredil brzopolezni turnir, pri katerem je zmagal Gligorič s 14 točkami pred Tothom in Vilovskim s po 13 in pol točke in Mladenom Subaričem, sledijo Lešnik, Zečević, Udovčič, dr. Rago, Madžarić in dr. Sribar itd.

KAKŠNE PA SO DRŽAVNE HIMNE?

Najstarejša med njimi je himna Anglije: God save the King (Bog čuvaj kralja). Francija: splošno znana Marseljeza. Argentina: Čujte sveti glas svobode. Brazilija: Pogledite mehke obale Yragangosa. Čile: Cisti Čile. Japonska: Naj se razcveta cesarjeva hiša. Mehika: Mehikanci, kadar trobenta zatrobi. USA: V ranem jutru jo vidiš (namreč zastavo z zvezdami). Bolganija: Šumi, Marica, okrvavljena. Romunija: Naj živi naš kralj v miru. Turčija: Ne boj se, v jutranji zori vihra ru-mena zastava. Švica: Kadar pokličeš, domovina moja. Madžarska: Bog blagoslovi Madžarsko. Holandska: Viljem Nasavski.

Švedska: Ti stari, svobodni, hriboviti sever. Danska: Kralj Kristijan je stal na visokem jarbolu.

Finska: O zemlja, o dom, o domovina. Letonska: Bog blagoslovi Letonsko. Litva: Litva: naša domovina. Norveška: O, mi ljubimo to zemljo. Portugalska: Junaki morja. Italija: Mladost, pomladne ti lepote (fašistična) Poljska: Ni še Poljska propadla. Češka: Kje dom je moj. Nemčija: Nemčija, Nemčija, nad vse.

Pri baletu, v gledališču. Mož: — Saperlot, kako lepa kolena ima-jo te plysalke!

Žena: — Dedec prismojeni, kaj ne vidiš, saj se jim na nosu pozna, da še nobena od njih ni ribala stopnica...

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14			15				16		17			
18						19				20		
21			22	23				24				
25		26		27	28	29	30				31	32
33												
34	35	36				37		38		39		
40			41		42	43	44		45		46	
47				48				49				
50				51	52			53		54	55	
56							57	58		59		60
61	62		63			64	65			66		
67			68	69			70		71		72	
73			74		75		76		77	78		79
80		81		82				83	84		85	
86												

Sestavil Ivo Kočevar

Vodoravno: 14. število; 15. Madžar; 16. ljubezni; 8. zakrament; 9. šahovski izraz (filmski komik); 10. eden političnih temeljev francoske revolucije; 11. morsk ropar; 12. preprost; 22. zaimsek ženskega spola; 24. gre; 25. dvoje; 26. povratni zaimsek; 28. naplacho; 29. izraz pri fotografiranju; 30. vrba žalujka; 32. otroški izraz za očeta; 35. domača žival; 38. duh; 40. znesek; 41. nočna ptica; 42. izraz pri radiu; 44. sila; 45. sredstvo za dresiranje živali; 46. kakor 27. vodoravno; 49. nižje vrste božanstvo starih Slovanov; 51. moško ime; 55. glas psa (2. sklon); 57. la-nec (množina); 58. znani angleški minister; 59. žensko ime; 62. svinja; 63. brz tek ko-nja; 67. kipeča voda; 69. žensko ime (4. sklon); 71. sredstvo za pisanje; 75. peti (ve-ljelnik); 78. vaba; 79. izraz pri tenisu; 81. okrajšava za to-le (narobe); 83. na (tuj-ka).

1-33-56 in 86 vodoravno: prva kitica času primerne vinske pesmi. V zvezi s to pesmijo so sledeče hesede: vodoravno 82, navpično 1-3-13-17-27-36-39-60 in 64.

Navpično: 2. enoten; 4. določen čas; 5. moško ime; 6. ruska tajna policija; 7. bog

Darujte za azilni sklad PTL!

Ena roža

VLADKO KOS

Tam ob morju rase roža,
ona je, rdi kot kri.
Sonce svetlo cvetke boža,
morje pesni ji šumi.

Vonjal cvete sem duhteče,
me omamil je opoj,
ranil mi srce trpeče,
kot da pil bi rož napoj.

Ah, ti roža tožne Istre,
čakaš mar na zemlji svit,
ko se oziraš v vale bistre,
jim izročas krič ubit.

Ena roža morskara rase,
ona je, rdi kot kri,
nekje pa svet posluša glase
pesmi, ki jo vaj šumi.

Pomenki z mladino

Igor Samorod. Tvoja vizija je do-
zri duhovito, vendar zelo težko ra-
zumljivo napisana. Dosti, kar Te v
razklanem času razjeda, si ho-
di povedati v njej. Ta čas je težak.
Ljudje bratje, če se zavedamo, da smo si
dvakrat težji pa je tak čas za
pisanje. V prihodnje bodi konkret-
ni v pisanju. Črtica, ki si jo po-
staviš izide prihodnji teden. Pozdrav-
lani! — Jekla Meškova. Tokrat
si napisala parodijo na »Gloso«. Tak-
šno snov je vedno hvaležna. O šoli
ne veš, kaj ne bi pogledal nanjo tu-
di z vesele strani. Žalosti je tako
dostojni na svetu. Pozdravljena! —
Ostali prihodnjič.

Največ mlinov na veter ima Nizo-
zemska, in sicer jih ima 1.700.

Rojstno leto premoga. Evropejci so
začeli uporabljati premog 1197. An-
gleži so kurili z njim že nekaj let po-
preje, vendar pa je bil najstrože pre-
povedan vsak izvoz premoga iz An-
glije. Bali so se, da bi jim prehitro
zmanikal. Drva rastejo, premog pa
ne raste.

Križanka

42	1	2	3	4
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				

Vodoravno: 1.
cerkveni dostojan-
stvenik; 6. žensko
ime (narobe); 7.
gospa (francoski,
fonetično!); 9.
Odisejeva domo-
vina; 10. zani-
krn; 11. steber.

Navpično: 1. predlog; 2. skakalna
priprava; 3. začetnik; 4. tema; 5.
žensko ime (kot 6. vodoravno!); 8.
stara vprašavnica; 11. predlog.

Magični kvadrat

Vladko Kos

I.				III.
IV.				II.

poplava
naskok
sv. pismo
lovec
zveza (srb-hr.)

I—II: evropska prestolnica
III—IV: grška zgodovinska osebnost

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. noša; 5. bokal; 6.
obe; 7. bil; 8. opica; 10. duša.
Navpično: 1. na; 2. okoliš; 3. so-
bica; 4. Abeba; 5. labod; 9. up.

Rešitev razmeščevalke

1. Amerika; 2. kamerad; 3. prama-
ti; 4. kopalec; 5. smaragd; 6. samo-
var; 7. Arabija

»Večernik«

za mladino

Leto 1

Maribor, 22. oktobra 1939

Štev. 42

Pesem novega stoletja

Vizija - Igor Samorod

Od okna prihaja hlad, jesenski
hlad. Listal sem po starem zapisniku
in njegovih spominih. K oknu sem
sedel in pričel brati. Dolgo nisem ne-
hal...

Noč je... Dolga, novembrska
noč...

Skozi meglo je prišel v predmestje
godec z bolnim obrazom, polnim trp-
kosti in nezadovoljstva. Desno nogo
je vlekel za sabo, z rokami pa je raz-
tegoval in stiskal harmoniko.

Toda pesmi ni bilo. Prihajali so le
nerazločni glasovi ter se izgubljali
med gledalci.

»Poslušajte pesem, novo pesem!«
Skrivnostno se je nasmehnil in yle-
kol dalje svoj meh. Ljudje, delavci
in žene so se spogledali. Poslušali
so pesem, ki je niso bili vajeni. Nekje
so se zbirali oblaki in grozili. Zrak je
bil prenasiten s soparo in z duhom
po plesnobi. To je bila pesem nove
dobe, novega stoletja!

Ali je res vojna, ali bo res vojna?
Ali bo prišel z novo pesmijo vihar in
pometel s starim svetom. Ljudje so
vedno verjeli, da bodo še prišli boljši
časi, mnogo boljši časi...

Godec, ki je bil ves razkuštran in
razcapan, je zavil v gostilno. Ves dan
je ostal v njej, govoril in godel.

»Poslušajte ljudje pesem novega
stoletja, hej!«

Zvečer pa so prišli orožniki po
pijanega ter ga odvedli, godčev glas
je zamrl v grlu, njegovi koraki pa so
utonili v megli.

Zbudila se je speča zver in prilezla
iz brloga. Zarenčala je in zamahnila
s šapo. Gozd je utihnil in se stresel.
Petje je utihnilo, in vetrič ni upal gla-
sno zapilati. Vse je zatrepetalo v
svoji nemoči, narava je utihnila. Ne-
bo je molčalo, pa tudi oblaki so bili
mutasti.

Topovi so grmeli, strojnice reglja-
le, letala brenčala. Milijoni so pokla-
njali svoje življenje na krvavih po-
ljanah za domovino. Vojna je bila,
vojna brez usmiljenja, brez prijatel-
stva, brez ljubezni...

Ljudje so postali zveri... Borili so
se... Nihče se ni izpraševal... Ba-
loneti so se pobliškavali, kri je cur-
ljala. Bojni trušč je utihnil šele čez
štiri zime. Človeštvo se je oddahnilo.
Krvave in globoko zasekane rane so
se začele celiti. Z drugimi časi so
zavladali svetu drugi ljudje.

Prišla je doba novega stoletja, o
kateri je pel godec. Takoj za veliko
vojno je prišla. Svet je začel raču-
nati, vsaj nekateri. Tovarne so pri-
našale denar. Svet je zajelo razkošje
in še samega Boga so nazadnje pah-
nili iz cerkve, katero so nato spre-

Film

Pevec poje sam sebi duet

NEKAJ O DVOJNISKIH SNIMANJH

Ce nastopajo v oderskem komadu dvojnik, se dasta po navadi obe vlogi igralcema, ki sta si kolikor toliko podobna; ostale razlike pa se kolikor je mogoče zabrišejo z obleko in šminko. V filmu pa lahko igra isti igralec dve vlogi, lahko celo govori sam s sabo, s svojim dvojnikom ali drugim jazom. Zgodilo se je že, da je isti pevec pel sam s sabo duet.

Kako je mogoče, da nepozabna zvezdnica Hansi Niese igra na istem filmskem prizorišču perico in kneginjo? Oglejmo si najprej slučaj, ko pevec poje na koncertnem odru duet s svojim dvojnikom — s samim sabo. Najprej se postavi umetnik na levo stran odra: orkester igra, on pa poje prvi glas. Kamera ga snima, zvočna aparatura prestrezava njegov glas. Tako nastaja na enem filmskem platu fotografija zvoka, ki se s pomočjo elektrike prenaša v svetlobne tresljaje, dočim na drugem filmskem traku nastaja slika pevca. Trak, na katerem nastaja slika, se osvetli samo napol, tako da ostane polovica fotografiskega sloja še vedno sposobna za

Ko je snimanje končano, se trak ne vzame iz aparata, ampak se ga navije v popolni temi nazaj, kakor je bil v začetku snimanja. Posebna naprava za štetje slik na kameri omogoča to brez kakšnih večjih težav. Medtem se že zvočni trak razvije in prekopiра. Ko je zvočni trak gotov, se preide na snimanje pevčevega dvojnika — samega sebe, ki stoji sedaj na drugi strani odra in poje drugi glas. Sedaj se pri snimanju igralca zasenčuje leva stran traka. Zvočni trak pa že prednaša glas, ki ga je pel igralec pri prvem snimanju. Igralec mora sedaj samo zadeti drugi glas. Uho zvočnega aparata pa seveda registrira sedaj oboje: glas, ki ga je pel igralec popreje in ki se sedaj prednaša, ter glas, ki ga poje igralec sedaj. Tako nastaja v zvočnem aparatu istočasno fotografija dveh časovno oddeljenih koncertov, ki sta se sedaj zliila drug v drugega.

Težja pa so takšna dvojniška snimanja, če obe osebi, ki ju predstavlja eden in isti igralec, nastopata druga ob drugi, se dotikata, ali pa si celo podajata roki. V takih primerih je pač potrebna največja točnost in najskrbnejše nameščenje aparature. V trenutku pa, ko obe osebi ne nastopata druga ob drugi, temveč druga drugo deloma zakrivata, takrat je potreben kakor v gledališču drugi igralec, ki pa publiki seveda vedno kaže hrbet, da se prevara ne opazi. Se nekaj: kakor se zdi takšno snimanje teoretično zelo

lepo, pa je v praksi težko izvedljivo ter zahteva vsestransko potrpežljivost fotograf-skih operaterjev, režiserjev in igralcev, da se jim po dvajsetih ponesrečenih snimanjih končno le posreči prvi dober dvoj-niški posnetek.

Hans Stüwe (UFA)

Hans Stüwe bo igral skladatelja Čajkovskega v filmu »Simfonija življenja«, ki pride te dni v Maribor.

»Poslednja zapoved«

Malo pozno, vendar o pravem času je prišel film »Poslednja zapoved« tudi v Maribor. Prav v teh dneh nam je francosko-nemška fronta leta 1915 bližja, kakor nam je bila zadnja leta miru. Zapad je prav tako zajela vojna vihra, na starih frontah se mora znova boriti človek proti človeku. Ali prav ta človek lahko ostane človek tudi na fronti. Zadrnje je velika moralna hrbtenica filma »Poslednja zapoved«.

Izrazito vojni film se odigrava na francosko-nemškem bojišču. V vsej moriji,

v ubijanju človeka po človeku, pa nam film prikaže veliko težnjo vojujočega se vojaštva po človečanskem prijateljstvu, težnjo po tem, da bi človek ostal človeku človek in ne sovražnik. Nemški letalec se je zrušil z letalom za angleško fronto. Pri srečanju z angleškimi vojaki se porabi in reče: »Prijatelji smo, ljudje, čeprav se moramo sovražiti!«

V filmu, ki ga lahko primerjamo Remarqueovim delom, igra glavno vlogo v osebni komandanta Courneyja Errol Flynn, veličasne prizore pa je režiral režiser, »Indijske brigade« Edmund Goulding. »Poslednja zapoved« je film za vse naše matere, ki imajo sinove.

Film Čajkovskega »Simfonija življenja«

(Bila je opojna noč)

Ves kulturni svet se pripravlja, da proslavi stoletnico rojstva največjega slovanskega komponista Pjotra Iljiča Čajkovskega. Najpomembnejša imena časovne reproduktivne umetnosti bodo oddala pošto nesmrtni zenci ruskega genija, ki je v bedi in stradanju dal svetu najlepše kompozicije svojega časa. Najmlajša umetnost — film, je postavila velikemu Rusu dostojen spomenik. Profesor Karl Fröhlich je posnel veliki glasbeni film o življenju in stradanju Čajkovskega. Film je veliko in monumentalno delo ter s svojo koncepcijo, režijo, glasbeno obdelavo in virtuosno igrjo glavnih predstavnikov nudi reprezentativno delo filmske umetnosti. Naj-

boljši evropski simfonijski orkester ter mirani solisti izvajajo v filmu, kateremu pri nas naslov »Simfonija življenja« (angleški naslov »Bila je opojna noč«), simfonije IV., V. in VI. simfonije (tako zvezne »Etične«), za tem odlomke iz opere »Onegin« ter glasovirski koncert v G-molu, a originalna ruska kapela nam živo prikazuje ruski ambijent.

Film »Simfonija življenja« pa doseže v nobeni svoje umetnosti z dovršeno igrjo glasovite švedske umetnice Zarah Leander, ki je poverjena glavna ženska vloga. Predsednica nam ljubico Čajkovskega, Katarino Aleksandrovno Murakinu, Lepa, kot se v nemškem filmu do sedaj, poje glasovito pesem Čajkovskega »Chanson triste« in pa rusko rodno pesem. O njeni interpretaciji teh pesmi so pisali z največjo pohvalo najkriticnejši glasbeniki našega časa.

I Kari Ludwig Diehl padel na vzhodnem bojišču. Iz Amsterdama javljajo, da je po vesteh iz Berlina padel na vzhodnem bojišču znani nemški igralec Kari Ludwig Diehl.

I Mobilizirani filmski igralci. Iz Pariza javljajo, da so mobilizirani mnogi filmski igralci. Zaradi mobilizacije filmskih igralcev, je zamrlo življenje v ateljih. Podjetja, ki so začela pred nedavnim snimanjem filmov, so snimanja prekinila. V Parizu je zaprtih skoraj polovica kinodvoran. Ostale kino dvorane predvajajo samo dvakrat dnevno.

Crawfordova se je odpovedala ljubezni

Po dveh zakonskih polomih se je Joan Crawfordova zaklela, da se ne bo več ne zaljubila in ne omožila. Prvi njen mož je bil Douglas Fairbanks, ki je bil nekoliko mlajši od nje. S Fairbanksom sta se vzela iz ljubezni, se ljubila v življenju ter se — ločila.

Tudi z drugim možem sta se vzela iz ljubezni. Lepo sta se razumela ter se splošno smatrala za eno izmed najsrečnejših zakonskih dvojic v Hollywoodu. Ali tudi ta zakon je doživel svoj polom. Joan Crawfordova se je drugič ločila.

Kje je vzrok tem Joaninim nesrečam z zakoni? Crawfordova je poznana kot inteligentna ženska; vsakdo je mislil, da je njen vstop v zakonski jarem korak zrelega razmišljanja, in ne reklamni trik, kakor se to dogaja pri velikih hollywoodskih igrah.

Sama Joan Crawfordova pa je o tej stvari izjavila: »Vsak moj zakon je prav za prav pomenil dobo padanja moje kariere. Ali je sploh mogoče združiti zakon in poklic? Dvakrat sem se poročila, oba-

krat z moškima, ki sta imela krasno dušo, srce in umetniški talent. Če bi rekla, da nisem bila srečna z njima, bi se to dala. Vkljub temu pa me je istostanost morila tuga ter me tlačila nesreča. To zavest ni prihajala iz nezadovoljstva v zakonu, ampak bilo je tako, da sem se strahovito prazno kakor kakšna splahnela žoga. V ženi, ki se posveti ustvarjanju, ki ki smatra za življenjsko važno delo, ki bežen se začne biti vselej dve sili. Zato poslej več ne verjamem, da bi mogla najti srečo ob kakšnem moškem bitju. Njena doma bi se bala, da se bom znova zaljubila ter se poročila. Poleg bratov, ki me obkrožajo s sentimentalnimi fantazijami, ne čutim niti najmanjšega ljubezenskega drglanja v svojem sedanjem življenju. Prijateljstva bi rada. To je vse, kar hočem.«

Po teh njenih neuspehih in polomih v zakonih ji je dal režiser Stromberg v filmu »Žena«, kjer bo prikazovala Crawfordova simbol hrabrosti, ki jo osvaja ambicije sodobne ženske.

Miši

Basen — Simon Jenko

Zbrale so se k svetu miši.

Star mišjak je to govoril:

»Dosti naših že pomoril maček v hramu je in hiši.

Res, prišel je zadnji čas, da se sili jez postavi, da tiran nas več ne davi, če ne, bratje, je po nas!

Proti sili le pasivno dalje tudi se držimo, a' zoper zvižajo skrivno, menim, da se zaježimo.

In da se ta cilj doseže, hotel sem nasvetovati, da od jutri koj na vrati mačku zvonec se priveže.«

»Slava!« zadone glasovi, vse nasveta veseli se, sklenjeno je, da zgodi se po besedi naj njegovi.

»Modro je glavar govoril,« reče miška — mlada stvar.

»Kdo pa bo med nami storil, kar je svetoval glavar?«

Ta teden je poteklo 70 let od pre-rane smrti pesnika Simona Jenka. Jenko je bil rojen 27. oktobra 1935. v Podrečah pri Kranju, umrl pa je 18. oktobra 1869. v Kranju. Izdal je zbirko »Pesmi« in nekaj proze. Bil je naš največji lirik. Imenujemo ga tudi »pesnika Sorškega polja«.

Besedna uganka

L. P.

V mladih letih
dostikrat škodi,
na stara leta
pa starca vodi.

(vqfj)

Zračne ladje in letala

Danes piše vse dnevno svetovno časopisje o letalih, ki sipljejo smrt na zemeljsko prebivalstvo; po vseh državah se pripravljajo na obrambo pred napadi iz zraka, iz milijonskih mest pa izseljujejo deco na varnejše kraje na podeželje.

Pred letalom je bil narejen balon, nekaj kasneje pa tudi zrakoplov ali zeppelin. Balon je ogromna žoga iz tankega gumija, ovita s svilo in napolnjena z lahkim plinom, največ z vodikom ali pa helijem. Ti plini so lažji od zraka, pa zategadlj silijo v zrak, obenem pa dvignejo v zrak balon, v katerem se nahajajo. Inženirji morejo izračunati velikost balona in količino plina, ki je potrebna za dvig balona na neko gotovo višino v ozračju. Navadno tehtata z ladjico (gon dolo), posadko in stroji do 500 kg.

Zrakoplov ali zeppelin (grof Zep-pelin je bil njegov iznajditelj) ni prav za prav v bistvu ničesar drugega kakor več manjših balonov, ki so obloženi z izredno lahkimi aluminijastimi ploščicami v obliki dolge smodke ali cigare. To pa zategadlj, da laže reže zrak, ko ga ženejo močni motorji.

Letalo ali aeroplan je težji od zraka, vendar pa leti zato, ker se upira v zrak s širokimi krili kakor ptica, medtem ko ga motorji gonijo naprej. Če odpove motor, ali pa če se polomi krilo, je z letalom končano. Letalo je danes že tako izpopolnjeno, da prevaža potnike in blago kakor železnica. Vozi pa 8 do 9 krat hitreje od železnice.

Največje orglje na svetu se nahajajo v londonski katedrali. Imajo 5000 cevi ter lahko nadomeščajo 2000 orkestrorov.

Ali so največje živali na svetu izumrle? Po navadi mislijo ljudje, da so bile do 30 metrov velike kuščarice, katerih okostje so našli, največja živa bitja na svetu. Mnenje pa je do-cela zgrešeno, kajti danes živeči kit so prav za prav največje živali, kar jih je bilo kdaj na svetu.

Karte za igranje so prinesli 1300. leta iz Indije Cigani.

Kako so iznašli nafto

Pred 120. leti, ko še človeštvo ni vedelo za ležišča nafte, za to govorijo olje, za katero se je prelilo že veliko krvi, se je zgodil tale nad vse zanimiv dogodek:

Na svoji farmi (kmetiji) v Ohio je začel neki Tormen kopati studenec. Iz zemlje pa je začela znenada teči umazana smrdljiva tekočina. Tormen se je jezil ter ni vedel, kaj bi napravil. Potem pa se mu je v glavi rodila originalna zamisel. Vedel je nekaj o zdravih vodah, pa je sklenil, da bo proglasil svojo umazano zdravi virelec. Mnogi so mu verjeli ter celo trdili, da jim je »zdravilna voda« vrnila zdravje.

Bojana reka

Pahič Stanko

Bojana reka
čez bregove dere,
na našem jugu
čeri bregov pere.

Skrivnostne njene
so vode kipeče,
čez polje revno
do morja hiteče.

Koliko vod boš
še, Bojana, nesla,
da bo Slovanom
sloga srečna sestra.

menili v prah in pepel. Bog pa se je trpko nasmehnil in vzel romarsko palico v roke. Stopil je k samodržcem ter jim povedal, da tako ne gre več naprej. Ali samodržci so samo zamajali z glavami. Tudi službe ni bilo zanj pri njih. Kako bi pa bilo, če bi Bog služil?

Bog se je odpravil dalje. Stopil je na posredovalnico za delo. Ali tudi tam ni bilo dela zanj. Bali so se ga. Prav lahko bi se zgodilo, da bi odprl delavstvu oči. Sicer pa ga tako niso mogli vzeti, ker ni imel delovne knjižice.

Z žalostjo v srcu je nadaljeval pot. Sredi ceste so se topli pijanci in grdo preklinjali. Bog se jih je v velikem ovinku ognil. Nič petja ni bilo nikjer, nobenega zdravega smeha in veselja. Po blatnih cestah so se klatili desetletniki in prežali na greh. Nazadnje je stopil Bog k onim, ki so brez dela ter se začel z njimi pogovarjati.

Nebo pa so prekrili temni oblaki, iz katerih se je vliil na pokrajino dež. Delavci pod mokrim nebom pa niso vedeli kam.

»Z mano stopite, v kapelico!« jim je nasvetoval Bog, razcapanci pa so stopili za njim.

Kapela je bila razbita, prav tako oltar. Nato se je znočilo. Trudni ljudje so pozaspali okrog oltarja, edini Bog je še klečal med njimi in molil.

Dvignil sem se. Črke pred očmi so mi zaplesale, papir mi je zdrknil na tla. Naslonil sem se na okno in se zamislil. Čas teče počasi, včasih je dolga noč do jutra.

Noč je, dolga novembrska noč.

Planota na mesecu. Največja planota na mesecu je visoka 11.000 metrov.

Pot metra dolg jezik ima — žirafa.

Zanimivosti

Plavajoča letališča na oceanih

Razvoj in ustroj matičnih ladij, ki imajo pomembno vlogo v moderni vojni

Pokopitev »Courageous«, angleškega letala, je sprožila zanimanje za te vrste ladij, ki so ena najmlajših novosti v vojni mornarici. So to vojne ladje, ki se ne ponašajo s silnimi oklopi, topovi in drugi, nego z velikim številom letal, ki jih lahko svobodno prenašajo po morju. Pravi aerodromi sredi oceanov so to, kjer plovejo, kamor jih kdo pokliče. Jeklene plavajoči otoki postajajo v modernem vojevanju na morju zmerom pomembnejši.

Prvi poskusi s plavajočimi letališči so bili izvedeni skoro istočasno v Ameriki in Angliji. Na sprednjem delu britske križarice »Hibernia« in ameriške oklopnice »Mississippi« in »Caroline« so se dvigala letališča v zraku letala že l. 1912 in 1913. Istočasno je francoska mornarica uredila letališče na francoski mornarici »Foudre« za prevoz letal.

Nosilci letal so specialno zgrajene ladje. Na krovu imajo hangarje, delavnice za popraviljanje letal, rezervoarje za bencin in ateljeje za montažo. Del letal je vedno pripravljen za odlet, druga so pripravljena v hangarju, ali celo razstavljena, toda tako, da jih monterji v najkrajšem času lahko sestavijo.

Sprva so bili matični brodomi ladje, ki so morali letala spuščati na morje in jih od tod dvigati na krov. V začetku svetovne vojne so preurejevali stare križarke ali trgovske parnike. Francija je imela tedaj matično ladjo »Foudre«, Zedinjene države »North Carolina« in »Huntington«, Velika Britanija »Dido« in »Maurov«, Nemčija »Stuttgart«, Italija pomorski parnik Europa«. Britanska vojna mornarica je s svojimi matičnimi ladjami podprla več letalskih napadov, tako l. 1914 na nemško lukso Cuxhaven. Druge ladje so bile z letali poslane v Orient, kjer so pomagale pri bombardiranju Dardanelov.

Leta 1916 so se pojavile prve odletne plošče na krovih matičnih ladij. Površina jim je bila majhna, letala so startala na morju, da se je najprej pognal parnik s polno naprejo in dal letalu zalet. Poslej so začeli graditi specialne matične ladje, ka-

terih vnanja slika je zaradi izredne dolžine odletne plošče zelo smešna. Jambo s poveljniškim mostom je pomaknjen na skrajni rob krova. Pri nekaterih nosilcih sploh ni dimnika, cev je speljana pod krovom na zadnji del ladje. Posebni ventilatorji skrbijo, da dim ne moti pogleda pilotov pri odletu. Francoska matična ladja »Bearn« in angleška, nedavno poplajena »Courageous« sta imeli poveljniški most na skrajnem robu krova, italijanska »Giuseppe Miraglia« ga ima na sredi, odletišča spredni in zadni.

Največje nosilce letal imajo Zedinjene države. »Saratoga« in »Lexington« imata po 33.000 ton, sta najdaljši ladji sveta, merita v dolžino 270 m! Njih stroji imajo silo 180.000 ks, kar je tudi rekord. Goni ju električna sila, 16 parnih kotlov daje pogon za štiri skupine turbogeneratorjev, ki spet ženejo osem motorjev po dva za vsak vijak. Električno uporabljajo za vse

vrste dela, na vsaki ladji je po 1000 manjših motorjev...

Američani in Japonci imajo na svojih matičnih ladjah topove po 203, Angleži po 140 do 153. Najhitrejši so ameriški nosilci letal, ki puste za seboj 34 milj na uro! Angleški premerijo 32, japonski 28, francoski pa 21 milj na uro. Ameriška »Saratoga« lahko vzame na krov 83, francoska matična ladja 40, angleška in japonska pa 20 letal. V tem so uračunana vsa letala, tudi ona, ki so demontirana v skladiščih.

V bodoče hočejo mornariški krogi izdelovati matične ladje za manjše število letal, ki pa bodo vsa pripravljena za odlet na krovih. Manjši nosilci se bodo lažje gibali iz kraja v kraj, vsa jata letal bo lahko na mah posredovala v bojih, ker se je že doslej pokazalo, da število bombnikov pri nenadnem napadu na morju kaj mnogo velja.

Za lepe dame — avto zastonj!

V Buenos Airesu je zbudila nenavadno senzacijo odločitev neke avtomobilske tvrdke, ki je začela dati res lepim dekletom luksuzne avtomobile zastonj. Pri kupni dama prejme avto za pol leta, mora se pa zavezati, da se bo v tem času poročila in odplačala avto z dohodki svojega moža.

To je pomagalo! Trdovratni samci so

jeli noreti za lepoticami, ki so šofirale po promenadah in mamile moške na avtomobilske izlete. Skoro vse lepoticke so dobile kavalirje in v 95 odst. je prišlo do porok. Seveda je marsikateri mož prestrašen obstal, ko mu je ljuba ženica predložila račun za avtomobil, na katerem ga je vlovil Amor v svoje ljubezenske mreže. In tvrdka je zadovoljna...

Kako so se borili Slovaki proti Poljakom

Znano je, da so na Tatrah nastopili v sklopu nemške vojske tudi slovaški oddelki. Nedavno je nemški general pohvalil hrabro zadržanje Slovakov, ki so rame ob ramo prispevali k zmagi. »Narodna Jednota« v Bačkem Petrovcu pa prinaša dopis iz Slovaške, kjer zanikajo, da bi Slovaki ubijali Poljake. Slovaški letalci so bombardirali položaje Poljakov tako, da so odrgli bombe daleč proč od njih. Poljakom so metali Slovaki iz letal ja-

bolka. Bili so primeri, pravi dopis, ko so slovaški letalci odrgli letake, na katerih so sporočili Poljakom, kako morajo bombardirati, da bodo zadeli nemške pozicije.

Tu ženske ne smejo govoriti

Ruska znanstvena odprava, ki se je vrnila iz notranosti Mongolije, je odkrila doslej najnižje socialno stanje žensk pri plemenu Taiuts. Ženske imajo tod svoj način govora, ki ga le same razumejo. Na upajo se pogovarjati v jeziku svojih mož in vsak prestopnik proti temu se najstrože kaznuje.

Z možmi se žene plemena Taiuts sploh ne pogovarjajo, moški dajejo ženskam samo znake, kaj naj store. Ženske prikimajo z glavo, češ da so razumele ukaz. Mož, ki bi se glasno pogovarjal z žensko v svojem jeziku, bi si nakopal sovraštvo vsega plemena.

Naše Evine hčere so lahko srečne, da je Mongolija tako daleč od njih...

— Kupite kremo za čevlje, dobro, izvrstno — eh, izvrstno kremo za obraz, gospodična...

Nerešena tajna: zakaj nosijo moški brade

Golobradci so bili še pred polstoletjem lizuni, brez vrednosti v ženskih očeh

Malo je moških, ki bi vedeli, zakaj in čemu so se začeli moški briti. Vsi stari bogovi, pa svetopisemski očaki so imeli polne brade. Res je bilo nekaj izjem, tako starogrški bog Apolon, pa Mars in Merkur pri Rimljanih. Toda, izjeme potrjujejo pravilo, vsa ostala božanstva so se košatila z gostimi bradami.

Pri starih narodih je imela brada najbrž simbol moči in dostojanstva. Saj vemo še iz šolskih klopi, kako naglo smo se stregli razposajenci, kadar se je prikazala profesorjeva brada na pragu. Pa rajni Pašić, ovaj, koliko je imel uspehov na zborovanjih in razpravah vprav zaradi svoje častitljive brade. Miklavža, pa Božička si otroci brez brade sploh ne morejo misliti, no, sam Bog oče je predstavljen na božjih podobah z lepo brado.

Tisočletna tradicija pravi, da praoče Adam ni imel brade. Ali, vraga, čim je mož pojedel tisto pregrešno jabolko zapeljive Eve, je že bil izgubljen. Rasla mu je brada, ko je moral iz raja in revež si ni mogel pomagati, ko se ni bilo raznih »Solingen« britvic na svetu...

Legende nasprotno trdi, da mehkokrili angeli nikoli niso bili bradati. Torej, je li brada okras, če ni krasila nadnaravnih teles? Hudič je počaščen menda s kozjo bradico, tisti, ki ki so imeli kdaj z njim opravka v sanjah, že vedo, kako je s tem. Vemo le toliko, da se zaradi nesrečne brade niso mogli zediniti najboljši teologi.

In je ostala tajna še danes, kje in kdaj so začeli prvokrat briti brade. Ve se, da so po-

edinci brili brade že pred 5000 leti v Mezopotamiji in Egiptu. Asirci so brade posebno

MARTIN LUTHER

negovali, smatrali so jih za najlepši okras moškega.

V židovski deželi je bila največja nečast, če so koga obrili. Vsi farizeji so pridno mazali

Kolumbov prah v dar USA in Italiji

V Ameriki se že zdaj pripravljajo na 450-letnico odkritja Novega sveta.

Italijan monsignor Ricardo Pittini je najzaslužnejši raziskovalec Krištofa Kolumba. On je tudi odkril, da so zemeljski ostanki v katedrali San Dominga kosti Krištofa Kolumba in ne njegovega sina Diega, kakor so dotlej mislili. Kot nadškof v Ciudadu Trujillo v San Domingu je dal zdaj pobrati iz grobnice nekaj Kolumbovega prahu in ga spravil v neprodušno zaprti skrinjici. Eno teh skrinjic je izročil poslaniku USA, drugo pa italijanskemu konzulu kot dragocen dar, ki bi naj ga imele Zedinjene države v spomin na slavnega od-

KRISTOF KOLUMB

kritelja njihove zemlje, Italija pa bo shranila skrinjico v Genovi, rojstnem kraju velikega morjeplovca.

Pod nadzorstvom državnih organov je nadškof Pittini zbral ostale Kolumbove ostanke v dragoceno kovinsko skrinjico, kar je pa bilo še celih kosti, so vložili v stekleno vitrino. Leta 1942 pa bodo v spomin na 450-letnico odkritja Amerike velike slavnosti, katerih središče bo posvetitev veličastnega svetilnika na obali Dominikanske republike. Vse ameriške države so prispevale k tej gradnji, nadškof Pittini je sam preletel z letalom 25.000 km, da je skupaj s prezidentom Rooseveltom in poglavarji ostalih držav sestavil program Kolumbovih slavnosti, na katere se Novi svet že zdaj pripravlja.

STAVO JE DOBIL

S prijatelji smo sedeli na jesenskem soncu in se dolgočasili. Eden prijatelj je predlagal, da stavimo. Kdo bo stavil najbolj neumno vprašanje, ta bo dobil slavo.

Prvi vpraša: — Zakaj skače vrabec preko ceste?

— Ker hoče na drugo stran, je bil odgovor.

Drugi vpraša: — Zakaj so na svetu bedaki?

— Da imajo modrijani družbo.

Tretji vpraša: — Kaj je to: Lahko se gori sedi, lahko se uporabi kakor krtačka za zobe in lahko se na njej leži.

Vsi so razmišljali in ker niso znali odgovoriti, je pojasnil:

— Enostavno: stol, krtačka za zobe in postelja... In dobil je stavo!

Spomnite se CMD!

svoje dolge metle. Patriarhi še danes goje svoje goste povese. Od vladarjev starejše dobe je Aleksander Veliki bril brado, prav tako vojskovodje Cezar, Pompej in Avgustus. Hadrijan je bil edini rimski imperator, ki je skril vrat bodi mehko, gosto dlako.

Se pred 60. leti je bila nošnja brade vsesplošen okras moškega. Kdor je ni imel, je bil lizun, ki v ženskih očeh ni imel vrednosti. Dame pred polstoletjem so sploh videle v moških nekaj posebnega od svojega spola in jim je bilo v veselje, če jih je košata brada pri poljubu počepetala po prsih. Ko si je bil francoski kralj Ludovik II. na prošnjo duhovnikov obril brado in lase, je njegova žena pobegnila od njega in se omožila z angleškim kraljem Henrikom II., ki je imel lepo črno metlo.

V 19. stoletju, pravijo, je prišla brada šele po krmski vojni posebno v veljavo. Zavezniški častniki niso imeli prilik, da bi se brili, pa so pustili rasti ščetine. Ko so se vrnili na domove, so presenetili svoje žene in ljubice z impozantnimi bradami. Bile so baje kar srečne. In šla je moda naokrog, brivci so imeli s prikrojenjem bradic in kodranjem dolgih metel kaj opravka. No, danes se je svet postavil na glavo in stavim, da bi bilo mnogo Evinih potomk, ki bi nas nesrečnežke pustile na cedilu, če bi hoteli z dolgimi bradami pračticirati na prihrankih od pranja zamazanih ovratnikov...

Za kartače bridgea

Kako je s kraljem
Najbolje je, da nimaš kralja. Tako se ti treba bati, da ga boš izgubil. Če ga imaš, lahko napraviš kakršno koli neuspešno in ga takoj izgubiš. Če ga nimaš, ni ti to zadostno jamstvo za tvoj duševni mir, ker si boš na vsak način prizadeval, da ga uloviš. Običajno je kralj v tujih rokah...

Z damo ni mnogo bolje
Dama je vedno bolj izpostavljena nego kralj. Toda, brez kralja je dama slaba. Stojaj z njim lahko mnogo doseže. Če ti usteška kralj v igro, že ve, kakšna je njegova naloga, ker je kavalir. Če ti dama je treba položiti kralja, as kralja in fant izpade.

Dama o partnerju
Čim večja je vložena vsota, tem bolj pri- tega do izraza značaj kartačev Slab igra- partnerja, ki se ne razumeta naj se čim prej ločita. Med neenakimi partnerji ima- prednost slabši, ker se lahko mar- nauči.

Poligralca je treba imeti največje za- znanje. Znano je, da le vera v partnerja igra igro. Pred nevarnim partnerjem, je treba na hitro roko rešiti, kar se rešiti da.

Čim in sreča v igri

Kaj je najboljše "reže", ta dobiva.

Čim je važna stvar, toda pri tem ni da si sebičen. Treba je tudi parti- prepustiti nekaj veselja.

Čim smo pozabiti, da igra tudi na- po sistemu, zato je treba nje- kombinacije obzirno upoštevati. Vse- sistem!

Čim dobiva, sme biti pasiven. Če vse- pri pameti...

Čim se razburja, drugače bi partner lah- in se misli, da te igra ne zanima. Nikoli- razno dopustiti, da te soigralac hlad- Razen odra.

Čim pripravljenosti in znanja je treba ime- pri karlanju tudi nekaj sreče. Če se- tega za premajhna, jo lahko podrš- to postaneš znan kartač in pošten člo-

Kraljevska čast - za namizno orodje

Kako so prišli nož, vilice in žlica do ust preprostega človeka

Izmed vsakdanjega pribora na naši mizi je bil najprej uporabljen nož. Že v starem veku so z njim rezali meso, v srednjem veku se je nož iz kuhinje preselil tudi v obednico. Rezanje mesa je bilo v renesančni Italiji posebna panoga umetnosti odlične postrežbe. V prvi polovici 17. stoletja, ko je divjala tridesetletna vojna, je nastala tudi v Nemčiji posebna kuhinjska književnost, ki je udomačila italijansko umetnost v rezanju mesa severno od Alp.

Do 16. stoletja je bil

nož edino namizno orodje.

Prej so se ljudje posluževali pri jedi le rok. Prvotno so z nožem odpirali orehe in ostrige. V Nemčiji so bili noži za ženske lahki, priročnejši, za moške pa grobi in večji.

Prvotno je bila žlica udomačena lopata. Poznali so jo že v starih Ninivah kot namizno orodje. V srednjem veku so uporabljali žlice le kot cerkveno orodje za kadilo in hostije. Juho so tedaj pili iz skodelic. V renesančni dobi je postala žlica orodje za odličnike. Na dvoru Ludvika XIV. so odstranili lončke, ljudje so sedali k mizi in

zajemali jedi z žlico iz skupne skleda.

To navado je prvi odstranil hotel Rambouillet. Saint Simon, pariški letopisec poroča s spoštljivim začudenjem o montasijskem vojvodi, ki je pripravil velike zajemalke za juho. Ta zajemalka je bila dolgo časa privilegij francoskega plemstva. Meščani so jedli slej ko prej, kakor še danes na kmetih, iz skupne skleda. Kjer je bilo manj žlic kakor gostov, so te izposojali iz rok v roke. V srednji Evropi se je žlica prej udomačila kakor drugod. Ko so bourbonski kralji posojali redke žlice pri obedah, je srednjeevropski kmet že zajemal z leseno žlico svojo kašo. Žlica je držal s pestjo, kakor dandanes lopato, iz katere je ta predmet človeške kulture izšel.

Prve vilice so prišle iz vzhodnorimskih držav.

Peteroroglaste vilice so našli že v sta-

To je bil novinar!

Ko so Nemci vdrl v Francijo in dosegli Sommo, je generalni štab le mimo grede omenil to reko, tako da nepoučeni laik ni vedel, kje že stoji sovražnik. Millerand je kot vojni minister izrazil popolno zadovoljstvo nad položajem. Tedaj se je pa oglasil v svojem listu »L'Homme libre« Clemenceau in v uvodniku pod naslovom »Na Sommi!!!« (s tremi klicaji) napisal:

— Treba je že, da je človek bebec, da ne čuti udara v obraz! Mar misli vlada, da nas je v nekaj tednih vojne zapustil spomin, da

ne vemo več, kje je Somma? Gospod vojni minister, ki razširja po vsej Franciji svoje zadovoljstvo nad položajem, nas pač ima za idiote? Vprašam g. Milleranda, kako je prišlo do tega, da so boji proti Nemcem že na Sommi?

Uvodnik je vžgal kakor bomba. Vojaški krogi so bili v zadregi. — Treba je Clemenceau-u dati vso moč ali ga pa ustreliti, so rekli. — Če mi bo cenzura prepovedala kakšen moj članek, ga bom poslal čitateljem po pošti! je dejal Clemenceau. Svoj list je prekrstil v »L'Homme enchaîné« (Uklenjeni človek). In je zmagal. Popularni mož je postal jeseni 1917 min. predsednik in »Oče zmage« v Franciji...

rih rimskih grobovih. Nek bizantski princ, ki se je v 11. stoletju poročil z beneškim dožem in prinesla v zakon vilice, so grozili z izobčenjem. Kljub podobnosti s peklenkim orodjem so vilice pridobile vedno več simpatij med kristjani. Več stoletij so bile izključno namizno orodje najvišje gospode. V inventarju najbolj razkošnega vladarja srednjega veka, francoskega kralja Karla V. je bilo devet zlatih in dvoje srebrnih vilic. Vilice so pa tedaj uporabljali večinoma za lupljenje sadja, jedli pa z njimi še dolgo niso. Še v 16. stoletju se norčuje francoski satir z gizdalini, ki uporabljajo pri jedi vilice in se

»hočejo z moderno sulico nabosti«.

V samostanih so smatrali uporabo vilic za pregrešno. Ko je v 17. stoletju potoval Anglež Corgate po Italiji, si je zaman prizadeval, da bi spreobrnil Italijane od vilic in jim zopet vtepel uporabo prstov pri jedi. Nasprotno, še sam se je navadil vilic in je to lastnost prenesel na Anglijo. Postal je med Angleži furcifer, t. j. prinašalec vilic.

Sto let kasneje so postale vilice splošno namizno orodje v Evropi.

Moda jim je utrla pot do ust.

Španski visoki ovrtnik namreč ni dopuščal, da bi ljudje jedli s prsti, zato so jim

vilice z dolgim držajem prišle prav. Kor hitro so se nož, žlica in vilice udomačile na naših mizah, sta se jih stila umetnost in obrt. Iz ročajaev so stili bogovi in razne živali. renesansa barok sta jih obsipala s svojimi oblikami z okraski, s svojo resnostjo in salami, pobožnostjo in erotiko. Celo z dna — ko s je prazna potegnila iz ust — je človeku smehljala iz morja vzdignjena Venera. Z rokokom so izgledali razne oblike ročajev. Iztrežen je zahteval treznega orodja.

Ločeno drug od drugega so prišli vilice in žlica v človeško kulturo. Sebe so neločljivo združili. Na knežjih mizah so ležali nekoč skrbno spravljivi v posebnih škatlah in omarah. Kdor je bil mimo škatle z namiznim orodjem kralja Ludovika XIV., ji je moral izkazati kraljevske časti...

Kako je poljska mina strahovala Nemce

Iz Berlina javljajo o nenavadnem dogodku, ki se je primeril po zasedbi Gdanska v tamošnjem zalivu. Nemški iskalci min so pobirali iz morja nevarne poljske bombe in ko so neko težko mino vprav dvigali z žerjavom iz morja, se je ta utrgala in padla v vodo. Nemirno morje je naglo sukalo mino k trupu ladje, še nekaj trenutkov in brod bi zletel z vso posadko v zrak.

Tedaj se je slekel in pognal v morje pomožni ladijski kuhar. Nadporočnik mu je spustil čez ograjo verigo, za katero se je mornar trdno prijel. Sloneč ob ladijskem boku je pričakal kuhar, neprestano otepajoč z nogami, mimo in čim se je

približala na dosegljivo razdaljo, jo je z boso nogo previdno odrinil nazaj v morje. To je ponovil večkrat in vselej je bil v strahu, da ne bi zadel eksplozivne kapike na gornjem nastavku. Mina je bila izredno težka in mornar je že izgubljal moči, ko se je strojniču le posrečilo, previdno odmakniti ladjo z nevarnega kraja. Mina je ostala zadaj, mornarji so vrgli majhen čoln na morje, na kar so previdno spet vlovili nevarno pošast ter jo spravili na kopno.

Seveda sta kuhar in nadporočnik prejela železni križec za svoje neustrašno dejanje.

Ali ste že poravnali naročnino za »Večernik«?

Z gorjačo in klofutami je zdravil

Romunske oblasti so prijele moža, ki je s preprostim načinom zdravljenja dosegel v vaseh blizu Konstanc čudovite uspehe. Ljudje so kakor za stavo noreli k njemu, čeprav so se morali podvreči vprav mučeniškim kuram. Zobobol, zbadanje, revmatizem, božjast, protin, jecjanje in gluhomost je preganjal stari Božidar s krepko gorjačo in klofutami, ki jih je lastnoročno delil.

K njemu niso prihajali le kmetje, tudi mnogi izobraženci. Možu, ki ga je zobobol mučil že leta in leta, je stari padar prisolil nekaj krepkih zaušnic — in bil je zdrav. Starko, ki

jo je mučil revmatizem v kolku, je dedec z debelo gorjačo neusmiljeno nabil po zadnjici. Ko je prišla k sebi, je bila — zdrava. Rumatizem se ji tudi kasneje ni hotel vrniti... Krepka zdravila! Tako je ozdravil tudi neko dekle, ki je bila zaradi protina nesposobna za delo, pa božjastnega hlapca.

Pred sodiščem se je mož zagovarjal, da je bilo 90% bolnikov, ki so si le domišljali, da so bolni, pa jim je to s krepkimi udarci izbil iz glave. Seveda je precej zaslužil, sodniki pa tudi niso bili od muh in so padarja zašili.

Zrak iz zemlje za zaklonišča

Švicarski inženir J. Stauber je izumil napravo, ki omogoča zaklonišča proti letalskim bombam preskrbovati s svežim zrakom iz zemlje. Izumitelj je zgradil svojo napravo na dognanju, da skozi zemljo stalno kroži zrak, ki se dá na

VEDEŽEVANJE NA DUNAJU PREPOVEDANO

Predsedništvo dunajske policije je prepovedalo vsako in kakršno koli vedeževanje za denar. Prepovedana je tudi vsaka taka reklama. Na prestopke so stroge kazni, globe do 500 mark in zapor do 3 mesecev. Tako bodo zdaj razni »preroki« ob kruh.

preprost način črpati. Za pogon te naprave zadostuje navaden električni ventilator ali celo samo sesalnik za prah. — Stauber je napravil s svojim izumom poskušnjo. Dal se je s še tremi osebami zapreti v zaklonišče, v kletih deželnega razstavišča. Tam so kadeč prebili vso noč, od večera do poznega jutra. Ko so ob 9. uri dopoldne zapustili zaklonišče, je zrak v zaprtem prostoru še vedno kazal 26% kisika. Švicarska oblastva kaže jo za ta izum največje zanimanje in s podporo zvezne vlade bodo zdaj napravili tudi preiskave, ki naj doženejo filtrirno lastnost zemlje proti strupenim plinom.

Za en sam torpedo — pol milijona din

Ni enostavna ta reč, ki je strah in trepet jeklenih ladij

Torpedo je sam na sebi majhna podmornica in je tudi tako zgrajen. Nima posadke, zato pa značilnost podvodnega avtomobilskega avtomata. Od trenutka, ko je izstreljen iz lansirne cevi vojne ladje ali podmornice pa do njegovega zadnjega dejanja, zadetka in eksplozije, je popolnoma samostojen v svoji funkciji.

Potapljanje vojnih in trgovinskih ladij je edina naloga te mehanične priprave, ki žrtvuje svoje lastno telo v vrednosti pol milijona din! Seveda so na drugi strani mnogo večje žrtve v človeških izgubah in materialu.

Oblika torpeda predstavlja pravo mareodnamično linijo, ki mu zmanjšuje odpor vode pri veliki brzini. Pet metrov dolg jekleni valj je spredaj malo zaostren, zadnji del je bolj koničast. Zadaj je priprava, ki omogoča, da se torpedo pomika ob čim manjšem trenju pod vodo v čim ravnejši smeri k cilju.

V sprednjem delu torpeda je eksplozivna snov, tu je »ubojna glava«. Prav spredaj je mala naprava, ki je spojena z razstrelivnim jedrom. Pri udarcu torpeda na trd predmet, najpogosteje seveda bok sovražne ladje in s silo najmanj 50 kg, pride do eksplozije. V

podaljšku ubojne glave je celica s stisnjenim zrakom, zadaj so zračni motorji in vse potrebne naprave za reguliranje globine in smeri, ki je v zvezi s krmilom. Stisnjeni zrak služi za pogon dveh motorjev, celica se pa polni s pritiskom 150 do 180 kg/cm². Do motorja prihaja stisnjeni zrak s posredovanjem avtomatičnega regulatorja. Za ležaje pogon-

skih motorjev in za kompresijo v cilindrih uporabljajo petrolej. Zaradi nizke temperature ta nima ekspanzivni potencial, temveč se po obrabi odteka z adaj v morje ter povečuje s tem še bolj hitrost torpeda.

Draga, pa zelo komplicirana reč je stvar, ki ubija jeklene orjake oceanov!

Orjaške preoceanske zračne ladje

V institutu za aeronavtiliko v San Francisku je ameriški konstruktor inž. Kleinhauz predaval o novem tipu preoceanskih letal, ki bodo kmalu dana v promet. Načrti za zračne velikane so že izdelani. V njih bo prostora za 100 potnikov in 40 mož posadke. Potniki bodo imeli na razpolago 20 razkošnih kabin z eno, 40 kabin z dvema posteljama. V jedilni dvorani bo prostora za vse potnike. Zračna ladja bo imela tri krove, poveljniški most, krov za potnike in spodaj skladišče. Letalo bo dolgo 70 m, motorji bodo razvijali 48.000 konjskih sil, normal-

na hitrost bo 500 km na uro. Polet preko Atlantika bi trajal s temi velikani 15 ur. Američani pa razmišljajo o še večjih orjaki, letalih, ki bodo takšno 200.000 konjskih sil. Stroji bi bili takšni kot jih ima francoski velepanik »Nordmandie«... Takšna zračna velikanica bo dolga 125, v razpetini na krilih pa 180 m široka. Njena teža bi znašala 1500 ton. V njej bi bilo prostora za 500 potnikov in 100 ljudi posadke. Polet preko Atlantika bi znašal le 10 ur.

Takšna je pesem bodočnosti...

Profesor je vstopil v razred takoj zatem, ko so dijaki ubili šipo na oknu.

— Kdo je to storil. Kdo je ubil šipo?

Ste bili spet vi, Bambič?

— Ne, jaz nisem bil, gospod profesor!

— Ne lažite! Na vašem licu poznam da ste kriv. Bled ste in bel kakor kre-

— Oprostite, gospod profesor, belost va je znak nedolžnosti.

Pri vojaški paradi je kihnil neki v najsvetanejšem trenutku. Ko so se jaki vrnili v kasarno, se je zadržal nad nesrečnejem:

— Osel, da bi vse strele treščile v

Dvajset let si imel časa kihniti, pa ti mi moraš vprav v najsvetanejšem trenutku zadreti in pokvariti parado

Mlada dekleta in ure

Mlada dekleta so podobna starim uram vedno prehitvevajo...

Modra dekleta so kakor ure, ki bijejo, kadar jih navijemo.

Lahkoživa dekleta so slična žepnim uram, ki jih je lahko naviti.

Ošabna dekleta so kakor ure na stobah, katere sicer pogledamo, nihče jih pa ne od-

naša domov...

Lepa in lahkomumna dekleta so podobna uram za igračke, ki se jih človek kmalu za-

siti.

Jezična dekleta so kakor ure budilke, ki sicer slišimo, toda zelo neradi.

Debelušna dekleta so kakor ure sončar, ki jih ne moremo nositi v žepih.

Surova dekleta so podobna uram, ki jih odveč v predalcih, puščamo jih v mrazu.

Moderne mladenke so kakor čimničarjeve ure, ki so povsem pitke.

Bogata dekleta so podobna zlatim uram, pri katerih se vpraša le po vrednosti.

Dekleta dobre gospodinje so kakor ure, ki gredo najsigurneje...

OJ, TO LJUBOSUMJE!

— Kaj imaš v roki?

— Nič...

— Pismo je! Rokopis neke ženske. Sem z njim.

— Počakaj malo.

— Ti si pobledel! Cigavo je to pismo!

— Prosim te, ne razburjaj se, ker jaz lahko...

— Ne maram izgovorov. Tej nesramni!

hočem sama odgovoriti (plane v jok).

— Na, tu imaš pismo. Toda, pri-

gam ti, da ne vem, od koga je!

(Ona vzame pismo in prečita prve vesti-

ce)

— Ti si prebledela? Sem s pismo!

Zdaj vidim, zakaj si tako silila ravnati.

Tiče se Tebe!

— Zadel si. Ali...

— Noben »ali«. Kaj je res, kar piše v njem, ali ne? Spet kakšna denunciacija od tvojih »prijateljev«...

— Neumnost! (Žena da možu pismo).

Račun od moje šivilje...

Rule Britannia! Anglija na valovih

Kratka skica doslej največje pomorske bitke med Angleži in Nemci pri Jutlandu I. 1916

Pri spopadi med angleško vojno mornarico in nemškimi bombniki v vodah Velike Britanije dajo naslutiti, da se pripravljajo v Severnem morju dejanje, ko se bosta spoprijeli v eni največjih pomorskih bitk svetovne zgodovine. Poučen v tem pogledu je bil v doslej po bitki pri Trafalgaru največji pomorski spopad, ki se je primeril med angleškim in nemškim vojnim ladjevjem avgusta 1916. pri Jutlandu.

V začetku svetovne vojne je imela Nemčija 16, Anglija pa 21 dreadnoughtov, od katerih jih je bilo 7 na Malti. Začetek avgusta so imeli Nemci v gradnji 9, Anglija pa 12 dreadnoughtov. Razen tega so Angleži rekvirirali še 4, ki so se gradili v ladjedelnih Armstrong in Wickers ter so bili namenjeni v Jutlandu in Chile.

USODNI SPOPAD

V prvih mesecih 1916. je angleški tisk vznemirjal pojav petih nemških lahkih križark von der Goltz, ki so se približale obal. Računali so z nemško akcijo v Severnem morju. Nemci so izvedeli, da pripravljajo Angleži velik transport municije in orožja za Ruse v Arktiki.

Toda, tudi Angleži so bili pripravljeni. Za vsak primer so poslali eskadro pod vodstvom admiralja Beattyja, da bo med transportom zadržal von Hipperjeve križarke in jih zatrdal. Zadnje dni maja 1916. je izplavila iz Kanala cesarja Viljema nemška mornarica 5 bojnih križark, 17 dreadnoughtov, 6 poddreadnoughtov in cel roj malih križark ter torpedov. Da bi premostili zavezniške so razširili vodst. da se pripravljajo mornarica za napad — na Rigo. Veliki admiral Scheer je dvignil svojo zastavo na »Friederiku Velikem«. Pripravljen je bil odločiti spopad.

V ZORI 31. MAJA

Angleške pomorske sile tega dne? Na jugu Norveške je bil sir David Beatty s prvo eskadro križark »Lyon«, »Tiger«, »Princess Royal«, »New Zealand«, »Queen Mary« in »Indefatigable«. Iz Scarborougha je odplula peta linijska eskadra, ki je bila trenutno najmočnejša na svetu: 4 križarke po 23.000 ton, oklopi od 33 cm in 8 topov po 381 mm pod vodstvom kontraadmirala Ewena Thomasa. V Rosytu je čakala v rezervi druga angleška mornarica: štiri linijske eskadre, 24 dreadnoughtov pod vodstvom sira Johna Jellicoe, katerega admiralska zastava se je vila na »Ironduku«. Na krovu je bil tudi zmagovalec pri Falklandu, viceadmiral Sturges.

Pri Dogger Banku je stražila eskadra križark pod vodstvom kontraadmirala sira Roberta Arbudnota. Ta je moral paziti na dimnem dimu križark, ki so ob 4. jutraj zapustile vzhodni. V prvi zarji so se javile na obzorju von Hipperjeve lahke križarke. Obveščeni Beattyja, ki se je takoj odločil, po med Nemce in njihovo bazo.

TOPOVI ZAGREME...

Ob 3.49 jutraj. Morje je mirno. Nemška križarka »Lutzow« otvori ogenj na razdaljo 13.000 do 16.000 m. »Lyon« odgovarja. Prve četiri ure merijo Nemci uspešneje. Medtem ko von Hipperjeve lahke križarke napadajo, se pri Jutlandu, kjer je zbrana vsa nemška mornarica.

Po osmih minutah se javi na obzorju divja Evana Thomasa, ki otvori ogenj na razdaljo 18.000 m iz najtežjih topov kalibra 380 mm na Nemce. Angleži so v trojni premoči, so imeli, hitrosti in kalibru... Toda, kljub temu so v tem delu izgubili dve svoji najmočnejši ladi.

DOJNA KATASTROFA...

»Indefatigable« je zadet. V 30 sekundah se razpoči na krovu majhen oblak, naenkrat pa iz sredine ladje plamen, velik oblak zablja. Ob 4.31 je bila zadeta »Queen Mary«. Njeni plamen je švigal iz nje, dimniki se porušijo, zadnji del orjaka se razpoči v zrak. Še malo — in ponosna ladja se razpoči v valovih.

Tudi Beattyjeva eskadra je izgubila dve ladi. Ukaz: borbene križarke na levo, v pripravo so ugotovili, da je bilo nemogoče, da ne Nemci na razdaljo 13.000 m tako točno napadajo obe ladi. Častniki so trdili, da so opazili v vodi periskope dveh podmornic...

TORPEDI V AKCIJI

Traja dalje. Ob 4.45 popoldne se začne angleški rušilec z vso silo v boj. Borba se razvija. Dve nemški in dve angleški ladi sta porušeni. Poškodovani umakniti. Bombardirajo silovito, oglašujejo... Ob 4.38 javlja poveljnik s »Southampton« da se bliža z juga vsa nemška mornarica. Tako je javilo Everu Thomasu na severu, da se zadržati gros sovražnih ladi. Ta je bil v boju z nemškimi velikimi križarkami.

Beattyja obstrlejujejo Nemci z najtežjimi rušilci. Jellicoe je obveščen, da je sovražnik prišel bližje. Nemška križarka »Pommern« je zadeta. 800 mornarjev potegne na vzhod. 7. vozlov... Ob 4.42 je zadeta angleška križarka »Glasgow«. Razpolovljena od eksplozije na dva dela izgine v morju. Zadnji strel s te križarke je pa smrtno zadel nemško »Wiesbaden«, ki se z vso posadko pogrezne v morje. Istčasno izgube Angleži še dve križarki, z njima je utonil kontraadmiral sir Robert Arbudnot.

ZADNJI TORPEDO

Medtem je prejela smrtni udarec v trup angleška križarka »Varspitea«. Pred potopom izstrelila z vsemi topovi na nemškega dreadnoughta »Seidlitz«, ki se pogrezne v globino. Bombardiranje se nadaljuje. Nemci izgube »Lutzow«, »Dörflinger« se mora ves razrušen umakniti.

Med ladjami se pojavi čudno strašilo. Je to angleški rušilec »Onslow«. Dimnik je ves zbit, prav tako poveljniški most. »Mrtvec na morju« se že hoče umakniti, ko je nekdo javil kapitanu, da je še en torpedo ostal. Kapitan požene ladjo med nemške križarke, izstrelila zadnji torpedo in sovražna ladja se pogrezne...

JELICOE PRIHAJA...

Orjaki angleške mornarice se pojavijo na obzorju. Najtežji topovi se oglašijo. Nemci se umikajo, lahke angleške križarke pritiskajo z njimi. Nemški izstrelki težko zadenejo dve angleški ladi, Angleži vračajo. Dve nemški križarki morata na dno. Nemške križarke

Kazaki — steber ruske konjenice

Najvažnejšo vlogo pri zasedanju vzhodne Poljske je imela ruska konjenica, v kateri so sovjeti obnovili kazaške polke. Kazak je turko-tatarska beseda in pomeni pustolovec, nomada, človeka, ki nima stalnega bivališča.

Na meje novoosvojenih dežel so naseljevali carji koloniste, tako so nastali kazaki.

Najzvestejša ljubezen je najnesrečnejša. (Zofka Kvedrova.)

Prva dolžnost vladarjev je pravičnost. (Napoleon.)

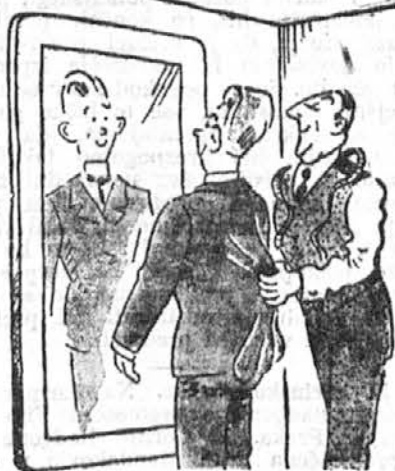
Marsikakemu velikemu duhu prinese šele smrt nesmrtnost. (Reese.)

Kdor bi hotel pokopati resnico, ta bi moral imeti veliko lopat. (Kitajski rek.)

Za vsakega trpina je tolažba to, da ima sotrplina. (Spinoza.)

Pri ognju, s katerim se igrajo ženske, si moški opečejo prste. (Anton Čehov.)

Končno zmago v vsaki debati odnese ne tisti, ki je najglasneje govoril, ampak tisti, ki je najbolje molčal. (Nikola Pašić.)

— Da, da, prav imate mojster. Obлека mi resnično izvrstno pristaja...

spuščajo ogromne oblake zelenega dima, v njegovem zavetju se umikajo.

NA UMIKU

Angleži skušaj Nemce obkoliti. Rušilci pritiskajo za njimi, potopijo tri nemške ladi, zato pa mora angleška »Tippery« s hrabrim kapitanom Wintourem na dno...

Vso noč preganjajo Angleži sovražnika. V zori drugega dne je morje očiščeno, opoldne se angleško ladjevje vrne v svoja oporišča. Angleška admiraliteta je takoj javila svoje izgube. Nemci so govorili o zmagi, zamolčali izgube.

VSI SO BILI JUNAKI

Objektivno sojeno, so bile izgube obeh približno enake. Angležem je le uspelo, da so očuvali svoje težke ladije. Odločala je angleška hitrost. Če bi ne prišle rezervne sile pravočasno, bi bili Angleži izgubljeni. Bitko so torej odločili kurjači. Potek je pokazal, da so dreadnoughti poslej odveč, lahke križarke imajo prednost.

Šest tisoč mornarjev je izgubilo življenje pri Jutlandu. Vsi so se borili za domovino, Angleži kakor Nemci. Nenasitno morje pa ima še vedno odprto žrelo, katerih žrtev bo zdaj ugrabilo več?

Clemenceau v anekdotah

Pokojni francoski državnik Clemenceau, ministrski predsednik med svetovno vojno in zaslužni borec za francosko zmago, nazvan zaradi svoje neustrašenosti »liger«, je dejal o pokojnem francoskem

ARISTIDE BRIAND

državniku in prvoborilelju za mir v Evropi, Aristidu Briandu:

— On ne zna nič, toda razume vse!
O pokojnem predsedniku francoske vlade Poincareu je Clemenceau dejal:
— On zna vse, ne razume pa ničesar!

Caillaux, francoski politik in večkratni minister, ter Briand se nista rada videla. Caillaux je nekoč povozil neki kolesar. Ko je slavn »liger« o tem zvedel, je dejal:

— Niti vedel nisem, da zna Briand voziti kolo...

V družbi so se nekoč pogovarjali o starem parlamentarcu.

— Ne bo ga več v parlament. Bolan je in že na pol zmeden.
Clemenceau je na to dodal:
— To se pravi, da mu je bolje...

Caillaux je bil plešast in je nekoč prišel v parlament:

— Boli me koleno! je dejal.
— Nič hudega! je dostavil Clemenceau. Samo majhna migrena vas bo mučila...

Sarrieu je bil poverjen mandat za sestavo vlade. Sprejel je politike, ki so prišli v pošte za člane kabineta. Na sestanku so pili, kadili havane in se pogovarjali. Vstopil je tudi Clemenceau:

— Kaj želite, dragi prijatelj? ga je vprašal Sarrieu in pokazal v bife.
— Ministrstvo zunanjih zadev! je odgovoril Clemenceau.

Gos premetenega Žida

Abraham Goldstein je imel proces, ki se je že leta vlekel po sodnji. Posvetoval se je s svojim odvetnikom in mu dejal:

— Kaj mislite, gospod odvetnik, ali bi ne bilo dobro, če bi našemu sodniku poslal debelo, opitno gos? Morda bi se potem potrudil, da bi kmalu ugodno rešil mojo zadevo.

— To bi bilo najbolj neumno od vas! se je odrezal prestrašeni odvetnik. Prvič bi sodnik vaše gosi sploh ne sprejel, drugič bi vas prijavil zaradi poskusa podkupovanja uradne osebe. Dobili bi kazen in še izgubili proces.

Na prihodnji sodni razpravi je Goldstein gladko dobil proces. Odvetnik mu je radosten čestital, rekoč:

— Vidite, kako bi bilo odveč, če bi poslali sodniku gos! Dobro, da niste napravili takšne neumnosti.

Goldstein se je lokavo nasmehnil in odgovoril:

— E, gospod doktor — in vendar sem mu poslal gos!

Odvetnik se je zdrznil:

— Kako je to bilo mogoče?
— Da, da, poslal sem jo, samo ne pod svojim imenom temveč pod imenom svojega nasprotnika...

Na otoku otrok brez očetov

Vsak otrok ima mater in očeta, je pa na svetu otok, na katerem žive otroci, ki ničesar ne vedo o svojih očetih in ti sploh niso z njimi v nobenem sorodstvu. Ta otok je Birarija ali Nova Britanija in leži severovzhodno od Nove Gvineje ob Tihem oceanu. Na njem žive papuanska plemena še prav tako v primitivnem kulturnem stanju, kakor pred davnimi stoletji. V svojih tropičnih gozdovih se ukvarjajo z lovom na divjačino in ribe, pa tudi z nabiranjem sadja. Sicer pa pri jedi niso posebno izbirčni, kajti pod zobe sprejmejo vse, kar jim nudi priroda, s posebno slastjo tudi gliste, črve in hrošče. Pri teh Papuancih vlada čudna družbeno ureditev, po kateri ne pripada očetu ne pri rojstvu ne pri vzgoji otrok nobena

vloga. Prepričani so namreč, da spravi žensko v blagoslovljeno stanje seme nekoga zelišča, ki raste v senčnih zakotjih tropičnega pragozda. Moški igra le vlogo pospeševalca in nima zato — naravno — nobenih posebnih zaslug. Da bi bil oče otroka, na to ne misli niti on niti mati. Zato seveda tudi ni z otrokom v nobenem sorodstvu in ga njegova vzgoja ter bodoča življenjska usoda nič ne briga. Navadno tega svojega otroka tudi nikoli ne vidi in ne pozna. Kajti druga posebnost tega ljudstva je, da odda mati novorojenčka takoj po porodu svoji stari materi, teti ali kakim drugim sorodnicam, ki živi navadno v sosednem selišču, oddaljenem včasih po več ur od njenega. Ta stara mati ali teta otroka potem ne

guje in vzgoji ter postane na ta način njegova dejanska mati. Rojstna mati dobi v vzgojo šele pozneje otroke svoje hčere.

Mladi ljudje na Birariji so na ta način rešeni vseh tistih skrbi, ki jih povsod drugod po svetu povzroča nega in vzgoja otrok. V brezskrbnosti rajskega pragozdnega življenja potekajo mlada leta tako moškimi kakor ženskami. Nosečnost je za žensko morda malo neprijetna zadeva, toda ko je rojstvo otroka končano, je spet svobodna in brez vseh materinskih skrbi. Potepa se dalje s svojimi tovarišicami in moškimi ter — nabira seme tistega čudodelnega zelišča. Človek mora prav za prav občudovati ureditev teh primitivnih črncev, ki so si znali tako olepšati mlada leta.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par najmanjša pristojbina za te oglase le din 8.—. Družbe, preklic, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.—. Oglasi davka za znesek za te oglase le din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davka za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga se vposlati v pisnu skupaj z naročilom ali pa po poštini položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pisemne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 8 din.

Razno

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE

vseh vrst v najmodernejših lastnoročnih izdelavih dobite v zalogi pohištva, Aleksandrova c. 48. 4311-1

PONIKLANJE

pokrovanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Ruda«, Maribor, Trstenjakova ulica 5. 6177-1

NOGAVICE

(lastni izdelki), rokavice, volna, odeje, kose, zimsko perilo, pletenine, najcenejše »Mara«, trgovina A. Oset, Koroska c. 26 (poleg tržnice). 9879-1

RAZNOVRSTNA VINA

prav dobra, dobite v gostilni »Prešernova klet« v Gosposki ulici. 10018-1

DOKOLENICE

nahrbtnike, aktovke, kovčege, ročne torbice, ovratnike in vrvice za pse itd. priporoča Kravos, Aleksandrova 13. 9964-1

OREHI

Ia jedra 10 kg din 180.—, celi orehi, tanke lupine 50 kg din 245.—, Ia suhe češplje zaboj 10 kg din 58.— 50 kg din 215.— franko razpošilja. G. Drechsler, Tuzla. 10123-1

KAM PA V NEDELJO?

Vsi k »Radvanjski lopi« na vinsko trgovino. Za jedila bodo krvavice, pečenice in piščanci, zraven pa dobra kapljica povrha pa še vesela godba. Za obilen obisk se priporoča gostilna »Pri Lipi«, Zg. Radvanje, Lovše. 10159-1

Ia CVETLIČNI MED

(točen) od din 15.— naprej. O. Črepinko, čebelarstvo, prodajalna čebelarstva društva Maribor, Zrinjskega trg št. 6. 9789-1

POSKUSITE

Kljub povišanju cen izdelujem nove čevlje in gumijasto obutev po starih konkurenčnih cenah. Moško toplanec 25 din, damsko 18 din. Za prima-blogo jamčim. Franjo Kojc, Radvanjska 31, Studenci. 10165-1

STANOVANJE IN HRANO

dobita dva boljša gospoda. Jerovškova 19, pritičje desno. Istotam se sprejmejo abonenti na dobro hrano. 10184-1

ZIDARJI TVRDE

TORNAGO
Berk, Bratina, Cotic, Kubelj, Mušič, Marušič, Maver, Podboršček, Sever in Tribušon naj se oglašijo radi izplačila priznane mezde. Konkurnzi upravitelj dr. Iv. Benkovič, Ljubljana, Beethovnova 14. 10188-1

ZAJMOVJE DUGOROČNE

do 5000 državnim, gradskim namještenicima, pensionerima, sveštenicima i dr. odmah nabavlja (bez jamca) »Adria«, Zagreb, Jurišićeva 8. Priložiti marku. 10215-1

CENJ. GOSTOM

dajem na znanje, da vodim gostilno »Branibor« (preje Emeršič). Točim prvovrsta vina, vedno sveže pivo. Mrzla in topla jedila vsak čas na razpolago. Vsako soboto in nedeljo sveže krvavice, jetrnice in pečence. Priporoča se gostilničar Dermaš, Aleksandrova c. 18, Maribor. 10242-1

CENJENIM DAMAM

se priporočam za izdelavo vseh vrst plaščev, otroških oblek, perila po najnovejših krojih. Šivilstvo Kuster, Vojašniška ulica 1. 10247-1

UDELEŽIM SE

s 60—70.000 din pri manjšem industrijskem podjetju kot kompanion, ali pa kupim hišo oz. posestvo v Mariboru ali v bližini za ceno do 180.000 din. Ponudbe poslati pod »Sodilnost« na upravo »Večernika«. 10260-1

IZ LASTNE PLETARNE

jopice, puloverje za odrasle in otroke, krasne damske obleke po najnovejših modelih izdeluje najhitreje »Luna« Maribor, samo Glavni trg 24 10220-1

PREPRIČAJTE SE SAMI

in rekli boste, da res najboljšo vino toči gostilna Prešernova klet v Gosposki ulici 10244-1

VINA

izborne kvalitete čez ulico liter din 8 novo. Rdeči burgundec in druga izbrana vina po zelo zmerni ceni pri Senica, Kneza Kocija ulica. 10233-1

SOVO

samico, prodam. Cvetko Marlin, Ruška cesta 3. 10249-4

STRIŽENJE 3

britje 2 din. Obiščite najcenejšega frizerja v Mlinski 8. 10243-1

Hišni posestniki in najemniki pregledajte Vaše peči in štedilnike predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni **ANTON RAJŠP. MARIBOR** Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. 10276-1

KEGLJAŠKA SEZONA

JE TU!
Pri »Framski kapljici«, Mlinska ul. 15, sta še dva večera prosta za kegljanje klubov. Reflektanti naj se takoj javijo, da ne zamudijo. Se priporoča gostilničarka. 10283-1

ZA GROBOVE

nagrobne križe, svetilke in razne druge potrebščine dobite pri tvrdki Justin Gustinčič, Kneza Kocija ul. 14. 10294-1

POSTELJINE ODEJE

samo z belo vato, močno prešite, posteljno perilo, zlatenice, kuhne, kose, madrace, in leti, puh in perje po najnižji ceni. A. Stuhec, Maribor, Stol na ul. 5. 10314-1

Kupim

Naročajte blago po pošti!

Kadar pošljete denar po pošti, ni sledu o bojazni—

zakaj bi se torej bali naročiti blago po pošti?

Ako blago, ki ga vam bomo poslali, ne bi ustrezalo, vam ga zamenjamo ali vrnemo denar.

Zahtevajte naš brezplačni, bogato ilustrirani katalog najrazličnejšega blaga pri zelo nizkih cenah.

Večblagovnica

Kustner & Oles

Zagreb, Illica 4 in 6

Lopisi Zagreb il., poštni preda.

PARNI STROJ

polstabilni, dobro ohranjen, 35—60 PS, kupi ter prosi podrobni popis stroja s ceno: Miln Puconci, Prekmurje. 10266-3

HMELEJKE

kupim v večjih količinah. G. Čašl, Radmirje, Savinjska dolina. 10207-3

KOLO

rabljeno, kupim. Grošeti, Ore hova vas. 10277-3

ENODRUŽINSKO HIŠO

na teritoriju Celja kupim. Ponudbe upravi »Večernika«, Celje, pod »Dobro ohranjena«. 10293-3

Posesti

HIŠA

novozidana, z velikim vrtom, 6 stanovanjskih prostorov, zaradi selitve naprodaj. Istotam dobro ohranjen šivalni stroj naprodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 10201-2

HIŠO Z VRTOM

kupim. Plačam v gotovini 35.000 din, drugo pa v obrokih mesečno 1000 din ali prevzamem posojilo. Ponudbe pod »Hišo z vrtom« na upravo »Večernika«. 10221-2

NOVOZGRADBA

4 sobe, kuhinja, vrt, 28.000. Dobičkanosna velika novozgradba, 1 lokal, 8 stanovanj, vrt, 200.000. Vinogradno posestvo, 7 oralo pri mestu, 80.000. Mlin s 5 orali zemlje 85.000. Dobrodoča gostilna z mesarijo, ledenico, 4 orali zemlje 110.000. Lepe parcele v mestu, m² 120. Posređovalnica »Rapida«, Gosposka 28. 10251-2

HIŠA

v Radiziju, ugodna za obrtnika ali upokojenca, naprodaj. Vprašati v upravi »Večernika«. 10278-2

POSESTVO

¾ ure iz Maribora, 14 oralo, naprodaj. 7 oralo prvovrstnega sadonosnika, 3 orali vinograda, drugo polje in gozd. Večja poslopja. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Vinograd«. 10311-2

NOVA HIŠA

enonadstropna, pripravna za trgovino, na Ptujski cesti naprodaj. Mesečni čisti dohodek 1000 din. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »120.000«. 10312-2

Prodaj

SADNO DREVJE

priznane sorte, jabolka, hruške in orehe po ugodni ceni naprodaj. Ivan Mravljak, Vuhred. 9938-4

PEČ NA ŽAGOVINO

skoraj nova, moški in ženski dežni in zimski plašč in obleka za srednjo velikost ugodno naprodaj. Ogleda se predpoldan. Krekova 5, pritičje levo. 10161-4

OTROŠKI VOZIČEK

lepo, naprodaj. Jerovškova cesta 32. 10162-4

AMERIŠKI RADIO PHILCO

s srednjimi valovi naprodaj. Cena po dogovoru. Wildenrainerjeva 14, pritičje. 10163-4

TRGOVINA Z MEŠ. BLAG.

center Maribora, z več družici mi ugodnostmi in brez konkurence, naprodaj zaradi družinskih razmer. Naslov v upravi »Večernika«. 10164-4

OPREMA ZA PEKARNO

dobro ohranjena, bela, ugodno naprodaj. Vprašati pri Hartinger, Aleksandrova 29. 10167-4

POHIŠTVO

tri stare omare, 1 ženska delovna mizica, 2 orig. olinati slike (grodje in sadje), 1 izborna, točna, 8 dni idoča stenska ura, dobro ohranjena kuhinjska kredenca na prodaj. Stekar, Medvedova 24. 10168-4

ZELEZNA OKNA

zasteklena, z ventilacijami, dobro ohranjena, 8 kosov naprodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 10181-4

VELIKI IN MALI BOBEN

proda obč. Velka. Interesenti naj se zglase do 27. oktobra na občini Velka. 10183-4

Sport

Bogat spored naših smučarjev

Mariborska zimsko sportna podzveza, ki je lani dokazala svojo visoko aktivnost s številnimi prireditvami, predvsem pa z odlično uspešnim državnim prvenstvom v alpski kombinaciji, ki je poneslo sloves na šega Pohorja kot smučarske postojanke širom cele države, je tudi letos že začela s pripravami za čim uspešnejšo zimsko-sportno sezono. Ob sodelovanju številnih smučarskih klubov je bil na zadnji seji sestavljen spored s številnimi prireditvami, ki bodo po večini seveda zopet na Pohorju, zlasti v okolici idealno ležeče Ribnice na Pohorju, kjer bodo naši smučarji obogatili tudi za eno skakalnico, ki bo za enkrat dovoljevala le skoke do 30 m, kar pa bo za začetek popolnoma zadostalo. Sigurno je, da bo tej sledila druga in tretja itd., večje od prve, tako da bomo na Pohorju ustvarili močno konkurenco Gorenjem tudi v klasični kombinaciji. Teren je za skakalnico že izbran v neposredni bližini Ribnice ter se bo z gradnjo pričelo prihodnji teden.

Objavljamo spored zimsko-sportnih prireditev klubov na področju MZSP, ki se bo v teku sezone bržkone še razširil. Za enkrat obsega sledeča tekmovanja:

17. XII. 1939: Propagandni tek za mladino (3 km) in juniorje ter seniorje na 10 km na Pohorju. Izvedba ISSK Maribor.

6. I. 1940: Klubski dan (obvezen za vse člane).

14. I.: Podvezino prvenstvo v klasični

kombinaciji. Izvedba ISSK Maribor. — Učnerejev spominski smuk v prireditvi SK Maribor. — Mladinski dan pri Celjski koči. Izvedba SPD Celje.

21. I.: Slalom in smuk. Glazuta, S. b. fenk. Izvedba SK Železničar, Maribor.

2. II.: Lenarčičev smuk na Seniorjevem mu. SPD Maribor.

4. II.: Zvezino prvenstvo v stateh. km. ISSK Maribor.

11. II.: Juniorska medklubska tekma na daljavo na Pesku, Pohorje. Izvedba Železničar, Maribor. — Stanglov smuk. Ruske koč. Izvedba SK Maraton, Maribor. — Orožnov smuk. Izvedba SPD Maribor.

Medklubski slalom pri Celjski koči. Izvedba SPD Celje.

25. II.: Podvezino prvenstvo v alpski kombinaciji. Izvedba SPD Celje. — Patrijarhovo prvenstvo v juniorje in seniorje za pokal SK Železničar. Izvedba SK Železničar, Maribor.

4. III.: Medklubski smuk v okolici Ribnice na Pohorju. Izvedba ISSK Maribor.

19. III.: Smuk in slalom na Peci. Izvedba SPD Maribor.

13. V.: Veleslalom na Okrešlju. Izvedba SPD Celje.

Velikon. praz.: Veleslalom na Peci. Izvedba ISSK Maribor.

Določena sta tudi že termina za državno prvenstvo v klasični in alpski kombinaciji prvo bo 20. in 21. januarja, drugo pa 28. januarja 1940. Kraj za enkrat se ni določil, sicer o tem sklepala upravni odbor.

s Zaključni atletski meeting SK Celja bo na Glaziji v Celju danes popoldne ob 14.30 ter jutri popoldne ob 9.30. Mariborski klubi so prijavi 25 atletov, prišlo pa bo tudi mnogo tekmovalcev od drugod, med drugimi bo zanesljivo na startu državni rekorder inž. Stepišnik.

s Vrhovna nogometna zveza je utrpela radi odpovedane tekme Jugoslavija—Nemčija v Beogradu okrog 30.000 din izgube, za katero za enkrat ni kritja.

s Zbor nogometnih sodnikov pri HNZ

Mariborske drobne vesti

SEZONSKI DELAVCI SE VRAČAJO

Naše sezone delavce, ki so pomladi odšli na delo v Nemčijo in Francijo, je sredi dela presenetila evropska vojna vihra. Mnogi se morajo predčasno vrniti v domovino. Saj se radi vračajo, samo doma jih čaka družina, ki pričakuje pomoči. Zaslužek pa je bil zelo slab in mnogi delavci niti za vožnjo za povratek niso imeli. Vračajo se vsak dan iz tujine. Na kolodvoru na Pragerskem je vedno živahno. Peron je natrpan z bomo prtljago, na kateri posedajo delavci in štejejo dinarčke ter računajo...

PODSTREŠJA — BODO PONOVO PREGLEDALI

Pododbor za gasilsko službo mestnega odbora za obrambo mesta Maribor javlja: Prve komisije, ki so zadnje dni pregledovale v smislu požarno-policijskega predpisa podstrešja hiš, so končale pregled. Ugotovilo se je, da je večidel prebivalstvo sledilo navodilom in podstrešja izpraznilo in očistilo. So se ponekod sicer še našli precejšnji nedostaki, vse te hišne gospodarje za enkrat opominjamo, da podstrešja svojih hiš brezpogojno takoj izpraznijo in očistijo. Čez nekaj dni bodo ponovne komisije pregledale vsa podstrešja, kjer se je našel nered. Proti vsem, ki se navodil ne bodo držali, se bo kazensko postopalo. Da ne bo nespornost, ponovno poudarjamo, da se morajo iz podstrešja odstraniti vsi premični gorljivi in vnetljivi predmeti.

o Iz carinske službe. Na carinarnico v Gornji Radgoni je premeščen Vijo Biščević iz Preka. Iz Gornje Radgone pa sta premeščena Fran Mandaković v Ošje in Josip Ivančan v Bibinji.

o Izvoz vin iz Slovenije. Pretekli mesec smo iz mariborskega, ptujskega in ljubljanskega okraja izvozili 43.400 litrov vina v Nemčijo.

o Društvo esperantistov je bilo te dni ustanovljeno v Ljubljani. Za predsednika odbora je bil izvoljen g. Jože Kozlevčar, ki je znani voditelj esperantskega gibanja.

o Razstava bolgarske knjige bo jutri otvorjena v Ljubljani. K otvoritvi bodo prispele odlični bolgarski gostje.

o Povišanje najemnin je prepovedano. Nova uredba o pobijanju draginje vsebuje

tudi pooblastilo, po katerem sme minister za socialno politiko sporazumno s trgovskim in pravosodnim ministrom dati naredbu za ureditev najemnin na poslovalne lokale in stanovanja. Dokler ne izšla ta uredba je prepovedano zniževanje najemnine za poslovne prostore in stanovanja. Najemnine ne smejo biti nižje, kakor so bile na dan 1. septembra.

o Nesreča pri obiranju sadja. V mariborski bolnišnici je prišla starejša posrta, ca Ajtič Elizabeta iz Konjice, ki je bila obirala jabolka, padla z drevesa in si polomila rebra.

o Raztopljeno železo v oko. V tovarni »Metro« na Teznu je brizgnilo med raztopljeno železo v oko 15letnemu dekletu, skemu vajencu Francu Kramerju, ki je doma iz Spodnje Poljskave.

o Reorganizacija Jadranske straže. 1. novembra bo v Splitu konferenca glavnega odbora Jadranske straže, na kateri bodo razpravljali o reorganizaciji Jadranske straže zaradi spremenjenih notranjih in zunanjih razmer. Nekaj po konferenci sklican kongres Jadranske straže, ki bo potrdil spremenjena pravila.

o Zemeljski plini zastrupili krave. Čakovca javljajo, da so v Vratinskih rečah na nekem pašniku krave kar začele padati na zemljo; obenem so začele strahovito mukati. Za dobro uro je nekaj krav tudi poginilo. Veterinarji so ugotovili, da je živino zastrupil plin ali kak drug zemeljski plin, ki je prodira iz zemlje.

o Slive zakopavajo v zemljo. V levčkem kraju pa krmijo svinje. V levčkem kraju so v 1000 vagonov jabolok. Ker je zmanjkalo posode, so kmetje izkopali v zemljo, me, stene jam dobro zbili ter zavrele, hodu skuhalo iz njih žganje. Z jabolki pa krmijo svinje.

o Štirinajstletni ženi z ogledali. V nekaterih vaseh okoli Prilepa in Bilja je najjužnejših predelih Srbije se štirinajstletni fantje začnejo oblačiti v poslušne oblečile, za pas si pa začnejo zaviti ogledala, kar pomeni foliko, da bi se razženi. Fantje se zares po večini že šestnajstimi leti poženijo; največ zaradi tega, ker je pri hiši potrebna delovna moč.

o 400 delavcev je odpustilo na zimsko bosansko drvarsko podjetje v Teslicu. V bosnianska destilacija drva d. d. v. Vozno, odpuštev je zastoj izvoza oglja v tujino.

„Večernikovi“ mali oglasi

so najcenejši, saj stane

beseda samo

50 par

PISALNI STROJ

»Korona«, malo rabljen poceni naprodaj. Rudolf Čeh, Kneza Kocija 5. 10222-4

OTROŠKI VOZIČEK

globok, dobro ohranjen, ugodno naprodaj. Frankopanova ulica 42. 10196-4

RADIO APARAT

naprodaj. Vprašati dnevno od pol 8. do pol 9. ure zvečer v Sokolski ulici 41. Studenci. 10189-4

ČRPAKA

sposobna za daljši vodovodni sloj naprodaj. Vprašati v upravi »Večernika«. 10202-4

KUHINJSKA OPREMA

moderna, zelo ugodno naprodaj. Polovica tudi na obrabo ali se zamenja za rezan les. Mizarstvo-pohištva. Zavrca. 10186-4

Najbolj varna naložba denarja,

ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo - - Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Hranilnica Dravske Banovine Maribor

Centrala Maribor
v lastni novi palači na oglu
Gospoke in Slovenske ulice

Podružnica Celje

nasproti pošti, prej Južnoštajerska hranilnica

SPREJEMA VLOGE NA KNJIZICE IN TEKOČI RACUN PO NAJUGODNEJŠEM OBRESTOVANJU!

AVTO
(Lieferwagen)
naprodaj. Mlinska 10.
10226-4

SPALNICA
skoraj nova, radi odse-
vredno naprodaj. Naslov
»Večernika«.
10231-4

MLEKARNA
zbraniarilo na prometni ce-
sti radi preselitve naprodaj.
Naslov v upravi »Večernika«.
10274-4

POHIŠTVO
omare, postelje, otomane, per-
nise, kuhinjske omare, gostil-
niške blagaine, peči itd. poce-
ni prodaja in kupuje Franko-
vova 1, starinarna
10280-4

KONJ
lepo močan, naprodaj. Vpra-
šati Meljska c. 37.
10288-4

PSICA
čokolirna volčjakinja napro-
daj. Trgovina Molan, Kamni-
ca.
10299-4

HARMONIKA
kromatska, naprodaj. Kralja
Petra c. 35. Studenci.
1009-4

Stanovanje

STANOVANJE
lepo, sončno, eno- ali dvo-
sobno oddam. Lešnik, Nova
vas 36.
10086-5

STANOVANJE
lepo, sončno s kabineto in
komfortom oddam. —
Vozarji v trgovini. Maistro-
va ul. 17.
10104-5

STANOVANJE
dve sobi, kabineto, se odda.
Koneva 38.
10145-5

STANOVANJE
2 sončni čisti sobi s teraso
in malino kuhinjo s 1. no-
vembrom oddam. Koroška
c. 99.
10166-5

MANJARDNO STANOVANJE
2 sobi, kuhinja, pritlikline. 325
din in sobo s štedilnikom ta-
koj oddam. Betnavska c. 39.
10173-5

STANOVANJE
soba in kuhinja, oddam. Nova
Sp. Radvanjska 36.
10174-5

LEPO STANOVANJE
v kuhinjo, oddam v
vredni hiši. Nasipna ul.
v Pobrežju.
10179-5

STANOVANJE
v novi hiši od-
dam. Ljubljanska ulica 31.
10193-5

STANOVANJE
sončno, soba, kuhinja
vredna v novi zgradbi
oddam. Vprašati v go-
stelniki. Pekre pod
10211-5

STANOVANJE
lepo, soba in kuhinja in eno
soba oddam. Pobrežje.
10212-5

STANOVANJE
lepo, soba in kuhinja, pri po-
stetju oddam. Gregor-
ova ulica 3.
10214-5

STANOVANJE
moderno, 2-sobno s kopalnico
oddam. Naslov v upravi »Ve-
černika«.

STANOVANJE
dvosobno, takoj oddam. Smo-
letova 10.
10224-5

STANOVANJE
veliko, dvosobno, z verando
ob parku oddam. Naslov v
upravi »Večernika«.
10230-5

STANOVANJE
dvosobno, oddam takoj ali s
1. novembrom. Vprašati Er-
javčeva 14. Melje.
10246-5

ČISTO SOBO
s kuhinjo oddam čisti stranki
brez otrok v Mlinski 8.
10248-5

SONČNO SOBO
s kuhinjo blizu kolodvora od-
dam dvema osebam. Na-
slov v upravi »Večernika«.
10250-5

SOBO IN KUHINJO
tako oddam. Gregorčičeva
11. Nova vas.
10256-5

DVOSOBNO STANOVANJE
s kopalnico oddam. Franko-
panova 61.
10258-5

STANOVANJE
dvosobno, oddam takoj za 400
din. Radvanjska 8.
10267-5

STANOVANJE
primerno za železničarje po-
ceni oddam pri postaji Tezno.
Gregorčičeva 4.
10269-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam. Vprašati Tržaška ce-
sta 54.
10271-5

DVOSOBNO STANOVANJE
oddam mirni stranki brez
otrok. Principova 9. Melje.
10272-5

STANOVANJE
oddam. Nova vas, Zelena uli-
ca 9.
10279-5

STANOVANJE
dvosobno, zaprto, za 400 din
oddam. Rapočeva 4, pri Ljub-
ljanski c. magdalensko pred-
mestje.
10282-5

SOBO
s štedilnikom oddam. Dr. Ver-
stovškova 38. Pobrežje.
10287-5

STANOVANJE
soba in kuhinja, oddam s 1.
novembrom. Nova vas, Bol-
fenkova 19.
10289-5

STANOVANJE
soba in kuhinja, oddam. Rad-
vanjska c. 47. Studenci. Isto-
tam soba s štedilnikom.
10297-5

SOBO IN KUHINJO
tako oddam. Vojašniška uli-
ca 5.
10298-5

STANOVANJE
soba, kuhinja, velik vrt za
200 din mesečno oddam v Ro-
gozi. Vprašati v trgovini Lah.
Hoče 19.
10304-5

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor. Vetrinjska ul. 34
Ljubljana. Prešernova ul. 40

Stanovanje išče

STANOVANJE
oziroma eno- ali dvostano-
vanjsko vilo v bližini kolo-
dvora iščem. Naslov v upra-
vi »Večernika«.
10234-6

Spomnite se CMDI

Sobo odda

SOBO
strogo separirano s kopalni-
co in hrano oddam. Glavni
trg 24-III, levo.
10110-7

SOBO
lepo opremljeno, oddam s 1.
novembrom. Krekova 5. pri-
tičje levo.
10160-7

SOBO
oddam. Nova vas 3.
10169-7

ZA SOSTANOVALKO
sprejem gospodično. Loška
2/I. Križanič.
10171-7

SOBO
lepo, sončno, oddam eni ose-
bi. Sodna 32/II, vrata 11.
10172-7

SOBO
prazno, oddam. Kettejeva 24.
Maribor.
10176-7

NA DOBRO
DOMAČO HRANO
sprejem takoj dve gospo-
dični ali 2 boljša gospoda.
Naslov v upravi »Večernika«.
10180-7

SOBO
lepo opremljeno, oddam tak-
oj. Koseskega ulica 37.
10185-7

STANOVANJE
soba in kuhinja, balkon in vrt
za din 130; soba, kuhinja, ka-
binet, balkon, in vrt za din
200 se odda. Zg. Radvanje.
Hostejeva 1.
10187-7

OPREMLJENO SOBO
z eno ali dvema posteljami
poseben vhod, oddam. Spla-
varska 3/I.
10190-7

SOBO
oddam gospodični. Istotam
pouk na citre in prima kon-
certne citre naprodaj. Raiče-
va 13/I. Maribor.
10203-7

SOBO
novo opremljeno, zračno,
poseben vhod, oddam. Par-
nova 21 (za artilerijsko vo-
jašnico).
10204-7

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam takoj. Taborska ul. 8.
10205-7

LEPO SOBO
prazno, sončno, oddam go-
spodu z lastnim pohištvom.
Dravska 10. Benet.
10218-7

SOBO
lepo opremljeno, oddam. Na-
slov v upravi »Večernika«.
10225-7

SOBO
s kopalnico oddam enemu
ali dvema gospodoma. Bar-
varska 5/I.
10228-7

STANOVANJE
opremljeno sobo in kuhinjo
oddam za din 300. Betnavska
cesta 48.
10238-3

NA STANOVANJE
in hrano sprejem gospoda.
Koroška 44. pritičje levo.
10240-7

I in U železo

LEPO PRAZNO SOBO
oddam takoj. Mesarski pre-
hod 5.
10245-7

SOBO
z dvema posteljami oddam.
Libisch. Glavni trg 1, dvori-
šče.
10254-7

NA HRANO
IN STANOVANJE
sprejem dve gospodični.
Meljska cesta 59/I. 7.
10255-7

OPREMLJENO SOBO
z uporabo kopalnice oddam.
Kolodvorska 6. pritičje levo.
10259-7

TVRDKA »SVETLOBA«
izdeluje najmodernejše senč-
nike po naročilu. Jarc. Can-
karjeva ul. 15-I.
10268-1

NA VSO OSKRBO
sprejme boljša družina v lepo
parkirano sobo dijači ali
dijakinjo. Naslov v upravi
»Večernika«.
10270-7

SOBO
lepo, sončno, z eno ali dvema
posteljami, uporabo kopalni-
ce, eventualna s hrano od-
dam. Stritarjeva 29, pritičje.
10275-7

NA STANOVANJE
sprejem gospoda. Loška ul.
5-I, vrata 7.
10281-7

SONČNO SOBO
s souporabo kopalnice oddam
Vprašati: Prešernova 22. pri-
tičje levo.
10284-7

NA VSO OSKRBO
dobro, sprejem dijakinjo ali
gospodično. Naslov v upravi
»Večernika«.
10300-7

SOBO
samo boljšemu gospodu od-
dam s 1. ali 15. novembrom.
Vprašati Gregorčičeva 24-I.
levo.
10307-7

SEPARIRANO SOBO
za dva gospoda oddam. Pipu-
ševa 26.
10308-7

OPREMLJENO SOBO
poceni oddam solidni gospo-
dični. Naslov v upravi »Ve-
černika«.
10310-7

Sobo išče

OPREMLJENO SOBO
v bližini kolodvora išče go-
spodično. Ponudbe na upravo
»Večernika« pod »Uradnica«.
10195-8

MIRNO SOBO
v bližini realne gimnazije
iščem. Ponudbe pod »Profe-
sor« na upravo »Večernika«.
10241-8

SOBO
s posebnim vhodom v bližini
Vodnikovega trga išče gospo-
dično. Ponudbe z navedbo ce-
ne na upravo »Večernika«
pod »1. novembere«. 10303-8

Službo dobi

NATAKARICO
pošteno, ki zna slovensko in
nemško in je zmožna kavcije
500 din sprejem. Maribor.
Smetanova 59.
10097-9

VAJENCA
16 do 17 let starega, sprej-
mem takoj. Pekarna Feiertag
Betnavska 34.
10129-9

ISČE SE
majerja, 4-5 delovnih moči,
kateri se razume v vinogradu
in sadonosniku. Vprašati Mel-
jska c. 64.
10156-9

velike količine na zalogi
Vprašati POKRET d. d.,
Beograd, Aleksandrova 69

TRGOVSKA POMOČNICA
ki bi pomagala tudi v gospo-
dinstvu in gostilni želi ka-
kršne koli zaposlitve. Ceni.
ponudbe poslati pod šifro
»Zanesljiva« na upravo »Ve-
černika«.
10177-9

SLUŽKINJO
ki zna samostojno kuhati
sprejem. Naslov v upravi
»Večernika«.
10178-9

KROJAŠKEGA POMOČNIKA
samo za boljše delo sprej-
mem takoj. Lampret Jurij,
Tezno, Ptujška cesta 30.
10192-9

RAZNAŠALCA PECIVA
treznega in zanesljivega sprej-
mem. Naslov v upravi »Ve-
černika«.
10194-9

STALNA SLUŽBA!
Delavska družina se išče za
kravjerejo, svinjerejo in polie
delstvo! Naslov v upravi »Ve-
černika«.
10216-9

SOVOZAČA
ali spremljevalca iščem. Od-
govoren bo za blago in bo
imel stalno službo s tedensko
plačo 200 din. Položiti pa mo-
ra kavcijo od 8-10 tisoč din.
Ponudbe pod »Poštena« na
upravo »Večernika«.
10229-9

KONJSKEGA Hlapca
zanesljivega in poštenega
išče L. Vlahovič. Maribor.
10232-9

KROJAŠKEGA POMOČNIKA
spodobnega za damske pla-
šče, sprejem. Salon Kocpek
Stolna ulica 1/I.
10235-9

VISOKOŠOLCA
za instrukcije iščem. Vprašati
Jenkova ulica 7. Tezno.
10261-9

TRGOVSKO POMOČNICO
dobro prodajalko, sprejem
tako v modno trgovino. Mar-
ibor. Pismene ponudbe na
upravo »Večernika« pod šifro
»Stalna služba«.
10285-9

VAJENKO
sprejme strojna pletarna. Vo-
jašniška ul. 2.
10286-9

V ČEVLIJARNO
sprejem takoj: 1 pri kroje-
valca, 1 pomočnika, 1 valen-
ka. Joško Keber, čevljarstvo,
Tržaška c. 1, Pobrežje.
10302-9

KUHARICA
perfektna, zanesljiva, sred-
njih let, se sprejme. Naslov:
Marija Oset, Glavni trg 22-I,
Maribor.
10306-9

DEKLE
kot začetnica ali starejša go-
spodinja, ki posodi 3-5000 din
za dobo enega leta, dobi stal-
no službo. Ponudbe na upra-
vo »Večernika« pod »Rabim
tako«. 10315-9

Damaki in moški plašči
po ugodnih cenah pri
»LAMA«
Jurčičeva ul. 4 - Prost ogled

Službo išče

TRGOVSKA POMOČNICA
izučena, spretna in agilna,
kavcije zmožna, išče službo
kot prodajalka, najraje v de-
likatesni trgovini, slaščičarni
pekarni ali slično. Naslov v
upravi »Večernika«. 10191-10

DEKLE
išče službo pomočnice go-
spodinje. Vprašati prosim:
Gregorec, Krekova 2.
10175-10

IZUČEN SODAR
z vsem orodjem išče službo
kletarja. Zmožen kavcije. Na-
stop takoj ali s 1. novem-
brom. Albin Lah, Žički pre-
hod 5/I. Maribor.
10197-10

FRIZERKA
išče službo. Naslov v upravi
»Večernika«.
10200-10

LOČENKA
ne po lastni krivdi, simpatič-
na, srednjih let, gre za go-
spodinjo k starejšemu gospo-
du. Naslov v upravi »Večerni-
ka«.
10236-10

GOSPA
čedna, srednjih let, gre brez-
plačno samo za hrano in sta-
novanje, v točilnico, šank
ali za postrežbo gostov. Na-
slov v upravi »Večernika«.
10237-10

STALNO SLUŽBO
skladiščnika ali sluge ali kaj
sličnega z 10.000 din kavcije
iščem. Ponudbe na upravo
»Večernika« pod »Kavcija«.
10252-10

KDOR MI PRESKRBI
stalno službo skladiščnika ali
sluge ali kaj sličnega v Ma-
riboru ali v Celju, dobi 1000
din nagrade. Ponudbe pod
»Nagrada« na upravo »Ve-
černika«.
10257-10

SLUŽKINJA
ki samostojno opravlja vsa
hišna dela, želi spremeniti
službo s 1. novembrom. Dose-
danja plača 300 din. Naslov
pove uprava »Večernika«.
10273-10

Dopisi

GOSPA
starejša, samostojna, inteli-
gentna, s premoženjem, želi
poštenega poznanstva z boljši-
m starim obrtnikom ali
upokojenecem. Dopisi pod
»Solidna« na upravo »Večerni-
ka«.
10199-12

GOSPODA
intelligentnega, značajnega,
srčne in duševne kulture, do
43 let starega išče državna
uradnika istih lastnosti, sred-
njih let, boljšega položaja.
čedno zunanosti. Gospodje
skromnih materialnih razmer
ali vdovci niso izključeni. Samo
resne, neanonimne ponud-
be pod »Harmonija« na upra-
vo »Večernika«. 10213-12

Pouk

NEMŠČINO
poučujem. Naslov v upravi
»Večernika«. 10253-13

Lokal

LOKAL
pripraven za trgovino ali bife
v novi hiši na prometnem
brezkonkurenčnem prostoru
v bližini mesta oddam. Sta-
novanje zraven. Vprašati v
upravi »Večernika«. 10170-14

V nalem

GOSTILNO
bife ali slično vzamem v na-
lem ali na račun. Gobec Dra-
gotin. Kacijanerjeva 22.
10182-15

TRGOVINO
z meš. blagom in trafiko ob
prometni cesti oddam v na-
jem. Ponudbe na upravo
»Večernika« pod »Okolica«.
10198-15

Veš uspeh : mali oglasi v »Večerniku«!

Prispela je velika izbira jesenskega in zimskega blaga, za damske in moške plašče, obleke, kostume, hubertuse, oficirske, financarske, železničarske uniforme. Krojaške potrebščine. Velika odprodaja ostankov. Kakor vedno dobite po najnižjih cenah in v najboljši kvaliteti samo v **ČESKEM MAGAZINU, zraven glavne policije, MARIBOR, Ulica 10. oktobra**

MOŠKI! Pri spolni slabosti
(spolni impotenci)
poskusite hormonske pilule
HORMO-SEKS

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zahtevajte samo prave in originalne Hormo-Seks pilule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-VIT“, Zagreb, Langov trg 3. Ogl. reg. S. br. 5846-39.

V novi hiši!

v Dvořakovi ulici blizu Kralja Petra trga dam v najem s prvim decembrom:

dvo- in trosobna stanovanja

z vsem komfort. Južna lega!

Trgovski lokal!
Garaže!

Poizvedbe pri Dr. Sedaiu, Gosposka 2, tel. 21-60.

OKASA
tablete

Pri spolni slabosti
lahko poskusite

OKASA
tablete

za moške
100 komadov din 220—
proti povzetju

Zastopnik: Lekarna
Mr. Rožman Miroslav
Beograd — Terazije 5
Ogl. reg. S. 5846 36

FLANELE ZA PERILO, NOGAVICE, ROKAVICE, PLETENINE VSEH VRST najceneje pri

F. Kramaršič

moda in krojaški pribor
Gosposka 13

Kdor hoče imeti odgovor na vprašanja glede malih oglasov in drugih obvestil, naj priloži 3.- din v znamkah. Na vprašanja brez priloženih 3.- din v znamkah uprava ne odgovarja

Širite „Večernik“

Še je čas, da plačate naročnino za

„Knjigarna in papirnica Tiskovne zadruge“, Maribor, Aleksandrova cesta 13, Telefon 25-45

Krznarstvo

Karel Gränitz

Maribor, Gosposka 7

Velika izbira najnovjših krznarstvenih plaščev in jopic

Zlato in srebro,

briljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15.

Apneni prah

za gnojenje

odlične kvalitete dobavljajo v vagonih pošiljkah

Apnenice Birolla

Kresnice

PISARNA:

Ant. Birolla, Ljubljana
Dalmatinova 10

Suh ladijski pod (Koroška smreka) in slavonski hrastovi in bukovni parjeni parketi stalno na zalogi
TOVARNA PARKETOV

Jasip Rendeli, Maribor, Koroška c. 10

Polaganje vršimo pod strokovnim nadzorstvom. (dvorisče)

„Knjige Vodnikove družbe“

„Knjigarna in papirnica Tiskovne zadruge“, Maribor, Aleksandrova cesta 13, Telefon 25-45

Ustanovljena 1907. leta

BANKA IN HRANILNICA D. D.

KRAPINSKE TOPLICE
podružnica v Zagrebu, Račkova ul. 8, 1. nad.

Sprejema vpiše na obročno tedensko štedenje. Zelo ugodno obrestovanje v zvezi z brezplačnim zavarovanjem — dale posojila državnim, samoupravnim uradnikom in uslužbencem, oficirjem, orožnikom, železničarjem, upokojencem, zasebnikom itd. Pojasnila daje pooblaščen zastopnik **Munda Vladimir, Maribor, Sirtarjeva 47**

Pohištvo!

E. ZELENKA

Ob prenovitvi tvrdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kaučev, madracov, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričajte se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke! **tovarna pohištva, tapetništvo in stanovanjske opreme**
MARIBOR, Ulica 10. oktobra 5

Oglašujte!

RAZSTAVA modernih DAMSKIH PLAŠČEV

kostumov in oblek v veliki izbiri vse iz dobrega volnenega blaga

Trgovski dom, Maribor

Masaža

Oljna masaža zelo prijetna Vam poboljša linijo, poživlja organizem. — Bližnje peli z masažo proti (bolečinam) revmi, ishiasu itd. — Parafinske obloge za širše šanje. V eni uri izguba teže 30 dkg.

Kozmetika

Vse kožne neprijetnosti kot gube, mozolje, ogrce, dlake na obrazu, rdeč nos, luknjasto kožo, masno ali suho kožo Vam odpravim takoj. Ijiv uspeh že po prvem obisku. — Preiskava kože in nasveti brezplačno!

Kozmetika „LADY“ Maribor, Gregorčičeva 4

Iščemo

plan. stručnice, radialne vrtilne stroje dobro ohranjene

Ponudbe na oglasni oddelek „Večernika“ pod značko: „Industrija“

ŽENSKÉ PLAŠČE

v največji izbiri in res ugodnih cenah Vam nudi kakor vedno le trgovina z manufakturo in konfekcijo

J. PREAC, MARIBOR, Glavni trg 13

POSOJILNICA NARODNI DOM V MARIBORU

NARODNI DOM Z. Z. O. J. TELEFON 21-08

Deležna glavnica nad 600.000 din, lastne rezerve 11 milijonov din, hranilne vloge 56 milijonov din.

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3—5%.

Najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

Izdaja in ureja ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon uredništva šte. 25-67, in uprave šte. 28-67. — Poštni čekovni račun šte. 11. 409.